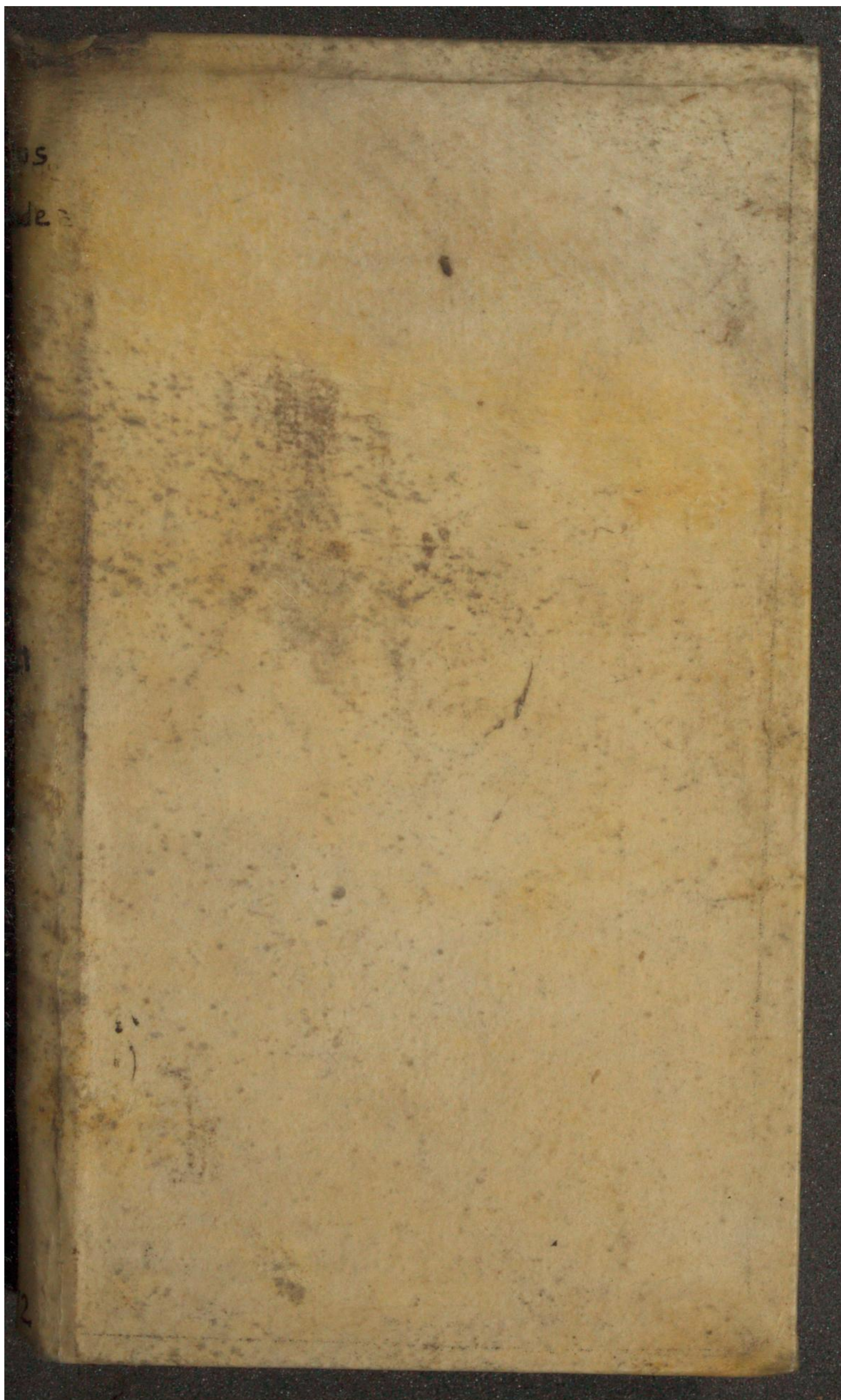
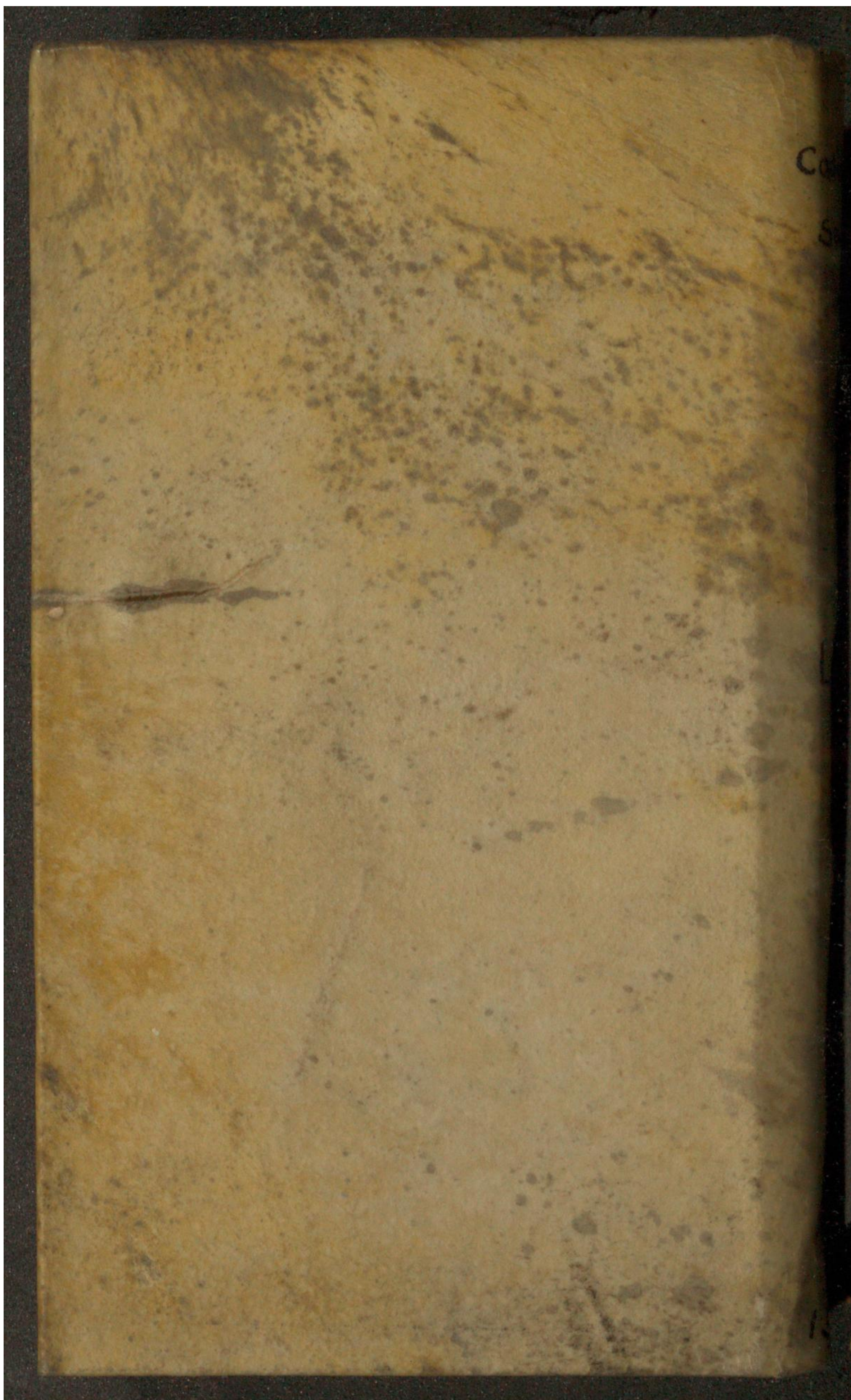

Codicillus
Sev Vade
LULLI
1572

CODICILLVS SEV VADE MECVM RAYMVNDI LVLLI PHILOSOPHI DOCTISSIMI, IN QVO FONTES

Alchimicæ artis ac philoſophiæ reconditioris vberrimè traduntur.

Secunda editio in qua innumerabiles loci multorum exemplarium collatione reſtituuntur, & multa prius omiſſa ſupplentur.

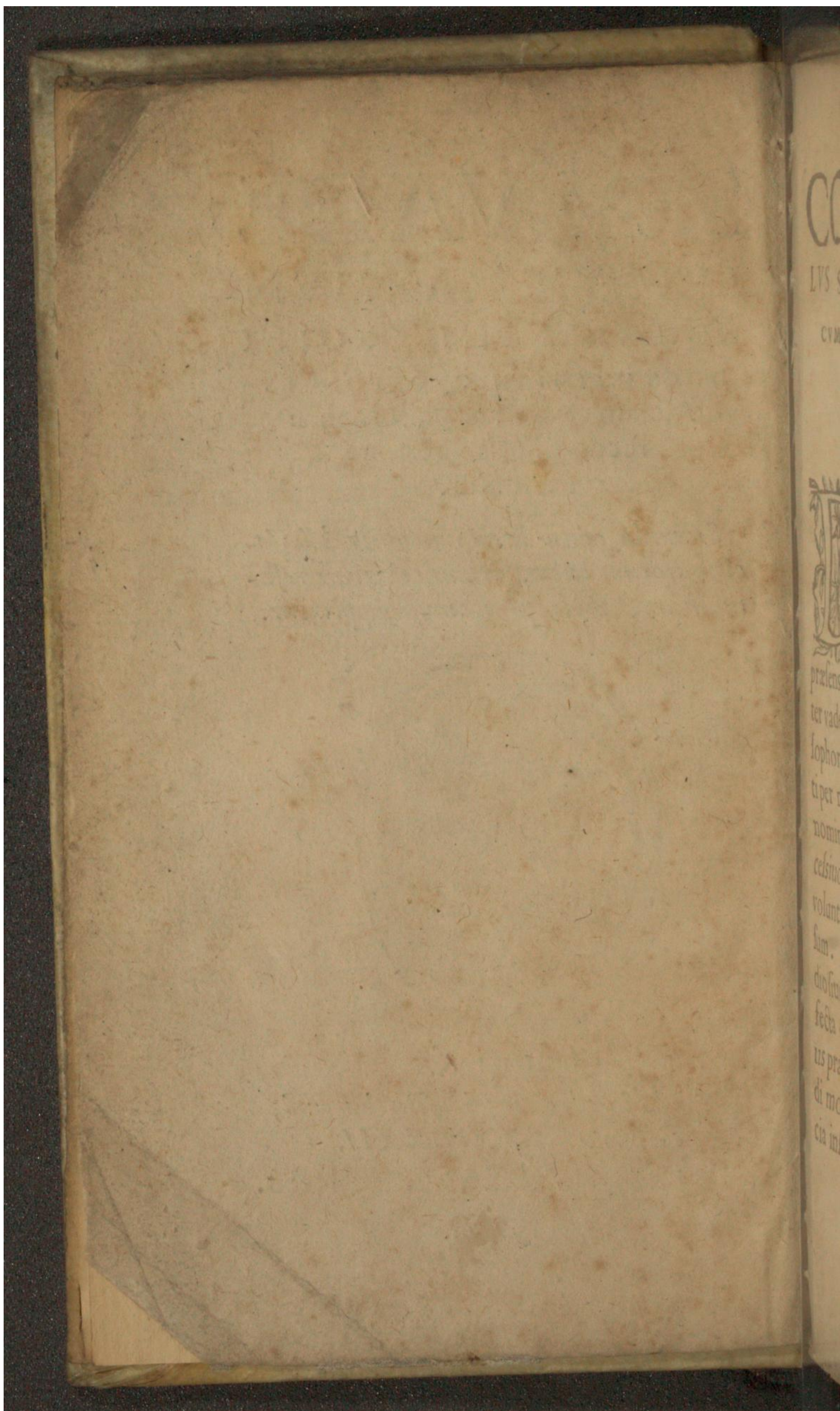

COLONIÆ

Apud Hæredes Arnoldi Birckmanni,

Anno M. D. LXXII.

Cum Priuilegio Cæſ. Maieſt. ad decen.

CODICILLVS SIVE VADE MECVM, AVT CANTILENA,

Raymundi Lulli.

DEVS in virtute Trinitatis, qua vnitas diuinitatis tuæ non lęditur nec confunditur in aliquo, incipimus præſens Compendium, quod aliter vade mecum de numero philoſophorũ, ſiue clauſulam teſtamenti per modum Codicilli iubemus nominari, ad noſtros hæredes ſucceſsiuos Anglorũ Reges inclytos voluntate perpetua iam conceſſum. In quo quidem Compendio ſiue arte, determinauimus perfecta declaratione effectum totius practicæ huius artis, & operandi modum, per certa & efficacia inſtrumenta, quæ ſunt trium

generũ principalia principia in hac
arte. Nã cùm artifex, qui per * ex-
aliàs extrinſeca. trema & improbata principia quę
nullo modo dependẽt, cũ multum
remota ſint ab arte, de intrinſecus
aliàs exactius. naturę * effectib. ſatagat iudicare,
nequit de talibus habere probabi-
aliàs illa præcedere debent. lem notitiã, maximè cũ * illa præ-
cedere debeat per æſtimationem
certam propinquam veritati, quã-
tum poſsibile eſt humanæ rationi,
penetrare ad ſecreta naturæ. Illud
autem quod æſtimationem artifi-
cis regulat vt appropinquat ſe ve-
ritati, eſt regula artis venerabilis
doctrinæ intellectualis. Et quia
aliàs exterminatio. ſemper in talibus *æſtimatur regu-
latur per artem ideo artificialiter
cenſetur, quòd demonſtrauerunt
patentiſsimè vires huius.

De proceſſu artis & probabilitate illius ex parte materiæ.

Cap. I.

Ars

ARs igitur semper ꝓcedit * de *aliàs ex.* his quæ circa suam * naturam *aliàs materiam.* certiora sunt, quoniã incerta probari nequeunt, nisi ex his quæ saltem aliquo modo, vel vt plurimũ certitudinem habent. Nec ars potest esse nisi incipiatur à suis * dictis *aliàs certis.* principijs, quorum aliqua materi- *aliàs materialium.* alia quæ secundum magis & minus depurata existunt, & secundũ hoc operi propinquiora vel remotiora, vt te charissime ignorare nõ credimus. Ideo instãte inclyto Rege Eduardo, in cuius custodia ac protectione diuina præposita, ne tanta philosophiæ memoria vel cognitio * ipsius largiatur, hoc o- *aliàs impijs.* pus operum stricto ligamine commẽdamus in conuersionẽ paganorum in conseruatione salutis fidei, qua salus fidelium dependet, cui præesse dinoscitur, non solum quidem vt corpori sed vt menti & animæ redundet in commodum sempiternum. Et quia omnia mẽtis opera siue in agendo, siue in appre-

hendendo vel iudicando clarius & perfectius, virtutibus, facultate, comparatis annexa, ſecundum curſum & debitum naturale ad totius Chriſtianæ religionis augmentum & animarum ſalutem, nequeant generaliter integrari, ſicut probauimus in quæſtionario 26. diſtinctione huius artis: idcirco hac cõſideratione non modicum altitudo coronæ regiæ ſublimatur, cùm per hoc cunctorum matri fidelium in procreando palam prouideatur ampla ſeges: ad quod ſummum bonum procreandum ipſe quidem Rex quãtum ei poſſibile fuerit obligatus eſt nobis non fictè, non coactè vt aſſeruit, ſed proprio ſpiritu voluntatis.

De reuelatione noſtræ intentionis.
Cap. II.

NOs igitur intẽdimus in præſenti breui colloquio ad honorem cœleſtis filij fœliciſſimæ & be-

beatæ virginis Mariæ matris eius cuius ſolum beneuolos ac corde aſtantes in qualibet vtili plenitudine veritatis attingere vidîmus. eo intuitu humilitatis, pro communi vtilitate philoſophantium, nec minus quoq; de preſenti philoſophia cupientium perfici, compilare & tractare artem practicãdi, per quã ſupremæ medicinæ medicinarum compoſitio, eiusq; compoſitio ad oculum cunctis intelligètibus demonſtraretur.

De forma eius tripartita. Cap. III.

FAcimus autem formam noſtri compendij tripartitam, de tribus generibus principiorum, cum omnibus regulis huius artis: quibus velut effectiuis inſtrumentis proprijs, non ſolum tam dictæ quinimo etiã cuiuſcũq; tradite cõpoſitionis medicinarũ artis veritas illuceſcat, & quam propinquius directo tramite habeatur. Scribuntur enĩ omnia certa principia non

ſolùm conſiderationis, ſed ad oculum demonſtrationis huius per modum textus theorematum principiorum demõſtrabilium, ex quibus doctrinæ filij intellectus, omnimodam conſequi poterit faciliter veritatem, maximè cum ſecundaria & cætera principia ſequentia ex prioribus velut ex primordijs dependentibus ex huius artis principijs demonſtrentur.

De expoſitione theorematum & diſtinctione partium.
Cap. IIII.

CONſequenter autem in myſtico ſermone ſubiungemus expoſitionem & applicationẽ vniuſcuiuſq; principiorum theorematũ declarando ad propoſitũ modum & ordinem practicalem, quãtum imbecillitas noſtræ rationis permiſerit, quicquid circa materiã principiorum theorematum, anteriores noſtri ſenſiſſe videntur, cõmu-

nia omnia verò principia, theoremata tribus diſtinguẽtur partibus, priuſquam applicationibus miſceantur: vt circa modos & titulos per ſequẽtes rubricas indicabitur.

De primi generis principijs materialibus & de his quæ labuntur ex illis.
Cap. V.

PRincipia ergo materialia vſualiter, materiam illius naturæ ſequuntur amoris fœdere quã ipſamet vel eadẽ natura ſuis actionib⁹ proprijs naturalibus amoroſis cõuertit in metallicã formam tranſmutauit vel mediã ad ipſam. Et sũt in ordine primo materialis principij quatuor practicalia principia quorum duo ſunt naturalia, & reliqua duo contra naturam. Naturalia ſunt ſulfur & argentũ viuum & ex his duobus amor metallicus gignitur, per quam fit generatio rei petitę, cum propria eorum in-

diuidua ad inuicem naturali fœde
re colligantur:hoc eſt, quando vir
tus eorum iuuatur ſuper contra-
riam virtutem illius qui eſt corrup
tibilis, vt ſtatim manifeſtabimus.
Contra naturam verò ſunt natura
vitrioli & natura ſalis communis,
ex quibus amor alterius generis o-
ritur, generationis tamen propin-
quæ: & * ſub ipſis fit corruptio rei
petitæ, ſcilicet in quantum deteri-
or eorum natura iuuatur ſuper me
liorem naturam ſulphuris & argē
ti viui quod frequenter accidit vir
tute ſuperfluæ * luteæ mixtionis vin
centis materiam ſulphuris & argē-
ti viui: vel fit ex defectu pręparatio
nis ſeu ignorātia artificis. Quam-
obrem ne Regia maieſtas in ipſa
præparatione prætendere valeat
aliquam cauſam ignorantiæ, aut
in poſterum nos aliquomodo in-
crepare, eam tanquam fœcundiſsi
mam ſicuti promiſimus debitis ſo
lutis largiemur. Intelligendum i-
taque primo eſt, quomodo ex
iam

* cum ſibi ip-ſis.

* lineæ.

iam dictis principijs, formẽtur plura principia alia, q̃ ad vnguẽ per literas reuelabimus secundum q ab eorũ natura, dicta materialia principia labũtur succesſiuè, & gradualiter alterãtur notis & certis operationib. per practicalia principia directa & gubernata, mediãte doctrina intellectuali, q̃ per demonstratiua principia regulantur. Vlterius est diligenter notandũ quod supra dictorũ duorũ principiorũ naturalium vnum verius est naturale in tota & per totam sui substantiam, tam intra quam extra & illud est sulphur purum, calidum & siccum inducens formã suam, scilicet secundũ quòd forma metalli sequitur & purũ effectũ. Reliquum verò est innaturale, id est, intus naturale & extra contra naturã. Naturale verò intrinsecũ est sibi propriũ, & etiã* generale naturale factum, qa per propriã naturã aduenit. Sed extrĩsecũ ei additur per accidẽs, et ab isto est naturaliter, post eius

*al. connaturale.

eius corruptionem non habet se-
parandum. Propter quod constat
argentum viuum tale, non esse in
tota sui substãtia naturale, * in pri
ma sui receptione: nec erit ad ple-
num depuratum, nisi per artis de-
puretur ingenium. Ex his potest
intelligi an argentum viuum nunc
in tota sua sit substantia, cum luto-
sam suam amiserit, & in prima sua
natura *iam integrè sit alterata
per digestionem, & in aliam natu-
ram cõuersam vlterius, scilicet sul-
phuriam *congelatiuam per dige-
stionẽ aliam sibi * superueniẽtem,
hoc est autem argentum viuum no
strum, in se recipiens formã sulphu
ris vel metalli secundum quòd illo
rum virtus vnius, virtutẽ vincit al-
terius * per temperamentũ ad inui
cem, vt * in eis metallorum natura
ostendit, cum sic in nobiliori for-
mę intuenti cuilibet deducuntur
Nec etiam similiter intelligas sul-
phur prędictum esse in tota sui sub
stantia tale creatũ, nec adhuc com
par

** aliàs sicut erat in sui prima creatione.*

Theor. cap. 57.

** alias integra cum iam alterata sit p digestionem.*

** aliàs gelata.*

** aliàs subuenientem.*

** aliàs vel tẽperantur ad inuicem*

al. Regis.

par eius arg. viuum à quo fuit creatus ipſe rex metallorum, ſed ex parte illius naturæ maioris retentionis & firmæ coagulationis generatum ex noſtri argenti viui ſubſtantia artificialiter, natura inſtante. Hoc autē intelligas non ſolùm de principijs materialib. ſucceſsiuis, ex quibus immediatè componitur elixir vel medicina : ſed etiam de prioribus corrumpendis alterādis & ad duritatem prioris materiæ ſulphuris & argēti viui deducēdis.

Principia naturalia ſucceſsiua.

De principijs demonſtratiuis, & de his quæ labuntur ex illis, quæ ſecundi ſunt generis.
Cap. VI.

DEmonſtratiua principia generalia quibus artifex ſignis præcognitis inſignitus, veritatem poſtulantē, artificialiter informat, ſunt illa ſigna quæ magis habitu *infixa materialibus principijs ſucceſsiuè in decoctionibus emittuntur

**al. infixo à materialibus*

tur, vt ſunt quatuor prĩcipales co-
*al. incineratio. lores, ſcilicet nigredo, albedo * ci-
trinatio & rubedo: & ex illis emanant tot colores mixti per accidẽs, quot in tota natura excogitari poterũt, ſed non remanent in effectu, niſi tantũmodo quatuor ſupradicti
*al. rectrices colores eſſentiales veluti * radices totius magiſterij. Quorum primus color ſcilicet nigredo terminatur
*al. cineritium. in album: deinde album in * citrinum terminatur, & citrinũ in rubeum, quod eſt vltimum principium demonſtratiuum, & finis perfectionis totius magiſterij. Ideo fuerunt iſta principia data cũ quibuſdam alijs particularib. quæ hic dicuntur, & in practica: vt per illorum notitiã adminiſtrare ſciat cautus artiſta, id de quo à natura per ſigna demonſtrabilia cognoſcet in practica, vt ſecundum regulam artis traditam, ſuam ſciat gubernare materiam, prælectam iuxta formam naturæ debitè informandæ per practicalia principia quæ ſequuntur.

De principijs tertij generis practicabilibus & his quæ labuntur ex illis. Caput. VII.

TErtij generis principia operatiua in hac arte principalia, ſunt quatuor virtutes conuertentes: videlicet ſoluere, abluere, reducere, & figere: quia ex quolibet eorum dependent plura alia principia particularia practicalia, actus ignium reſpicientia & illorum informationes: vt puta naturalis, innaturalis, & contra naturã & artificialis vt per ſucceſsiuas operationes oſtendetur breuiter. Declarando igitur quodlibet iſtorum, nullo modo recedendo à practica, breuiori & faciliori modo quo poſsibile fuerit, exponemus cum de duobus principalibus naturæ motibus ſcilicet corruptionis & generationis, vt promptius & facilius modum effectiuum capere valeat artis filius per inſtrumeta prædicta. Intellectis

igitur

igitur illis principijs, & practica
quæ ſequitur ex ipſis, ac modo o-
perādi: ad naturam mediorum na
turalium, & innaturalium, ac con
tra naturam recurrat artifex: vt
gubernare ſciat ſecundū vires me-
diorum naturæ conuertētis, vt ex-
ercitare ſciat ſuum negotium, cir-
ca confortationem vel debilitatio
nem naturæ eorum.

De corruptione & generatione. Cap. VIII.

HVius autem magiſterij inte-
gritas, duos principiorum
reſpicit motus, quibus corruptio
& generatio præſignantur: ſcilicet
naturalem & innaturalem. Innatu
ralis motus dependet ex totius ma
teriæ motu, & quamplurimorum
per euacuationem corporis à ſpiri
tibꝰ ſpiritum videlicet innaturalis
caloris excitatione. Naturalis mo
tus eſt ex egritatione caloris ī cor-
pore. Et ideo cùm homo itinerat

in ęstate sumpto cibo post prandiũ incenditur calor naturalis in corpore, & motus digestionis perfectę non solum retardatur, sed potius confunditur in corporis corruptionem: quia spiritus resoluuntur, calor naturalis minuitur propter quòd homines qui multũ itinerant, macres cõmuniter sunt velut cholerici & melancholici. Quia iste motus formatur ex primo prĩcipio practicali scilicet in solatione tamen cũ igne innaturali, per alia principia benè informata, ita vt excedat in quantitate virtutem caloris naturalis, nisi secundũ quid ad corruptionem naturalem Neque à tali actione sit diminutus quia quanta est proportio talis potentiæ ad sic corrumpendum: tanto est calor naturalis virilior ad generandum seu renouandũ eius indiuidua, cum modica corruptione, ab eorum temperamento sint lapsa. Quia non expedit naturalẽ calorem prę nimia fortitudine cor

rumpẽtium in omni ſui parte, vincere vel ſuffocare excellentia igniũ: quia tunc nõ eſſet in actu reformationis. Quia natura reformatiua ſcilicet calor theſaurizans per calorem corrumpentem ſibi contrariã extinctus, tanquam malleo mortis percuſſus, ad intima ſui cordis repercutitur totaliter, vnde totius vitæ influentia euacuatur. Alius motus eſt cum calor naturalis non intenditur alieno calore, ſed per ſe, motu proprio, & per accidẽs motu informationis perfectæ caloris extrinſeci, vt cum homo dormit poſt cibum ſumptum, ab aliena frigiditate per calorem extrĩſecũ conſeruatus, efficaciter illum dirigit & ad ſe conuertit. Et hoc ideo fit. Quia tũc natura limites ſui corporis non tranſgreditur, in quo ipſa vniuerſaliter eſt diſperſa: ſed ibi tanquam in proprio thalamo corporis ſe ipsã ſollicitat, ad ſuas ꝑficiendas actiones. Et tunc non debilitatur corpꝰ per euacuationẽ ſpiri-

tuum

tuum in quib. calor naturalis quiescit: sed potius confortatur per repletionem, attractionem, & transmutationem ipsorum, & conseruationem humidi radicalis in quo afluētia caloris naturalis cōser uatur naturaliter, velut in subiecto suo ꝓprio naturaliter calescendo. Et iste motus dupliciter confortatur, vno modo per informationem tertij principij practicalis scilicet per reductionē cum omnibus suis instrumentis: vt quando lapis creatur, & calor naturalis contra suum cōtrarium augmentatur confortando, ad secundarias eius actiones celebrandas. Secundo confor tatur per informationem, quarti & vltimi principij factam per fixionem cum iuuamine omnium signatorum vt cū lapis post eius creationem figitur, & per suum calorem confortatū omnia in thesaurum transmutat. Et quanquam adhuc modꝰ iste sit duplex habēdo respectum ad actiones quas medicina

vel Elixir per ſe perficit, attamen hoc non tangit propoſitum operis artificis, niſi ſolum in applicatione illius ad humana corpora ſuffi ciẽtibus modicis relinquatur. primo ſciendum eſt quòd innaturalis motus eſt in parte contra naturam quæ in terream ſubſtantiam mortuam reducuntur: & in parte eſt in conſeruatione naturæ ſcilicet inquantum perficit, vt res remanens, & indiuidua corrupta perficiens, poſt eorum ablutionem in naturam fermenti & metalli educens, actione aeris & ignis quæ ſunt vnguenta & olea philoſophorum ac anima auri. Hoc enim eſt oleum naturas incærans, & conjungens, eò dicta indiuidua in medicinam inducens ad corpora tingenda. Et hoc oleum ſpiritus caloris retinet ſemper vſque ad ſui inſpiſſationem: & tunc induit citrinitatem aut formam metallicam Cauſa verò ſuæ inſpiſſationis eſt lapis factus ex indiuiduis reformatis

per

per artem, cuius reformationis finis eſt ipſum oleum, & medium coniungendi. Talis proceſſus eſt vltra imitationem naturæ ſuppletus, ex quo relucet tota ſubſtantia libri Geberi de perfecto magiſterio: in quo reuelando ſecretũ materiale inquit. Quod perfectio magiſterij conſiſtit in conſideratione rerum ſ. tam materialium, q̃ operantiũ quibus ad medicinã artifex peruenit. Quia ex cõſideratiõe illius dirigitur intellectus, & artifex perducitur ad operis complementum: id eſt ad medicinam veram & ſubſtantiam lapidis, quæ ex argento viuo ſumit originem: & ſubſtantia aeris & ignis colores manifeſtat conſideratio rerum iuuãtium ſine quibus rarò peruenitur ad formam lapidis ſupradicti, eſt vt quis conſideret naturam illarum rerum quas corporibus adhærere videmus ſine artificio, & imitationem facere quæ media dicuntur inter illa & illa quæ corpora mundifi-

cant ſine adhærentia, vt aqua lapidis: ex quibus gratia elicitur quæ pijs in DOMINO relinquitur amatoribus, cum veri ignis vitri adhæret & natura communis recedit per diſsolutionem, quando non ingreditur ratione ſulphuritatis & ſalſedinis, ſubſtantiam argenti viui in amaritudinem conſtringentis & reducentis. Et hæc eſt illa ſubſtantia quæ per indurationem argenti viui noſtri conuertitur in Elixir perfectum. Et in parte in conſeruatione naturæ: quia ex toto naturalis motus non confunditur, quemadmodum nec expedit, vt dictum eſt in motu innaturali: quia ſic non eſſet motus innaturalis, ſed contra naturam: qui motus ratione ſuæ extremitatis excellentis vincit, & ad profundiora rei ingrediens corruptibilis, calorem obtundit naturalem, & mortificat id de quo intẽdebatur educi ſpiritus motu regenerationis.

Fac ergo vt naturalis motus debilis non confundatur per acritudinem sui inimici: sed semper ei resistendo et fabricando virili actione mallei, creet in suis partibus corruptis vice post vicem, nō in grossum sed in simplum, & per minima *medicinam, ita vt natura sua corruptionem non sentiat, nec violetur: sed reparando indiuidua antiqua secundum quid corrupta, reducat in noua. Hoc autem est quod diximus videlicet quòd innaturalis motus est intus naturalis sub conseruatione speciei, vt patet per fabricationem motus naturalis mox corruptioni successiuam, in eius compositio, remissa eius contrarij actione *relicta est etiam vis naturalis, non vt absolutè sit contra naturam, quia tunc esset totaliter in destructionem illius sine conseruatione primæ formæ. Sed est quodammodo contra naturam scilcet in parte, vel sub terminata forma

nō est in alio

al. est etiam extra nō naturalis.

corruptionis limitata , quamuis improprie: vtique dicat cum potius sit adiuuans naturam quam ei nocens : vt patet per sutiliationem cum conseruatione speciei indiuiduorum. Et ideo dicimus ipsum esse innaturale, quia de se non naturatur, nec tollit aliquid naturę naturatę, imo potius eam adiuuãs mediante exercitatione moderata secundum quòd natura in suis requirit reformationibus, vt dictum est. Et ex hoc passu reuelatur, qualiter omnia sub glebo Lunari composita, quodammodo fiunt in quodam motu, & in motu corrumpuntur. Quia omnia naturalia contrarietatẽ habẽt qua excedunt quidem non in virtute sed secundum quid, ad resolutionem indiuiduorum, nõ vsq; ad materiam primam sed ad illam materiam generi metallico proximã, in qua est maior similitudo agẽtis naturalis quàm in alia prima. Propter quod si materiam transiret proximã perderetur maio-

Theorice cap. 55.

maioritas ex ſimilitudine ſua, & per conſequens, ęqualitas & minoritas. Et ſic in curſu naturalis magiſterij eſſet vacuũ ſecundũ quid, quod eſt impoſſibile [Et ſic impoſſibile cum tali elõgatione peruenire ad vtilitatem meſſium] Sunt etiam quædam in toto contraria & tamen excellunt in virtute * vt illa quæ ſunt contra naturam, quæ continue agunt in corpora & patiuntur. Si hæc intelligis cognoſcere poteris cauſam abbreuiationis vitæ illarum, eò quòd continue tendunt ad corruptionem & regeneratione. Igitur addiſcas reſolutionem illam exquiſitam vſq; ad * illam materiam in qua ſimilitudines ignis ſunt multiplicatæ [et] aliorum elementorũ ac agentium naturalinm & patientium ſecundum quod curſus exigit naturalis. Quia ſi generationem & corruptioné quas iam reuelauimus in communi theorica benè intellexeris, ad eandem illam ſolutionem

deerat.

** al. cuius ratione inuicẽ cõtinue agũt & continue patiuntur.*

**al. primã.*

**deerat.*

de facili peruenire poteris.

Quomodo discurrendo per principia, artifex se debet dirigere in practica, & quomodo intelligitur modus tractationis eorundem.

Caput VIIII.

DICIMVS tibi fili charissime quòd vltra sensũ præstare te oportet oculos mentis pro canone *directiuo seu regula, ad omnia ĩtelligibilia principia supradicta, & hoc secundum ordinem sequentia doctrinæ intellectuales, & memoria recolenti, voluntate diligenti & intellectu inuigilare oportet, si completum huius operis finem volueris adipisci, quatenus tamen respectum habueris ad signa, & naturas mediorum & extremorum. Quia media in extremis conuertuntur, * & media in extremis gradatim resoluuntur: quod fieri poterit si extrema per ingenium

al. duplicatiuo

al. & extrema ex medijs

& naturam nõ traherẽtur à medijs de potentia in actum, cùm non sit transitus de extremo ad extremum nisi per media. Et hoc etiam naturaliter proprium est omnium imperfectorum metallorum, quæ in specie videntur incompleta: propter quod omnia illa imperfecta metalla in quolibet sunt couertibilia: quia omne medium in se habet naturam informem: formata tamen & distincta retinentur per sua propria extrema, quę latius declarauimus in scientia de sensibilibus, vbi ostenditur qualiter extrema sunt in medijs secundum formas confusas. Igitur extrèma de medijs possunt educi, secundum quòd virtus, naturæ vnius extremi in illis medijs super virtutem alterius iuuatur. In omni naturali scientia plura *exeunt media, [& illorum notitia in omnib. transmutationibus est necessaria, & hoc] per exquisitam potentiam naturæ illorum, siue materialia, siue o-

Medium.

**al. existent.*

** al. illorum quidem naturæ habebis cognitiõis certitudinẽ per propinquiora extrema. hoc est.*

ſiue operatiua fuerint, ſiue ſigna demonſtrabilia, reſpiciendo ad naturam generis à quo quodlibet eorum immediate vel abſolutè dependet ſecũdum ſuum actum * extremum. Sulphur & argentum viuum extrema ſunt omnium metallorum: ergo metalla inter ea erunt media. Sed metalla [differũt ab argento viuo in compoſitione, illo modo quo ipſum argẽtum viuum per puritatem & impuritatem differt à ſulphure immundo terreo ſibi extraneo.] Propter quòd depurata magis alijs, reperiuntur duo, ſcilicet Aurum & Argentum: ſine quibus ars iſta non poterit integrari, cùm in illis ſit puriſsima ſulphuris ſubſtantia, ingenio naturæ perfectè depurata, ad cuius depurationem debilior eſt ars q̃ natura: nec eam conſequi valet licet multum in ea laboret. In arte igitur dicitur. Pater eius eſt Sol, Mater eius eſt Luna: quia ex illis duobus corporibus cum ſuo ſulphure vel arſenico præ-

al. exemphirij.

al. differũt ob argentum viuum vti eorum cõpoſitione, ſecundum quod ipſum differt p mixtionẽ ſulphuris puri vel immundi terrei ſibi extranei.

co præparatis, noſtra elici medicina poterit, & ſine illis haberi nequit. Vocantur aũt media, quia ex primis puris extremis ſunt cõpoſita naturaliter, ſcilicet ex ſulphure & argento viuo: nec ſunt ſulphur, nec argentum viuũ, ſed media inter illa, cum argentum viuum ſua proprietate & vapore ſui depurati ſulphuris in metallum congeletur perfectum: Et ſecundum quod dicta metalla magis tenẽt de natura argenti viui, maioris ſunt perfectionis vt aurum & argentum: & ſecundum quod minus tenent de natura argenti viui, & magis de natura ſulphuris, maioris ſunt corruptionis: vt cætera metalla imperfecta: & maxime marcaſsita, magneſia, & tulhia: & vltra hæc maioris corruptionis ſunt ſales, alumina, atramenta, & cætera quæ media dicuntur inter lapidem & metallum. Dicimus autem quòd cum extrema ſecundum quòd ſunt de medijs ſuis * propinquis, educuntur

* *al. propinquiſsimis.*

tur

tur aſsiduè ex virtutibus illorum proprijs efficaciter, & ſecundum rationem naturæ ſequentis retineri cenſentur, ad eorũ actum * propinquum. Præterea aſſumere debes fili ſucceſsiuè, principia * alterata & miſcibilia * alteranda magis apta ratione propinquitatis naturæ affinis quæ eſt in eis propinquior & perfectior. Verbi gratia, [H] eſt principium. de G. ad aſſequendum M. mediante G. & G. eſt principium de M. ad aſſeqeundum. R. per M. Et M. eſt principiũ de R. vt per ipſum attingere poterit Y. gradatim, & in ſuam naturam conuerti. Et ſic patet, qualiter natura extremorũ eſt cognoſcibilis per naturam ſuorum mediorum. Et econuerſo quia G. naturam tenet medij couiunctionis de B. & de M. & M. retinet medium coniunctionis naturæ, per quam G. vertitur in R. et R. natura affinis medij, per quod natura de M. conuertitur in naturam de Y. Et per B. intelligere debes

al. proprium.
al. alterabilia.
al. ad alterã
aliàs B.

bes principia materialia ſcilicet aurũ & argentũ, ac naturã vitri & Salis cũ Mercurio. Per G. intelligere debes principia materialia ſecunda ſcilicet elementa, teram, aquam, aerem & ignem, quæ ſucceſsiuis & gradatis operationibus fluxa ſunt & elicita ex iam dictis principijs materialibus primis tempore. Et per M. intelligere debes principia materialia tertia, quæ ſunt ſulphur & argentum viuum purum, & fermenta philoſophorum, ſucceſsiue creata & elicita per magiſterium, ex iam dictis principijs ſecũdis immediate. Per R. intelligas medicinam vel Elixir completum, aut argentum viuum fluens, penetrans, tingens & permanẽs, à terra ſublimatũ*ſecundum gradum, & cõpoſitum ex M. et immediate, materia præiacẽti, puta ex tertijs prĩcipijs ſupradictis. Per Y. debes intelligere multiplicatiões q̃[tertij grad⁹ ſublimationis] ſunt, ex ſucceſsiuis operationib. ex medicina iã dicta.

al. quod quidem & eſt compoſitum

**non aderat in alio.*

Vlte-

Vlterius & exquisitè & ꝓpidè cog noscēdum est genus mediorum & extremorum, quæ sunt inter supra adicta principia, quemadmodum euidentissimè ex literis alphabeticis percipi potest, quibus operationes succinctè & gradualiter decurrunt & labũtur ad principales gradus sublimationum quæ sunt C. D. E. F. quæ descendũt de B, vt portare ipsum poterunt ad G naturam. Secunda media vel extrema de G. descendentia sunt H. I. K. L. quæ portant ipsum [G] in naturam M. Tertia verò media seu extrema sũt illa quæ successiuè & īmediate descendũt de M. & deducunt M. in R. videlicet N. O. P. q. Quarta media sunt S. T. V. X. Et ista immediatè per successionem legitimam descendunt de R. vt ipsum eorum beneficijs sublimare posint & deportare in Y. & ad vltimam perfectionem deducere. Et hæc rota alphabetica circulariter est cōpleta. Veruntamē sunt adhuc aliqua me-

media, circa illa intelligibilia ad ſenſum, vt in practica gradatī percipere potes per operationes. Et per talem ſcalam poteſt intellectus humanus gradualiter aſcendere & deſcendere, ad omnes alias ſcientias ſenſibiles & intellectuales, mediante imaginatiua, vt Dei & creaturarum eius noticiã habeat per inſtrumẽta prędicta, preſertim cùm naturales vires diſcernere poterit euidenter per philoſophicas rationes ſcilicet quomodo B. ſit remotius alijs à perfectiõe vltima, quãuis cæterorum exiſtat principale principiũ vt clare patet. Et vt Chriſtus Ieſus de ſtirpe Dauidica pro liberatione & diſſolutione generis humani peccato captiuat ex tranſgreſsione Adæ, naturam aſſumpſit humanã: Sic etiã in arte noſtra quod per vnum nequiter maculatur, per aliud ſuum contrarium à turpitudine illa abſoluitur, lauatur, & reſoluitur. Et quæ inter duo contraria collocãtur, per id quod ma-

gis recedunt ab vno, magis appropinquant ad aliud: & è contrario elongati fuerint ab siue vt * imperfectione, siue vt appropinquãtes ad perfectionẽ et quo magis appropinquãt fini perfectionis perfectius est: et quo minus fini perfectionis appropinquat, imperfectius est. Ex hoc clarè patet quod M. nequit immediate generari de G. nisi primo ipsum B. transeat in G. nec transire potest in C. nisi per omnia sua media, quæ sunt C. D. E. F. primo discurrat. Similiter nec G. trãsire potest in M. nisi per sua media, scilicet H. I. K. L. primo transirit. Nec de M. generari potest [Y] nisi primo trãseat per N. O. P. Q. quę sua sunt media. Nec R. reduci pót in Y. nisi primo reducatur in S. deinde in T. post in V. & demum in naturam X. Post talem graduationem cadit, præcipitatur & proijcitur in Y. Et sic natura de [G] proximus respicit naturam de M. per sua media successiua, quam naturam R. & M. pro-

*al. perfectione.

M. propinquus respicit ad naturam de R. quàm naturam de Y. gradatim discurrendo per sua media. Non igitur potes per artem certam immediatè de B. [medicinam] componere, nisi prius discurrat in G. & de ipso transeat in M. quousque purissima illorum substantia successiue per naturale magisterium nostrũ fuerit generata. Et cùm iste sit verus cursus naturę, et ars imitari satagit naturã, taliter queadmodũ pręscribitur est prosequendũ. Quia natura quæ cõplere potest per aptitudinem materiæ suæ, nunquã ab extremo decurrit ad extremum, nisi prius successiuis operationibus transeat omne medium. Mediorum igitur natura consideranda est ab artifice, antequam aliquod magnum attentare pręsumat, & diligenter curet nihil de suis medijs omittere, siue sint materialia, siue practicalia, siue mõstratiua: donec ipsa natura reduxerit gradatim sua media, ad pri-

* R.

primum ſuum eſſe, id eſt ſulphur & argentum viuũ, quæ ſunt propria ſpermata metallorum, & eis magis propinqua: cum quib. facias ſpecioſas illas tranſmutationes per quæ omnia imperfecta perficiuntur.

De natura ignium, & quomodo instrumentaliter ſe regulari habeant. Cap. 10

EX prædictis colligitur duo fore quorum * qualitatibus expreſsè debet artifex ignem innaturalem ſapiẽter diſponere, & eius vires certis & notis operationibus regulare: quæ ſunt ignis naturalis & contra naturam. Innaturalis verò inter vtrunque eſt mediũ. Qui formam huius exemplaris ſeu regulę ſuę menti præſcripſerit, & ipſam diligenter ſeruauerit infallibiliter cognoſcet illorum qualitates. Cõſideret ergo artifex naturales vires & fortitudines lapidum philoſophorum

al. quilibet.

phorum, quæ vires ſunt ignis naturalis, innaturalis & contra naturã quæ & quales ſint ĩ toto curſu naturæ, & qs cuiuslibet fuerit amicus vel inimicus, vt demonſtratiua & infallibili arte per certificationem naturæ eorum, materiam eius prudenter noſcat diſponere, à qua cætera materialia principia *effluunt cum corruptiõe naturali & debilitatione tali, vt extremitas naturalis caloris nõ pereat in aliquo, ſed ipſam per modũ reductionis ad ſuam naturam integram pro confortatione ipſius prudenter in propria [multiplicatione ſuã ſubſtantiam ſublimare, & etiam ſurſum aſcẽdere, ita vt] nihil ſit quòd virtutem rerum naturalium attrahat affectius conſeruato tamẽ priuilegio naturæ, id eſt, caliditate naturali in coruptione ſuæ ſubſtantiæ, quam amor in ipſum ſpirans & omnia viuificans ſcilicet [humidum exiſtẽs vt ſpirituale ſibi generat:] ordinabit artifex ipsũ virib⁹ amoris attra

al. confluunt.

al. multiplicare ſubſtantiã valeat, & etiam ſurſum aſcendendo pariter ſublimare. Vnde cum.

al. huiuſmodi ſpirituale exiſtens ſibi con naturale.

here, præcipue cùm per defectum illius & per corruptionem ab eo fu erit elongatus. Hunc autem modũ reductionis exprimit ars clarissimæ in regimine tertij principij practica lis, vt sui amoris exuberantia, cun-ctis patefacta sit experientibus visi-biliter. Dicimus vlterius & duo sunt quib. artifex sapienter cogno-scere potest, quantum calor innatu ralis est differens vel indifferẽs à ca-lore naturali & contra naturam, in qualibet parte totius magisterij. Quorũ primũ est mensura contra-rietatis ipsius ad naturalẽ, vel con-formitas ei⁹, ad cõtra naturã quod idem est: mensura elongationis ip-sius ab illo qui est naturalis, & ap-proximationis ad illum qui est cõ-tra naturam. Mensura ignis inna-turalis docebit te fili charissime huiusmodi certitudinis semitam veritatis. Quia quòd inter duó col locatur contraria, per illud idem quo magis recedit ab vno, appro pinquat magis ad aliud & econ-
tra

tra. Et ideo siue consideres innaturale medium vt elongatum à calore naturali, siue vt approximatũ ad ignem cõtra naturam, cũ hoc fiat per debilitationẽ vnius & cõfortationem alterius, iam transcendit potẽtia ignis innaturalis super naturalẽ per confortationem illiꝰ & conformitantẽ vstiui qui est cõtra naturã. Similiter si cõsideretur ipsum mediũ innaturale, vt appropinquans sit per confortationẽ ipsius, ad ignem naturalem, & elongatus sit ab igne contra naturam, potentia adurens per sui debilitationem iam deuincitur, quæ est contra naturam in medio innaturali, per attractionem sui ad naturam & cõformitatem caloris non vrentis propter quod appropinquationẽ & elongationem illius medij, siue ad naturalem siue ad contra naturã, semper eisdem signis mensura re teneris: quia illis operationibus quibus dictũ innaturale mediũ recedit à natura vnius, confestĩ accedere

incipit ad naturam alterius, dum tamen natura medij innaturalis & eius operationes ſcilicet confortatio & debilitatio ſint extra latitudinem duorum extremorum antedictorum. Audiat ergo lector huius philoſophiæ, & naturã confortationis & debilitationis cognoſcat non tantùm quid ſint, ſed quot modis valeant exerceri: & quæ & qualis fuerit illa virtus, quę potius eſt confortanda quàm debilitanda, & in quo * latere ac qua operatione altior habetur noticia de eadem. Nos autem prouidentes tibi in hoc, dicim9 quòd calor naturalis eſt illa virtus quæ confortanda eſt potius quàm debilitanda & hoc in propria argenti viui ſubſtantia in quo calor innaturalis diſcernitur. Quid aũt ſit confortatio noſcit ignarus ſatis, & per cõſequens omnes ſophiſtæ decernere queunt: vt pater in eorum proiectionibus ſophiſticationum, quæ non valent exquiſitã operationem perficere.

* *lapidum*

Quia

Quia in hoc tanquam in generalibus prudens cognitor & ignarus sophista satis communicant, præcipue cũ cognoscere poterit vterq; quòd lapis aut eius virtus tunc confortari dicatur, cùm natura valet eius *operationẽ perficere: aut cùm debilitatur, oppositum. Quia communis est animi conceptus, quòd lapis vel eius virtus non confortari vel debilitari dicitur, nisi respectu operationis exercẽdæ per ipsũ. Et in hoc passu decipiuntur illi qui principia ignorant demõstratiua, quibus effectus operationis eius promptitudinaliter agnoscitur. Vnde cùm in hac exercenda deficit vel proficit, solo sensu percipi potest tã à vulgari quàm ab ignorãte sophista. Et ideo clarè liquet nihil aliud fore necessarium in cognitione huius, quàm discretione vel prudentia rationis. Audiat ergo cæcus sophista, qui tantum dicit lapidẽ pati debilitatẽ exquisitæ virtutis, quando operationem eius

alias confortationem.

non perficit rectè, nec se ostendit plus noscere de ipsius dispositione ad potentiam suam augendam quā merum vulgus, in cuius ore satis multiplicatur hoc dictum, & communiter sonat, q; diminutū est*aut perfectum: Ex quo patet quod ipsum non denotatur altiorem habere notitiam de lapidis compositione, quā si diceretur nō faciat quòd quæritur.

al. non

Quibus & quantis modis confortari & debilitari poterit lapis & de substantia virtutis.

Caput XI.

DIcemus quot modis virtus lapidis cōfortari poterit, & q-bus debilitari. Quia quot modis dicitur oppositorum vnum, tot modis dicitur & reliquum, sicuti notabiliter cognoscitur per scientiam mediorum & extremorum. Debilitatur virtus lapidis in genere duobus

bus modis. Primus eſt, quãdo ſubſtantia argenti viui virtutem ferentis habens in corpore, ab eodem per debilitatem minuitur, ſcilicet ſubiectum caloris naturalis. Quia ſubſtantia hæc, cui virtus caloris ineſt argentum viuum à philoſopho dicitur, & vocatur quãdoque eſſentia corporis vel argenti viui: quia per ipſum lapis habet eſſe in actu, & ſine ipſo non. Duo ergo ſunt ſubiecta virtutis vt patuit ſupra [ſcilicet corporis & ſpiritus. Quia ſubiectũ corporis, ſubiectum naturæ dicitur: & ſubiectũ ſpiritus, fluentis ſubiectum dicitur] Cùm igitur corporis ſubſtantia vel ſpiritus minuitur, neceſſe eſt virtutem debilitari: nam cuncta minuentia, ſunt quæ debilitatem inducunt. Et quæ ad vtilitatem * mediocris ignis innaturalis & artificialis vel communis ignis, quandoque cum humiditate * & frequẽti exercitio, et quãdoq; cum ſiccitate nõ immoderata Et q̃ debilitare dicuntur:

al. ſ. corpus quod eſt ſubiectum innatæ & ſpiritus, quod eſt ſubiectum fluentis.

al. pducunt ſunt colores mediocres ignis innaturalis.

Hæc non aderãt ĩ alio.

vſque

vſque ad totius rei corruptionem, quæ immoderatæ ſunt ſiccitatis & excellentis calidatis extremorum. Et ſimiliter cætera alia vniuerſaliter quæ ſuperflue * igniunt corpora. Ex quibus patere poteſt cuilibet intuenti, quòd per oppoſitum ea confortant, quæ non ſolum augent ſulphuris ſubſtantiam, ſed etiam ſpirituum, ſiue per ſe, vt alimentum quod corpus ſumit ab argento viuo per virtutem [elementatiuam tranſſubſtantiari valeat in corpus nouum] ſiue per accidens, vt excercitia ſupradicta moderata. Fili moderati vſus rerum innaturalium ſuo modo confortant virtutem in omnibus rebus mũdi, & illam multiplicant, vt in lapide noſtro, qui ſecreta naturalia * dirigit, vt oculis proprijs vidimus & manibus tetigimus, & certis approbauimus experimentis. Hæc omnia prædicta intelligas de rebus quæ ſeparant vel approximant ad generandum, vel ad calorem naturalem augmen-

al. inaniunt

al. vigitatiuã in reductione vel ſubſtantiam quam ſpirit⁹ aſſumũt, & ſpirituant per virtutẽ elementatiuam vt ſubſtantiari valeant in corpus nouum.

** al. detegit.*

augmentandum per confortatio-
nem, vel ad temperamentum Elixi
ris per* naturam fixionis. Secun- *al. naturalē fixionem.*
do modo debilitatatur virtus, quã
do ſubiectũ eius alteratur in qua-
litatibus, tranſeundo de naturali
qualitate in innaturalem. Propter
quod iſte ſecundus modus accidit
ſuper corporibus lapſis à vero tem
peramento reperitur etiam primus
in naturaliter temperatis, velut in
auro: vel in temperatis artificiali-
ter, vt in Elixiri perfecto. Virtus
igitur corporis ſecũdo modo de-
bilitatur, quando ſpiritus vel cor-
pus deſcendunt à naturali diſpoſiti
one ipſorum. Per quod apparet ꝙ
iſte ſecũdus modus poteſt eſſe mul-
tiplex. Quia quot modis poteſt cor
pus vel ſpiritus naturaliter alterari,
tot modis debilitatur virtus lapi-
dis. Cuius ratio eſt, quia virtus nõ
viget niſi per ſubſtantiam horum
duorum ſufficienter & naturaliter
diſpoſitam: & ideo debilitabit vir-
tutem per oppoſitum, quicquid
diſpo-

diſponet innaturaliter, & qcquid ad diſpoſitionem naturalem reducit, confortabit eandem. Conſtat autem quod corpus, ſulphur aut medicina, innaturaliter diſponi poſsint per malitiā complexionis, compoſitionis & ſolutionis continuitatis. Et ideo in Mercurio crudo confortabitur virtus per calefaciens digerens, excoquens materias crudas & reincrudatas per frigiditatē. Propter quod terra metallica, aut [argentum viuuum, vel ſulphur] q̄ debilitatem digeſtionis patitur, propter defectum caloris naturalis à ſiccitate: & ipſum confortant magis res humidæ ad naturam *illorū approximatæ. Et amara & pōtica debilitant: q̄a groſſa & terreſtria ſicca & contra naturā calidiſsima, ſimiliter ī terra in cuiꝰ cōtentiua caloris naturalis vel ſpiritus debilitatur, propter innaralem caliditatē. Aqua Mercurij illam cōfortat & ipſum retinet. Cætera verò calida ſumpta in primo redu-

al. argenti viui vel ſulphuris.

al. illius.

reductionis gradu debilitant amplius. Nec minus ſumpta in ſecundo gradu adhuc debilitant, niſi prius per ſecundam reductionem preparationis ſublime cum aqua dicti Mercurij cõfortetur prima. Si verò per leuitatem innaturalem, inſcienter debilitas virtutis orta eſt in terra vel lapide: habitua te ipſũ ad cognitionẽ erroris, ipſum corrigendo exaſperatiuis & abſterſiuis, puta aqua Mercurij. Quod verò debilitatur propter extenſas exaſperationes recedit ad amaritudinem, & confortando dulceſcit cum vltimis confortatiuis, vt oleo * lampadis & igne. Spiritus verò tot modis alterari poſſũt, quot ſunt qualitates quæ ad temperamentum ſiue ad perfectionem eorum requiruntur. Harum qualitatum quædam ſunt tangibiles, vt ſunt omnes qualitates complexionales: quædam ſunt viſibiles qualitates, vt limoſitas vel claritas. Quædam complexiones carnis,

al. lapidis.

vt

vt groſsities & ſubtilitas: & quædam olfactiuæ, vt aromatitas, fœtiditas, & inſipidorum inolfactibilitas. Spiritus verò metallici naturaliter diſponũtur odoribus prædictis, licet eorum ſuauitas ſapida cũ ſubtilitate vehementer confortet.
al. ingredi Poſſunt tamẽ ſpiritus * egredi temperamentum qualitatum in quolibet corpore: & in quantum ex parte ſpirituum debilitatur virtus corporis, per oppoſita reſtitui ei poteſt temperamentum, & virtus cõfortabitur. Pari modo debilitant cuncta illa quæ obſcurant, per ingroſſationem rerum elementatarum. Præcipimus igitur tibi benè
al. purificare. * rectificare elementa antequã cõiungantur, vt in eorum terminatione colorem fuſcum obtineant, ſed illum potius qui eſt extremitas corporis terminati calore naturali, proprium habentis fulgorem, tanquam incorporatũ colori, cùm condenſatur in corpus. Cauſa autem quare perſpicuè nitet & fulget,

get, eſt qa dēſitas eis nata eſt in ſubtiliatione retinēs lumen quòd pronitatis eius eſt in præparatione recipere, ſicuti potentia propriū actū recipit. Vnde talis nitor & fulgor ſemper conſtat ex aquis ſubtiliter terminatis & condenſatis in metallis. Et quantò plus argentum viuū aqueum in metallis ſubtilius fuerit purius & denſius, tantò plus illud erit nitidius, fulgentius & ſplendidius: quemadmodum natura cuilibet in auro, quod generauit, demonſtrare non ceſſat. Ex quo patet quòd illa quæ illuminant cōfortāt & ſubtiliant calorem innaturalē, groſsitiem ipſam corrigunt. Similiter quoque ex parte ſpirituum debilitant, quecunquæ ſic eos inficiunt vt auferant puritatem & ſuauitatem ſulphuris & fragrantiæ ipſius: quia per illam puritatem in qua ſuauitas fragrantiæ lapidis naturaliter *funditur, debiliſsimum corporis exiſtit: & ideo virtutem confortat quicquid puritatē eis reſti-

al. fūdatur delectamentum

tuit, non ſolum per ablutionem, ſed etiam per admixtionem vaporum & fermentorum aquæ & aêris Mercurialis non fixorem, & puritatis ſubſtantiæ cuiuſque informatoris, conformem puritatē habentis puritati eorum, vt aurum & argentum, quæ ſunt illuminantia ſpiritus, proprio ſplendore, aut purificantia puritate propria, vt eſt aqua Mercurij. Ex præmiſsis patet quòd qui corruptionē vel debilitatem virtutis ignorat, ſimiliter ipſius multiplicationem quæ fit per confortationem neceſſario penitus ignorabit, non ſolum in lapide, ſed in humanis corporibus. ô Medice ſi habes memoriam ad recolendum, & intellectum ad intelligēdum, voluntatem ad diligendum, aures ad audiendum, oculos ad videndum, os ad loquendum, aut legendum, applica ſenſus tuos, vt recoles, intelligas, diligas, audias, videas, perlegas & retineas. Quia cùm hæc ars de vero ſit gradiuali &

uali, & inuestiganda ex secretis naturæ, sine quibus instrumētalis directio integrari non valet totius medicinæ fundamentaliter, artem illam sub certis suis principijs plenariè comprehendetis. Dilectus à Deo est, cui hoc donum artis largitur per gratiam, & intelligentiā ipsam reducere scienti ad medicinam quotidianam & necessariam. Quia huius scientiæ principia generalia sunt, & reducibilia similitudine & effigie ad principia medicinæ respectu corporum humanorum passibilium, quibus applicari debet medicina. Sed hæc pauci obseruant & intelligunt, cùm artis principia ignorent supradicta. Causa igitur tenacis cupiditatis & lucri, absque dictis prícipijs, ad magisterium huius artis nitūtur introire: & propter fallaciam suæ operationis, fallacem credunt esse scientiam, & contemptibilem dicunt eandem. Hanc igitur theoricam intellige, & secundum illam operarij

incipias: quia cum illa errores tuos corriges cùm fueris in opere, quos ſine illa corrigere non potes. Non diſtet à te teſtamentum, quia cauernas huius theoricæ apperit & reuelat cũ certis ſuis notis operationib⁹. Cor igitur habeas ad practicam illius.

De diuiſione huius magiſterij. Caput XII.

MAgiſterium hoc in quatuor diuiditur partes, ſecundum quod ſunt quatuor principia practicalia. Prima pars oſtendit modum graciliãdi groſſum per liquefactionẽ elementationẽ, diſolutionẽ & lapidis ſeparationem in quatuor elementa. Secunda pars oſtẽdit modũ alleuiandi ponderoſum ꝑ diſtillationes, calcinationes, rare factiones coudenſationes, inhumationes, congelationes, ſolutiones &, animationes, quæ ſunt elementorum * præparationes. Tertia

al. ſeparationes.

tia pars ostendit modum * viuifican- di à spiritu, & lapidis nutrimẽtum, per imbibitiones, decoctiones, assationes, inhumationes ac lapidis sublimationes. Quarta pars ostendit modum dulcificandi amarũ, & maturandi crudum, per reductiones, impinguatiões, inhumationes, fomentationes, animationes, fixationes, etincærationes. Si igitur grossũ gracile facis per dissolutionem, & pōderosum leue facis per leuigationem siue rarefactionem, et asperum lene per reductionem, amarum verò dulce facis per maturationem, post hæc & volatilium fixationem, completum habebis magisterium.

al. lenificandi asperum.

Narratio per conclusionem principiorum. Cap. XIII

CVm igitur constet quemadmodum supra dictum est, artem esse inchoandam à certis suis & determinatis principijs, est ad illa propterea recurrendum, tanquam

plenitudinis practicæ effectiua. Sed quia practicalia principia secundi generis & regiminis perfici non valent * sicuti nec medium absque suis extremis quibus ipsum integrari oportet, mystico igitur & aperto sermone ex illis declarando, refert philosophus, alterum ab altero nullo modo differre à practica artificiali & processu, qui breuiter successiuè formabuntur: & primo de practicali principio siue regimine primo, quod est dissolutio, est dicendum cũ suis quatuor principijs primis materialib', & de eius principio demõstratiuo, quod est nigredo, sine qua artificium feliciter inchoari non poterit.

al. veluti per.

De primo practicali principio, & quomodo per primam sublimationem depuratur Mercurius cum Sale communi præparato & vitriolo: & in hac aqua infunde Mercurium &c.

Caput XIIII.

Depura-

Depuratio Mercurij per primam ſublimationem, eſt vt ſumas partem vnam de D. & dimidiám partem C. & diſtilla aquã per illum modum quem natura requirit, vt explicauimus in noſtro teſtamento, in capitulo quod incipit Tu in virtute de A. &c. Et infunde in tali aqua Mercurium ſcilicet teſtamentarium. Deinde ſepara totam aquam per ſublimationem. Poſtea ſublima ipſum, donec ſit albiſsimus vt criſtallum. Speramus autẽ in Domino noſtro Ieſu Chriſto quòd adhuc ſublimabitur ad maiora et res magis altas ꝑ ſublimes gradus præparationum, cum additione rei* tingentis ipſum, & eius anima exaltabitur ĩ gloria. Oportet enim matrem quæ prius generat filium inhumari in ventre filij et ab eo generari.

al. agentis & ꝑficiẽtis ſeipſum.

De conuerſatione elementorum & de prima coniunctione ſpiritus cum corpore & eius exuperatione.

Cap. XV.

CVM tribus ergo vncijs talis Mercurij, mitte tantũdem purissimi Solis in aqua sua liquefacti, & super infũde duas libras aut tres, quod melius est, prædictę aquæ Mercurij, à qua Mercurius ipse separatus fuit & rectificatus: & mox cooperios curcurbitæ cũ suo cooperculo vitreo, sine alia obstructione, donec motus eius cessauerit.

deest in alio. De hinc * obstrue iuncturam cum cæra cõmuni calefacta, & stet trib⁹ diebus & noctib. in balneo tepido. Deinde separa aquam per distillationem in dicto balneo, cũ igne æqualiter continuato de facta serratura. Cùm autem distillare cessaueris, tunc in fundo videbis corpus nigrum fusum, ad modum picis nigræ fusæ, vel olei subnigri. Si verò corpus quod cum Mercurio coniunctum est, fuerit Lunare ad albũ nondum erit nigrum, donec tota terra Solis cum terra Lunæ fuerit coiuncta: quinimo in eius principio est ad modũ salis albi cum visco

sitate

ſitate ſua, qui eſt ad modum olei ſubnigri: cuius humiditas per *aquã ſeparari nequiunt, rationib: in noſtro teſtamento expreſsis, in capitulo de animatione elementorum, & alibi de rarefactione eorũdem. Supra ergò humorem illum per ignem ſiccum, collocando vas ſuper cineres, & humiditatem illam recipiendo ad partem, quæ aër eſt, cùm animatus ſit maioris caloris quàm aqua. Vide fili quid facias in hoc paſſu, & caue ne materia nimio calore rubeat in principio, & comburantur tincturæ: quia nunquam poterunt ſeparari tincturæ in commodum artificis, niſi per aquam & ignem paulatiuè, ita vt ſemper ignis tincturæ occultetur in ventre aquę ne oculis videatur, Si verò vlterius corp⁹ calcinaueris ſine humore rubificabitur, & proprietas ſulphuris aduretur: cùm nõ habeat retinaculum quod ipſum in ventre ſuo *deportet, & à combuſtione defendat. Defende igitur ipſum à combuſtio-

al. ſeparatur peraquã

al. retineat

ne, imponendo cum eo de humore ſuo, antequam veniat rubedo, & appropria ei ignẽ de ſerratura, extrahendo humidum, paulatim & paulatim deſiccãdo materiam: quia ſic ipſa patitur & corpus corrumpitur: & conſidera qualiter materia ſemper mutabitur de colore in colorem, in iſta putrefactione ſcilicet in viriditate quod eſt vnum ex peregrinis ſignis dependẽtibus à *primo principio ad album. In rubeum verò nigredo apparebit poſt citrinitatem. Quia cùm corpus euacuatur à ſuis humidis ſpiritibus, ita patitur vt de colore in colorem tranſmutetur. Defende ergo ipſum ſemper à combuſtione, ne calor naturalis ſuffocetur in aliquo, & proprietas aduretur Mercurij: videlicet vt quantum diſſolutio tollerare poterit, tantum aſſando decoquatur, & non plus: quia ſtatim rubificaretur, & quantum corpus aſſando defecerit in humiditate, in tantum imbibendo erit diſſoluendum. Hoc enim

al. Signo demonſtratiuo.

nim facit natura, deperdita recuperare cupiens, ſicuti expreſsè id notauimus in theorica noſtri teſtamenti, & ad plenum per modum practicæ demonſtrabimus inferius. Cùm ergo videris corpus ſiccum, ſi ad album ſub colore viridi, ſi ad rubeum ſub colore nigro, ſubtrahe ignem, & permitte infrigidari: quo infrigidato infunde aquam ſuper terram ſiccam, & ſtatim pone in balneo ad diſtillandum, aquam per ignem æqualiter benè cõtinuatum recipiendo. Qua diſtillata videbis in fundo perpaſsione vacui quòd corpus patiebatur per calcinationem in ſua rarefactione, aquam attractam in aërem. Separa illud iterum per cineres euacuando & rarefaciendo corpus à ſpiritu cum calcinatione iam dicta modo philoſophico, & ſemper aërem cum aëre pone ad partem in phiola vitrea benè ſigillata.

De

De documento reiterationis.
Caput XVI.

FIlli has omnes operationes vice post vicem tribus vicibus iterabis vel quatuor, si volueris, quia aqua per tales operationes elementatur, et de propria substantia corporis in ipsa defenditur, & corpus per minima corrũpatur, & ĩ aqua proprietas eius augmentatur, vt post in naturam sui per attractionem conuertatur. Reitera igitur prædictas contitiones naturales, imbibitiones & decoctiões, & eris in linea secretæ dissolutionis.

Linea secreta dissolutionis.

De vnione & elementatione secunda, & primo de distinctione literarum Alphabeticarum.
Cap. XVII.

PEr hanc distinctionem literarũ referre volumus, quod V. significat calorem furni secreti, & omnes suas proprietates: quæ sunt at-

Furnus secretus.

*attenuatio, animatio, inſpiratio, ſimplex viuificatio, inhumatio, ſpiritus & corporis cõiunctio ſine diuiſione. Et per X. ſignificare volumus ignem ſiccum cinerum, tam de ſerratura quàm de carbonibus, & cæteras ſuas proprietates: quæ ſunt mortificatio, calcinatio rarefactio, retẽtio ſpirit⁹ & ſeparatio. Per Y. ſignificare volum⁹ calorẽ balnei, & omnes ſuas proprietates: quę ſunt elementatio, rarefactio, viuificatio, ablutio, diſtillatio, animaſio, & ſpirituum ſeparatio. Per Z. nullam aliam operationem intelligere volumus, niſi liquoris ſeparationem, & totius corporis liquefacti ſubſtantiam. Harum literarum ſignificationes cum omnibus ſuis proprietatibus corde tenus te ſcire oportet: quia aliter benè ſecundum curſum naturæ operari & practicare non poteris, nec proprietates illius operationis diſponere benè ſcies, niſi per potentiam literarum illarum cognitam, ac earũdem ſignificatio-

nem

al. attractatio.

Ignis ſiccus cinerum.

nem quam designant. Cognoscere igitur oportet artificem firmiter hanc potentiam, secundũ exigentiam naturæ: vt illa præcognita vires eius ad illius perfectionem in qualibet sua operatione prudẽter noscat dirigere.

De rarefactione & eius subtiliatione.

Caput XVIII.

RArefactio huius aquæ fit per binam distillationem in balneo per se & sine corpore. Distilla ergò eam bis cum igne lentissimo benè continuato, feces verò quas facies in qualibet distillatione collige & pone cùm terra supra calcinata.

De condensatione spiritus & rarefactione corporis.

Cap. XVIIII.

Cum

Cum opus inceptum cotinuare volueris, & operationes ſupradictas iam compleueris, ſume corpus in illa decoctione vltima ſuperius facta, quã aſſationem appellamus philoſophicam. Et infũde ibi quartam partem aquæ primæ rarefactæ, vt præmittitur: & cum coopertorio claude & cæra & pone ad digerendũ in V·per tres dies. Dehinc cautè ſepara quod liquefactum eſt in aqua per Z.in alia cucurbita benè munda, in illa ſcilicet in qua extitit aqua rarefacta: & illam ſimiliter cum ſuo coopertorio proprio claude, & cæra obtura, & illud ſerua in digeſtione de V.

De euacuatione corporis per ſpirituum extractionem. Cap. XX

Poſtea ſumecorpus quod ſuperius remanſit, & primo ſepara per Y. quod eſt aquæ, frigidius in natura, ne ipſa natura calida aërea

con-

confundatur quæ per expulſionem extrahitur fortiorem.

De diſtillatione & aeris animatirne ac corporis mortificatione. Cap. XXI.

CVm verò illius ceſſauerit diſtillatio, pone ipsũ ad X. cautè cõtinuãdo & quod de eo ĩ natura aeris diſtillauerit, hoc recolligas, & cũ alio aere ad partẽ reponas: & caue ne ignis corpus igniat, de principijs demmonſtratiuis recolendo, quibu. practica dirigitur, Quia omnes colores ſunt laudabiles. dempta rubedine, donec in fine fueris poſt incinerationem. Caueas ergò ne corpus rubeat ante alios colores per ignem alienum.

De inhumatione, viuificatione, & liquefactione corporis mortificati. Cap. 22

LIquefactio corporis eſt conti-

nuare partes comminutas & calidiores per calcinationem in vnum, cum humiditatis beneficio. Postea sume aquæ residuum primæ rarefactæ: & de ea super terram infunde tertiam partem, ita quod tertia illa pars natet vel superemineat vno bono digito super corpus. Deinde penitus cum suo cooperaculo & cæra obstruatur os vasis, & per triduum permittatur in digestione furni secreti.

De separatione corporis viuificati à non viuificato.

Caput XXIII.

POstmodum quod liquefactum est de corpore in aquã, separetur cautè per Z. ĩ vase[æneo]in quo *deest in alio* aliũ separasti liquorem: & caue ne aqua siue liquor turbetur per feces, ratione declinationis vasis. Quo separato, & obturato cũ tota sui materia reponatur mox in digestione

V. & conſeruetur ibidem, donec ſuæ ſeparationis aduenerit tempus.

De diſtillatione aquei quod remanſit in corpore per Y.
Caput XXIIII.

SIcuti iam ſuperius dictum eſt in capitulo proximo, ita ſimiliter in iſto dici poterit, nec plus minus te habere coneris.

De diſtillatione aëris & mortificatione terræ per calcinationem.
Caput XXV.

EOdem modo procedes ad aërem huiuſmodi ſeparandam per cineres, & corpus [ſiccum] mortificandum, vt dictum eſt ſupra in capitulo. Cum verò illius ceſſauerit &c.

deeſt in alio

De inhumatione & viuificatione corporis per V.
Caput XXVI

Sume

SVme corpus contritum vel aſſatum, & in eo mediam partem aquæ quæ remãſit de alijs inhumationibus[in fundo,] ita quòd vno digito ſuperemineat abſolutè. Demum procede ſicuti diximus in capitulo. Liquefactio &c. & alijs quæ per V. formaliter implentur. Talibus imbibitionibus corpora mollificantur poſt eorum cõtritionem. Cõtere ergo corpus ſolo igne, illud ſcilicet quod liquefactum remanſit. Deinde mollifica, & eius partes ſubtilia, vt corpus & ſpiritus ad inuicẽ copulentur: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur: et quanto plus teres, tãto plus mollificabis: & quanto plus mollificas, tanto plus partes groſſas ſubtilias, quouſq; ab inuicem diuidantur, & domentur. Quia ſpirtus tunc impaſtãtur vel liquefiunt cũ corpore: et illa q̃ impaſtantur ex toto ſoluũtur. Et impaſtatio vel liquefactio fit cum minima & ſubtili contritione, incærati one, & aſſatione corporis cum

redundat, & deeſt in alio.

ſpiritib⁹. Quia natura p cõtritiones, & aſſatiões partes ligatas diuidit cũ viſcoſitate aquæ, quæ eſt in corporibus, & ab eis reſoluitur per minima. Vnde corpora ſoluta ad naturam ſpirit⁹ ſunt redacta, licet magis ſunt fixa. Hic autem ſpiritus, eſt participans duabus extremitatibus in natura, tanquam in ſe extrema retinens ſpiritualitatem ſcilicet & corporalitatem, fixationem & volatilitaté: & ideò ſi aliquo modo partes illius inſpiſſentur per ignem vlterius ſe corrũpi nõ permittit, nec p ingreſſum furioſæ flammæ in illud, vlterius permittit ſe in fumum eleuari, qa rarefactionem ſui non ſuffert, propter denſitatem & carentiam aduſtionis, quæ per ſulphuritatem quã non habet perficitur. Et ideo cùm figitur, tinctura eſt rubedinis tingens perfectiſsimè, nec recedit à cõmixto, ſicut nec aqua mixta aquæ. Quia natura naturæ lætatur, cùm ſponſus ſponſæ copulatur. Præterea cùm ipſum ſit totum in natura aëreum

aëreum, aut remanet totum in igne, aut totum cum sua substantia recedit in fumum, cum sit incombustile & aëreum, quod perfectiõis est signum. Signum perfectio solutionis corporis est eleuatio totius substantiæ in fumum. Ideò in terra sulphurea ipsum miscueris calefactum, superius ascendet & sublimabitur. Et si istam sublimationem reiteras cum continuatione philosophica super terram suam, nimium durabitur, decoquetur et inspissabitur, ac gradatim in sulphur album & rubeum congelabitur. Dissolue ergò corpora, & quod quæris inuenies. * Quia cùm in toto partes non dissoluuntur, nõ est quod substiliari poterit, nisi illas mollifices. [Ideò cùm in reiteratione solutionis laboras, puriores partes segregas ab impuris: quia subiecta semper est turpitudini pars illa, quæ cum suo toto non conuenit.] Separa ergo quæ grauiora sunt naturæ, vt illis abiectis, opus cum leuioribus perficias, per eundem il-

Homogeniũ.

al. Quæ verò partes nõ dissoluuntur nõ habent vnde subtiliari possint nisi &c. al. Ex quo patet ꝙ indiges vt in solutiõe lapidis cum reiteratione labori suas partes puriores ab impuris disgreges, nam omnia semp est illa pars cũ cõuenit toto sui. Separata ergo &c.

lum modum quem diximus ſupra in capitulo. Poſt modum &c. & in capitulis ſimilibus, cum illis procedere non dubites: quia idem ſemper eſt in modo procedendi. Ordinem igitur quem obſeruari mandauimus in capitulo, Sicut: & alijs capitulis ſimiliter quæ explētur per Y. Et quemadmodum operatio fit in capitulis formatis per X. ita etiā in præſenti faciendum eſt, nec plus nec minus, practicam tuam dirigēdo cum principijs demonſtratiuis, cauendo ſolum ne corpus rubificetur. Et eadem practica quæ formata eſt ī capitulis per V. eadem in iſto obſeruare teneris, infundendo reſiduum totius aquæ, quæ remanſit ex cæteris inhumationibus, obturando ſemper vas cum cæra & opertorio vitrio, & demum totum ponendo in digeſtione de V. & cū hoc habebis rotam primam finitam de conuerſione elemētorum ad inuicem. Et operationes iſtæ ſunt con tritiones, aſſationes, imbibitiones

deco-

decoctiões, inhumationes, viuificationes, ſolutiones, congelationes, ſublimationes, ſeparationes, fixationes, reductiones, generationes & corruptiones, quas philoſophi non ſub completa ſermonis ſerie, ſed ſub tegumento expreſſerunt & ſubelati prouidentia, & totius naturæ fabricam, in duas naturales & extremas operationes, velut omnium limites incluſerunt: quæ ſunt condenſatio & rarefactio. * Et rotatio huius rotæ in ſumma eſt, qnando nobilioris actiuitatis ſeu virtutis fuerit materia, & eius ſubſtãtia nobilior & ſubtilior, tãto habilior erit ad ſuſceptionẽ formę. Et oppoſitũ, quãto materia cõpactior fuerit et terreſtrior, et à ſublimi natura remotior, tanto ad ſuſceptionẽ * formarũ ꝓcul dubio erit debilior. Vnde principium diſtinctionis, diuiſionis, & alienationis in rebus generabilib. * mineraliũ, ſemper erit materia: cũ ipſa cauſa ſit indiuiduatiõis rerũ. Et ſic pa-

al. Fili hanc rotã notare facies ĩtegrã & tãto nobilioris actiuitatis erit materia, quãto eius ſubſtãtia nobilor &c

al. impreſſionẽ formaliũ

al. & minerationis

tet quod diuiſio ſpeciei, ſit per indiui dua, & ſecundũ materiam, & non ſecundum formam, * licet propria ſibi ſemper appareat ſecundum genus ſuum, mediante operatione naturæ. Et hoc ideo, quia forma *accidentalis ſemper indiget forma ſubſtãtiali, vt ipſa ſit cauſa formæ accidentalis. Ideo ſecundum exigentiã formæ, quæ imprimenda eſt materiæ oportet primo illam diſponere et preparare, per ſubtiliationẽ et depurationem & ſimplicitatem, antequam fiat medicina & ignis.

al. licet propriã ſibi ſemper appropriet formã ſecundũ genus &c.

al. actualis.

De auiſamento artificialiter per doctrinam. Caput XXVII

SI verò aliquid de corpore arido & groſſo adhuc reſtituerit ad viuificandum * in lympha, aqua deficiente, nondum eſt conuerſionis elementorum rota perfecta: quæ niſi perficiatur, ſtructura ſeu machina huius principij penitus deſtruetur. Quia nullum agens, accedens ad ſimilitudi-

al. lympham aquæ definitæ.

militudinem formę corporeę naturalis perficit materiam, nisi totã eã reddat homogeneã; & hoc per figuram primæ rotæ conuersionis elementorum ad inuicẽ, sicuti ad plenum declarauimus in nostro testamento, & hic quoque

De modo perficiendi rotam imperfectam Cap. XXVIII.

SVme ergò fili charissime cũ intrinsecorum principiorum cognitione, per memoriam, intellectũ & voluntatem, corpus liquefactum animatum & viuificatum, quod posuisti in digestione de V. & remoto cooperatorio, protinꝰ superponatur alembicus, & lutetur cum cæra iunctura eius, & separa ab eo aquã per Y. vsque ad mediam sui partem.

De distillatione aquæ quæ remansit cum corpore.

Caput. XXVIIII.

MOdo expedit euacuare corpus, quod in via permanſit ſuæ perfectionis à ſuis ſpiritibus, vt calcinetur, & mortificetur, ad hoc vt maiorem valeat in ſe recuperare raritatem, per quã maiorem attrahat humiditatem: cùm rariora humiditatem attrahant maiorem, vſque ad profundum corporis alterati. Propter quod ſume illud, et ipſum tracta in operatione, per modum dictum in capitulis formatis per V.

De diſtillatione aëris & mortificatione corporis.
Caput XXX.

IN digeſtione huius operis particulariter te habeas fili, ſicuti dictum eſt in capitulis ſupradictis, formatis per X. & neque magis facias vel minus, cauendo ne tincturæ comburantur. Per talem contritionem & aſſationem, diuidũtur partes ligatæ viſcoſitate aquæ quæ in corporibus eſt.

De inhu-

De inhumatione & viuificatione corporis per V. Caput XXXI.

TAli verò ordine perficiatͣ practica capituli huius, veluti in cæteris capitulis formatis per V. fit conuersio: & sic per talem conuersionem corpora mortua ad naturam viuam spiritus sunt reducta: & quia mixta sunt, nunquam vnum separatur sine alio. Fili si aliquam partem corporis adhuc videris per hoc practicale principium circulariter non rotatam, vel in lympham conuersam, aut sub homogeniorũ genere non contentam, sume, mox partem illam, & sine terrore confidenter pone in vna parua chemia cũ suo alembico, cuius fundus lutatus sit luto forti & tenui. Deĩde eã colloca in suo furnello: postea applica sibi ignem trium candelarũ vel quatuor lichyniorũ, ita vt flamma cuiuslibet immediate hinc & inde tãgat fundum cucurbitæ vel chemiæ.

in alio non erat.

Talem

Talem ignem fili continua prope vas, donec tali calore corpus videris liquefactum, quod infra tres horas vel ſaltem quatuor efficietur: & recipe ſudorem quem mittet in receptaculum, quamuis ſit inſenſibilis quantum ad oculum: & hunc ſudorem ſume & pone ſeorſum ad vſum. Statim cùm videris corpus liquefactum ſubtrahe ignem, & permitte vas infrigidari: cùm autem ſenſerit ſe aëre frigido circundatum, remiſſione caloris mox congelabitur ad modum fere & ſulphuris[philoſophorum, vel ſulphuris fuſi]habẽtis colorem cineris quaſi nigri. Et hoc eſt proprium ſulphuris liquari calore, & congelari in frigido. Hoc eſt ſulphur fili: & hic coluber, & draco deuorans caudam ſuam, Leo rugiens, & gladius acutus ſcindens omnia mortificans & confringens, ac ſe ipſum refugẽs. Sume ergo ex eo nebulam quam peperit tenebroſam, & infunde ſuper eã de aqua ſeparata ab eo p Y. ita vt ſupereminea t digitis

in alio nõ erat.

gitis puatuor vel quobus ſaltem: qa in ictu oculi in aquam conuertetur puriſsimam. Talibus autem cautelis obſeruatis, perficitur rota de conuerſione elementorum ad inuicem, quę vna eſt ex quatuor figuris, quib. figura in magiſterio completur magnæ circulationis, quam tradidim⁹ in noſtro Tèſtamento.

De effectu primi regiminis. Caput XXXII.

FIli effectus & intentio huius regiminis eſt, vt vires argenti viui dominentur ſuper vires ſulphuris, & vires vnius patiantur à viribus alterius, & illas in ſui naturam conuertat. Quia cùm effectualiter argentum viuum depurare volumus, per virtutem depurati ſulpuris vtiliter neceſſario congelare oportet, vt in hoc prius imitemur naturam, ſcilicet vt virtutes ſulphuris intrent ſubſtantiã argenti viui, antequam ſulphur argentũ viuum tranſ-

mutare valeat: & in hoc ars imitatur naturam. Hoc autem memoriter teneas in cellula mētis tuæ quòd neceſſario oportet, vt corpus quod eſt principale conuertēs, primo conuertatur * in ſpiritum conuertibilem, vt poſt illud conuertibile * in illius ſubſtantiam congeletur ſulphuris. Et ideo recordamur nos dixiſſe in noſtro teſtamento, quòd nullum argentũ viuum promptius conuertitur in ſubſtantiam ſulphuris, quàm illud in quo ſulphuris qualitates ꝑ diſſolutionem ſunt ſufficienter introductæ: nec vllum ſulphur promptius congelat argētum viuum, quàm illud in cuius naturæ ſubſtantia, ipſum argentum viuum exiſtit per artis ingenium tam conuerſum. Quia tunc natura naturam complectitur propriam, & amicabilius magis gaudet in ea quã extranea. In omni trãſmutatione elementorum ſemper talis paſsio precedit trãſmutationem ſubſtantiæ, quod ſcilicet virtus argenti

al. conuertibile.

al. in ſulphuris ſubſtantiam conuertatur & congeletur.

genti viui transmutantis, in toto obtineat partes sulphuris transmutati, ita vt in ipso * ante sui transmutationem cōmisceatur per minima in proprium sulphur non vrens album vel rubeum: & illud argentum viuum propriam habebit materiã. Et sic lapis suauiter cum magno ingenio à terra ascendit in cœlum: & iterum descendit ĩ terram, quia terra nutrix eius est, & portat illũ ventus in ventre suo, hoc est sulphur portatur in argento viuo. Cognoscenda igitur erit pasio, quæ præcedere debet transmutationem argenti viui, & eius operationē: quia huiusmodi operatio fit quotiescũque virtus argenti viui per ingenium naturæ & artis, leuatͣ super virtutem sulphuris, cum certo determinato modo operandi.

mutatione.

De penultima practica, quæ est de putrefactione elementorũ ad inuicem conuersorum, & in vnũ coniunctorum.

Caput XXXII.

Inten-

INtentio verò fili, quã in hac parte habere debes, eſt vt lapidem diſſolutum accipias, & illum in ſecreto furno collocare non deſeras [vt ſtet ibi per quatuor dies]. Hoc enĩ fit ideo vt aduſtiones & *martyrizationes quas corpus in ſupradictis paſſum eſt à ſuis liquidis ſubſtãtijs animatis tollantur per animationem & facilem decoctionem, & totum illud quod tollitur in argẽtũ redeat viuum. Quia elemẽta ſulphurea mixta cum aqueis argẽti viui, per minima iam cõuerſa alterantur, pariter & ad inuicem corrumpuntur. Talis corruptio argenti viui noſtri ſolennis, eſt generatio quæ haberi neqꝫ niſi poſt putrefactionẽ, quæ eſt mater omniũ. Quia per operationẽ iſtam, corpus naturaliter in argento viuo putrefit, & eius qualitates ſulphureæ humectãtur, & in aerem cõuertuntur. Partes igitur ipſius digeſtæ in mercuriũ rediguntur * & in illud ſalſuginoſũ ꝙ omni naturę eſt condimentũ, & ab inde poſt naturaliter

vt ibi putrefiat per dies quadraginta

al. aſsationes

al. & ab illo ſalſuginoſo ꝙ eſt omniũ naturæ cõdimẽtum notabiliter ſeparãtur

raliter separetur, & ĩ dulciferũ trãs- *separantur*
feratur. Ex permixtione rerum in *& ab hinc in*
putrefactione huiusmodi, resultat *dulcificum*
quædam vis, quam quintum appel- *conuerterun*
lamus spiritum, cum sexta virtute *tur.*
sua operatiua, q̃ est causa connecti-
onis elementorum & introducti-
onis rei petitæ in illis. Sciant ergo
omnes artifices huius artis, species
perfectas trãsmutari non posse, nec
artifex trãsmutationem facere po-
test, nisi primo corpora reducere sci
at in primam eorũ materiam. Qua-
lia si cõuertere sciuerit artfex, tunc
indiuidua eorum de facili trãsmu-
tare sciet operatione philosophica
in aliam formam, quam prius non
habuerant: nõ tamen species indi-
uiduorum transmutant, cùm vici- *al. primæ ma*
niores sint causæ, * & prima mate- *teriæ*
ria omnium corporum, * & pura *al. quæ est.*
elementalis essentia in corruptibilis *al. generan-*
qa omnium * generabiliũ & corru- *tium & cor-*
ptibilium est eadem materia prima *rũpẽtium*
& ideo ingenita & incorruptibilis, *al. Quaprop-*
* quæ per species accedẽtalibus sen- *ter species a-*
sibilibus *ctionibus sen-*
sibilibus

ſibilibus nunquã ſubmittuntur, nec per conſequens corruptionem pa. tiuntur ſed bene indiuidua, quæ ſunt ex prima & propria materia generi metallico illius proxima, et ſpecierum conſeruatiua quæ à primordiali materia dependent, in proximis materijs naturæ, quæ actionibus ſenſibilibus ſunt ſubmiſſæ: Et ideo * talis materiæ indiuiduorum naturaliter generabilia ſunt & corruptibilia. Hic eſt quòd plurimi antiquorum aſſerent primordialem materiam nullam habere formam: & plures alij dixerint illam eſſe ens purum in potentia, nihilominus eſſe agens quoddam vniuerſale [in natura] quo vniformiter ſuas ſubſtantias congregat ad corrumpendum illas & generandum. Quamobrem nullatenus eſt intelligendũ, niſi per ſenſum anagogicum ſiue analogicum ad vniuerſalem formam, quæ velut ſpirans cum re quinta participat. Sed quanquam ab agente vniuerſali inducatur

al. taliũ materiarum indiuidua.

nõ erat in al.

ducatur forma simplex in actu in metallis naturaliter, & hoc ex potentia materiæ simplicis, & formæ simplicis: eductio tamen illius multiplicationis vel augmenti in corporib. metallicis, sicut in animalium fit corporibus & plantarum, per se euenire non potest, donec prius corpora solida & per totum homogenea in tenuissimā materiam germinatam ab agente vninersali clarè prius processu artis fomaliter transmutentur: quia tunc resultabit corpus simplex generabile & corruptibile per viam naturæ. Corpus simplex dicimus ad differentiam corpus solidi, in cuius forma ipsum erat, priusquam corrūperetur: quod tamen nullo modo ita potest corrumpi, quin sub aliqua materiali remaneat forma. Et ideo soluta prima forma corporis, & per elementationem in Mercurium conuersa, forma eius corrupta, mox introducitur alia noua forma in sulphur: quę quidem

forma corrupta in Mercurio eſt in colore ſubnigra, in odore fœtida, & in tactu ſubtilis & diſcõtinuata. In tali autem materia ſimplici inſunt quatuor elementa compoſita, ſeparabilia & reſolubilia in aqua Mercurij poſt putrefactionem. Decoque ergo complete in igne leui, ne comburentur elemẽta, & priuentur effectu, quod accidit cum comburuntur ante putrefactionem completam: quia ex illorum coniunctione ad inuicem certa generantur mixta, ſcilicet ſulphur, & omnium medicinarũ medicina. Effectus verò huius putrefactionis eſt corruptio & naturalis caloris, ab innaturali caliditate. Quia ĩnaturalis caliditas in materia metalli ĩ qua applicata moram cõtrahit, & ĩ ſua actione præualet, ſecundum menſurã illã quæ Geometrica vocatur medietas ſemper putrefactionem in liquidis facit ſubſtãtijs, et hoc ſine reſolutiõe humiditatis naturalis ipſius metalli, imo
ipſo

ipſo in ſubſtantia ſine cõſumptione manente. Sed corrumpit innaturalis calor naturales qualitates, & mutat conditionem, quæ ſubſtantiæ metalli conuenit: quod tamen facere nõ valeret quamdiu ſtaret humiditas calore naturali informata. Et ideo oportet vt prius corrumpat calorem naturalem ſub cõſeruatione illius. Sed quia lator eius eſt ſpiritus, neceſſario decet vt conditionem eius corrumpat. Propter quòd dicimus neceſſarium eſſe vt calor innaturalis corrumpat argentum viuum & humiditatem naturalẽ ſulphuris, vt ipſũ ab eo reſolnant. Et cũ ipſam informare volueris iungatur cũ humiditate & ſiccate, à quibus informationem recipiat quæ argento viuo contrariatur, & naturali humido ſulphuris.

De vltima practica primi regiminis quæ eſt de diuiſione elemẽtorum ad inuicem connexorum & primo de aqua.

Caput XXXIIII.

SVmatur ergo in Dei nomine cõpositum superius putrefactum & per alembicum distilla primo totam aquam in balneo mariæ, continuando ignem lentum cum æquali informatione, donec virtute illius, subtiliores partes lapidis ad naturam simplicis aqueitatis tantum sine calore approximantes fuerint distillatæ, vt nihil amplius per calorem illũ distillari valeat. Causa autem quarè separamus elementa, est vt ad plenũ quodlibet per se secundum exigentiam suæ naturæ præparetur, & lapis magis subtilietur, vt ratione suæ subtilitatis postea firmius coniungatur. Diuide ergò ipsa per primum regimen, & postea illa per secundum regimen rectifica.

De separatione aeris & mortificatione terræ.

Caput XXXV.

Fili

Filli aër ſimplex cum ſuo igne ſim-plici diſtilletur per cineres, quia maiorem ignitionem ſuſtinent, & in tua practica patebit illos ſimplicem ſuſtinere igneitatem. Et hoc ideo: quia expedit calores & groſſiores partes terreas per ignitionem ſimplicem eluari ſuperius. Sume ergo diſtillatorium cum materia tota, & colloca ſuper cineres, & diſtilla aërem ad partẽ cum igne continuato de ſerratura bene compoſito, donec pro iſta vice totum aerem receperis cum igne per mixtum, & in viſceribus aeris ignem occultatum. Illud autem quòd reſidet in fundo combuſtum, eſt ignis ſeparandus à terra ſicca & nigra.

De ĩhumatione & corporis viuificatiõe.
Caput XXXVI.

CVm autem aer ſeparatus ſit à corpore per diſtillationes cineris, & corpus per calcinatio-

nem mortuorũ extiterit, et vas rationabiliter fuerit infrigidatum, infunde ſtatim ſuper ipsũ tantũ de aqua ſua prima, vt quatuor ſupereminea digitis, cũ omnibus ſubſtãtijs aëreis quas ſuperius recollegiſti & mox claude vas cũ ſuo cooperto rio, & in calore febrili ſignificato p V. dimitte per ſex horas fermẽtare.

*De ſeparatione corporis lymphati * mortuo per Z.*

non erat.

Cap. XXXVII.

ABhinc verò ſepara aquã cautè cum igne ſoluto per literam Z. In alia cucurbita munda ſumma cautela, cauendo ne aliquid de ſuis fecibus ratione beneficij Z. * ſepares.

al. conturbetur.

*De ſeparatione aquæ ſecundæ aeris & ignis in * ſubſtantia.*

al. flamma.

Cap. XXXVIII.

Accipe

Accipe ergo materiã liquidã per Z. ſeparatã, & quemadmodũ per diſtillationem in balneo ſeparaſti aquam primam, ita etiam per leuem ignem ad partem recipe hanc aquam ſecundam: quia cum iſta aqua ſecunda rectiſicabitur ignis & ipſum in aérem ſine attractione cõuertet. Cùm verò per aquam totaliter fuerit diſtillata hæc aqua ſecũda, in fundo aer & ignis ad modum ſubſtantiæ oleaginoſæ fortiter viſcoſæ remanebunt, quam ſeorſum recunde: quia talis ignis eſt à terra ſeparatio pro diſſolutione prima, quam diſſolutionem merito laquefactionem nuncupamus. Quia duo elementorum ſunt lapidea, ſcilicet ignis & terra in ſiccitate concordantia, quæ tali ordine ſunt ſeparãda vt aer ignis nõ cõfundatur aêreo terreo in rectificationibus ſuis. Et ideò cum calidiores partes lapidis ad naturam ignis approximantes per aquam naturaliter citius reſolui valeant vt in aërem couertantur

 poſtea

poſtea, illas prius per Z. vt corpus lapideum ſeparare expedit, & ſic terra cum terra dabit ſuam humiditatem, et ignis cũ igne, et quilibet per ſe aeritatẽ ſuam præſtabit in rectificationibus ſuis. Conſidera fili quã pulchrum vtile ſit myſterium elementorum ſaparatio, ac Leonis venatio, beneficio & ingenio diſcretionis humanæ ſub conſeruatione proprietatis illius, ab igne [ſeparare] cuius ſignum eſt cùm in vtero venti deportatur, nec rubeſcit in commodum aliquod donec ſit cõpletum. Aër igitur ad album, & aer & ignis extrahuntur ad rubeum, in quibus eſt maior tinctura ex duabus ſubſtantijs lapideis ſiccis. In ablutione igitur ignis * qui deſcendit ex illo, eſt oleum rubeum, licet in oculis noſtris videatur albũ. * Quod verò exit à terra, oleum album eſt precioſiſsimum. Vide ergo & intellige primum principium * quartum completum.

non erat.

al. quod aſcẽdit.

al. quod oleũ pretioſiſimũ.

al: quatuor conuertentiũ & eſt cõpletum.

DE

De ſecundo principio practicali cum ſuis ſecundi generis materialibus principijs:& primo de aqua,& ſignis demoſtratiuis,quod eſt abluere.

Caput XXXVIIII.

ABlutio aquæ fit diſtillando eam ſepties per ſe ſine aliquo additamento vice poſt vicem,cum inhumatiõe fimi interpoſita.Diſtilla ergo eam ſepties per V.& omnes ſuas proprietates,& erit optimè à ſuis feculentijs terreis deuiſa. Hæc autem eſt aqua vitæ, Lac virginis, ſanguis reincrudatus, menſtruum dealbatum, nutrimentum infantis, cibus cordis,aqua narium,venenũ viuentium,cibus mortuorum,& argentum viuum philoſophorũ à ſua feculétia terrea per ſublimationem depuratum, ſecũdum ac principale prĩcipium materiale ſecũdi generis in magiſterio noſtro cõfortatiuum ad creandum lapidẽ latonis vel aeris, qui terra dicitur, & principiũ materi-

materiale ſecundi generis primum, ac caput draconis ſolutiuum, & medium; tincturarum, coniunctionẽ faciens, vel matrimonium inter corpus & ſpiritum. Vnde paganus philoſophus inquit. Qui argentum viuum à corporibus extractum taliter commiſcere nouerit, & corporibus amicari, ſciet vnum ex ſecretis maximum, & viam principalem perfectionis. Nullus autem commiſcere ipſum corporibus poterit, ſine cognitione huius magiſterij. Propterea philoſophi dicũt, Nemo vtetur ipſo ſine magiſterio: quia cùm non poſsit mutari ipsũ ſine perfecta adminiſtratione alterationis naturæ illius expedit ipſum neceſſario taliter præparari debere vt firmius coniũgatur, & permiſceatur in profundo vſq; ad occultã corporis ſine ſeparatione. Ex quo patet, quod argentum viuum noſtrum, non eſt argentum viuum vulgi, nec præparatum ſublimatione vulgari, ſed potius ex vna vinoſa ſubſtãtia procreatũ

creatũ & vili, ac vna ſola via naturali, ſcilicet magiſterio noſtro. Veruntamen non putes ex illo ſolo opus elicere per aliquod magiſteriũ: quia per ſe nunquam ad vltimã perfectionis partem deueniet. Vnde idem paganus & nos ſimiliter pro certo teſtamur noſtris experientijs manifeſtis, quod cum commixto & cum corpore vel eius terra, ſulphurea perficitur, & ſine illo magiſterium protelatur vſque ad deſperationẽ. Et illud ideo eſt: quia licet ars naturam ſequi ſatagat quantũ poſſibile eſt, tamen in hoc ex toto imitari non poteſt, niſi quadam ſimilitudine, quam ars ſupplet in iſto paſſu ad naturam reducendo, quod natura facere nequit, cùm materiam talem non poſsideat, quæ proprietate ſua, ſuum argentum viuum neceſſario habet indurare, vt ars breuiori & pauciori tempore quam natura operetur: ratione cuius dicimus quod illud quòd ars facit in paucis diebus multiplicibus

digeſtio-

materiale ſecundi generis primum, ac caput draconis ſolutiuum, & medium; tincturarum, coniunctionē faciens, vel matrimonium inter corpus & ſpiritum. Vnde paganus philoſophus inquit. Qui argentum viuum à corporibus extractum taliter commiſcere nouerit, & corporibus amicari, ſciet vnum ex ſecretis maximum, & viam principalem perfectionis. Nullus autem commiſcere ipſum corporibus poterit, ſine cognitione huius magiſterij. Propterea philoſophi dicūt, Nemo vtetur ipſo ſine magiſterio: quia cùm non poſsit mutari ipsū ſine perfecta adminiſtratione alterationis naturæ illius expedit ipſum neceſſario taliter præparari debere vt firmius coniūgatur, & permiſceatur in profundo vſq; ad occultā corporis ſine ſeparatione. Ex quo patet, quod argentum viuum noſtrum, non eſt argentum viuum vulgi, nec præparatum ſublimatione vulgari, ſed potius ex vna vinoſa ſubſtātia procreatū

creatũ & vili, ac vna ſola via naturali, ſcilicet magiſterio noſtro. Veruntamen non putes ex illo ſolo opus elicere per aliquod magiſteriũ: quia per ſe nunquam ad vltimã perfectionis partem deueniet. Vnde idem paganus & nos ſimiliter pro certo teſtamur noſtris experientijs manifeſtis, quod cum commixto & cum corpore vel eius terra, ſulphurea perficitur, & ſine illo magiſterium protelatur vſque ad deſperationẽ. Et illud ideo eſt: quia licet ars naturam ſequi ſatagat quantũ poſſibile eſt, tamen in hoc ex toto imitari non poteſt, niſi quadam ſimilitudine, quam ars ſupplet in iſto paſſu ad naturam reducendo, quod natura facere nequit, cùm materiam talem non poſsideat, quæ proprietate ſua, ſuum argentum viuum neceſſario habet indurare, vt ars breuiori & pauciori tempore quam natura operetur: ratione cuius dicimus quod illud quòd ars facit in paucis diebus multiplicibus digeſtio-

lorandum arte & natura. Et ideo ſubiungit idem paganus, quòd cum ſuo compari in natura & ſubſtãtia propria, id eſt ſulphure, per virtutē terræ ſuæ ex ipſomet procreato, fit tinctura, & dat pondus cōpletum vnicuique metallo, & à fœditate ipſum depurat & illuſtrat: vt patet p præparationes & reductiones illius in corpus ſuum, quia tunc ipſum à fœditate ſua abluit, dealbat & perficit cum magiſterio, ſine quo nihil horum præſtat. Talem igitur aquã fili ſepties diſtillatam, aut tale argētum viuum ſerua ad partem in vaſe vitreo benè obturato. Illius verò præfatæ ablutionis ſignũ eſt ſplendor trãſp arens & fulgēs vt criſtalli ſerenitas: aliquando cum fecibus albis ad modum ſalis criſtallini qui poſt ſeptimam diſtillationem in fũdo remanet, & aliquando ſine fecibus [Cuius ſignũ eſt repletio aquæ à ſubſtantia naturali corporis in argentum viuum]: quia tunc aqua ſtare incipit, multum deſiderans

non erat ĩ al.

termi-

terminari & in sulphur congelari, quia phlægma paucum possidet. Et cùm in fundo nihil remanere videris, signũ est quòd paucitas corporis est eleuata in aqua multa: & ideo quia porri sui non potuerunt impleri propter corporis paucitatẽ raritatem patitur affectans potius attrahere quã dimittere. Quapropter tale argentum viuum est valde macrum, & ideò non benè fertile donec impinguatur per repletionem sui in argentum viuum verum. Collige ergò feces quas faciet in suis distillationibus vice post vicẽ, & repone cum terra nigra & alba in prima separatione collecta. Et sicut fecisti de aqua prima, ita etiã facies de aqua secunda, feces semper reponendo cum terra supradicta.

De extractione & augmentatione aêris vtriusque sexus, & mortificatione ignis & terræ.

Caput XXXX.

FIlli in operatione tuæ practicæ & extractione aeris & ignis, poteris ſimul & ſemel vice qualibet ſine interpellatione temporis ignem & terram quamlibet ſeparatã, per ſe abluere per calcinationem, & aerem extrahere per diſtillationem, quouſque de animabus nihil remaneat in corporibus ſenſibiliter. Primo igitur recipe aerem & ignem ad modum ſubſtantiæ ſpiſſæ liquidæ vel olei viſcoſi ſuperius reſeruatum: Et exinde diſtilla per cineres totum aerem, ſumma cautela cauens ne ignis in tincturis igniat. Et cùm aer fuerit diſtillatus remanebit ignis in fundo inferius ſiccus, ad nigredinem & rubedinem declinans: quia parua ineſt nigredo & albedo multa cum colore citrino. Nigredo hæc eſt in albo, & rubeo in rubeo, quia indiget ſulphure rubeo & mundiſsimo, quemadmodum album indiget ſulphure claro & albo. Et qui facis in operatione ad albũ, idem facies in operatione ad rubeũ,
&

& econtra. Quia hæc medicina vna est in essentia, & in modo agendi vel practicandi. Sed additamentum in rubeo citrini coloris à mundissima perficitur substantia sulphuris fixi.

De ablutione ignis & terræ per mortificationem.

Caput XXXXI.

Fili ablutio terræ, fit cum aqua prima rectificata: & ablutio ignis fit cum secunda: quamuis error maximus non sit si terra similiter præparetur cum aqua secunda, dum tamen ipsa prius benè fuerit rectificata, cùm sit calidior prima: & ideo in aërem reducitur citius. Si igitur dicta duo elementa lapidea præparare volueris cum aqua secunda, accipe illam ac diuide ipsam in duas partes. De vna parte terram & de alia parte ignem insimul separatum rectifica, aquam terræ cum

terra, & aquam ignis cum igne miſcendo in qualibet præparatione abhinc. Per diſtillationem verò in balneis aquas ſepara. Abhinc quamlibet ſubſtantiam ad partem pone, & non miſceas aquam albam cum rubea, nec rubeam cum alba: quia cum alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen nō putes fili hanc aquam in aſpectu eſſe rubeam ſed albam, rubificandi importans potentiam cum in effectu. Et hoc ideo: quia ignis cum natura venerabilis ignis occultatur in ventre aëris non ſit ſubiectum propinquiſsimum retinens tincturam in aſpectu contra ignis pugnam, & manifeſtare nequit eā contra pugnam ignis donec prius in ſulphur bene complectionatum fuerit congelata: quia cum ipſa per minima ſeminatur ſuper terrā foliatam albam, tunc recedit aqua per deſiccationem virtute expulſiua, & coniugali fœdere ſeu amore naturę, remanet anima ligata, quę tinctura eſt in-

eſt in Leone, in corpore proprio fixo: quod ſecundum ſuum retinaculum eſt manifeſtatiuum contra pugnam ignis. Cùm ergo aquas per aquas diſtillaueris, & cum diligentia infrigidari permiſeris, colloca mox vaſa inter cineres, & diſtilla inde aërem cum igne de ſerratura, albi ad album, & rubei ad rubeum: & cum diſtillati fuerint ſeorſum ſerua. Sume ergò corpora aſſata, & ſuper ea aquam ſuam infunde, quã per diſtillationem in balneo vltimo ſeparaſti. Superpone mox alembicum & iuncturas luta cum cæra: deinde colloca vaſa in balneis & cum igne æqualiter continuato de ſerratura, & diſtilla aqua ĩ qua partes lapidis ſunt quæ magis ad naturam ſimplicis aqueitatis approximantur quam aliæ. Et cùm tota aqua fuerit diſtillata, pone vas ſeorſum bene ſigillatum.

De secunda separatione aliarum partiũ subtiliatarum, & in aerem deluctarum quæ corpus faciunt inuiscare & vniformiter continuare.

Cap. XXXXII.

CVm autem substantia aquea fuerit per alembicum separata, & seorsum posita, vasa infrigidata colloca inter cineres, & aerem recipe totum, album ad album, & rubeum ad rubeum, cum igne de serratura. Quia quod ab igne ascendit oleum, vt dixmus est rubeũ: & quod à terra ascẽdit oleum est album preciosissimum.

De assatione prima ignis & terræ post aeris extraxionem.

Caput XXXXIII.

STatim ergo cum videbis oleum ab vtraque corpore distillatum, con-

continua eũdem ignem per ſex horas ſine remotione receptaculi, vt corpora ſuauiter calcinẽtur, digerantur, & ad vltimum ſubtilientur.

Aſſatio non eſt niſi corporum in igne conſeruatio.

AD hoc autem faciendum cum cautela ignis adminiſtrationis ad perfectionem dubium te habere non proponas: quia hæc aſſatio non eſt niſi illorum corporum in igne per nos iam dicto terminato.

De tertia attractione aquæ in aerem conuertendæ.

Caput XXXXIIII.

SIcut iam dictũ eſt in capitulo de ſecunda attractiõe *aquæ, quod incipit. Sume ergo &c. ita etiam intelligas preſens capitulum, ita vt nõ putes ipſam in practica aliqualiter diſcrepare. *nõ erat in alio.*

De tertia ſeparatione aquæ.

Cap. XXXXV.

 Eodem

EOdem modo quo te in practica habueris superius, data in capitulo secundę separationis aquę per balneum, pari modo habere coneris in practica capituli præsentis.

De tertia separatione olei vel rerum calidarum.

Cap. XXXXVI.

SItali forma qua in practica capituli. Cùm autem de secunda separatione iam excercitatus fueris, teipsum exercueris: clara in ipsa practica indicatur noticia benè exercitata, præsertim cum forma mortui rubei vel albi, sine humore in altiori cacumine in siccum aërem progrediisse non videris.

De assatione ignis & terræ secunda.

Caput XXXXVII.

CVm autem iam dicta practica oleum separatum fuerit à corporibus, terra scilicet & igne, cum igne

igne ſicco ſerratura per diſtillationem, ſuppone ignem de carbonibus tenuiſsimum, vt acutiori lancea ſubtilis punctuitatis, duabus aut tribus horis corpora per eum calcinẽtur: ſumma cautela cauens, ne vas vel materia rubeat, & animæ * ſine ſpiritu fugiant, & tincturæ cõburãtur. Quia nullo modo indiges neceſſario, vt animæ rubeæ per nimium ignem fugiant à corporibus ſuis * ſiue ſpiritu, alioquin deficient per receſſum ſui, & fugient ad regionem remotam cum combuſtione tincturæ. Et hoc ideò eſt, quia non habet locum proprium, mediante quo ſe retinere poterit, hoſpitare vel qeſcere. Vnde retinaculum eius eſt aqua cũ qua extrahitur anima q̃ eſt, ignis, paulatim et pualatim cũ venatione lenta, ipſam à cõbuſtione defendens. Et dicta aqua eſt ſpiritus, qui in ventre animam trahit à corporibus, ſicuti matrix virtutẽ formatiuam embrionis. Cùm verò extrahitur à corporibus, tunc ipſa

al. ſiue ſpirit⁹

al. ſine.

hoſpitatur, & remanet in dicto ſpiritu, nullo modo viſui ſe pſentās: et de ipſa ſpirit⁹ imprægnatur, cùm ſit locus eius proprius ipſam retinens ne fugiat in fumum ſiccum, vel cōburatur. Et anima ipſa eſt ſulphur, ac virtus formans, & ſigillans ſpecies rerum, ſecundum genus ſuum vt ſemen maſculinum. Et ideo per ablutionem aquę, & deſiccationem ignis, ſemper extrahis oleum à cordibus ſtatuarum: quia anima eſt in ſimilitudine, & ignis occultatus, eum in ventre aquæ deportatus, ex quibus reſultat aer, qui aer eſt tincta aqua, & eius tinctura non eſt ignis, nec ipſe ignis eſt niſi corpus ad vltimum ſubtiliatum, & in ventre aeris iam occultum [Ex quo manifeſtiſſimè conſtat, quòd aer eſt ſpiritus ignem deferens] lapis eſt ignis deportatus in ventre aëris. Si igitur cum tali igne quodlibet argē tum viuū miſcueris, ſtatim ſine ſeparatione erit rubeum in æternum.

Anima eſt ſulphur.

non erat in alio.

Quotieſ-

Quotiescunque ergò volueris rubifica semper cum igne lapidis, quæ rubificare quæris, & erunt rubea semper.

Fili practica per quam doctrina in capitulo. Sume, & capitulo. Sicut, iam patere potest in oculis tuis per capitulum præsens istas operationes practicæ, facias similare. Nam illo modo quo operatus fueras virtute formæ tibi reuelatæ in capitulo. Ad hoc & capitulo. Eodem modo, si practicam huius capituli illis coæquare volueris ex forma processus illius exorta, suo fructu non priuaberis.

De separatione quarta olei.

Caput XXXXVIII.

REgimen quale operatus fueris seu exercueris per doctrinã capituli. Cũ autẽ, et capituli. Si tali, practicę huius capituli adhærere facias.

De-

De assatione tertia ignis & terræ.

Caput XXXXVIIII.

CVm verò per supradictam artem oleũ à corporibus extraxeris in regimine sicco de serratura statim receptaculo deposito, & alio paruo & nouo vitro cautè supposito, ad thesaurum naturæ recipiendum, ignẽ de carbonibus paulatiuè subiicias, ita vt maiori punctuitate quàm diximus in capitulo. Cùm autem iam, de assatione secunda, augmentetur, iuxta rationem mensurę illius naturæ debite septem horis vel quasi consideres, quousque videris ipsa* olea ab aëris humiditate priuata. Terra verò in vltimis suis calcinationibus maiori indiget igne, informato tam conditionis mensuræ quam ignis naturæ quod sit corpus simplicius terra & magis ligatum cum viscositate sua eò quòd ignis ipse corpus sit simplicius quàm terra ipsa, & ligatum

al. ab humiditate priuata.

gatum magis viſcoſitate ſua, propter partes eius cum humido minimo poſſunt confundi igne. Et ideò nunc elucidatur ratio, quarè ignis non calcinatur cum terra, cũ ipſa groſsioris fuerit ſubſtantiæ & naturæ, tanquam omniũ elementorum ſubiectum. Vide ergo & perſcrutare naturas iſtorum lapidum ſenſu, ratione & experimento, & fortitudinẽ eius: quis, cuius et quãtus ignis & alterius lapidis amicus ſit vel inimicus: & antequã aliquid experimento pertractes, vide quid quarè, vnde, de quo, vbi & quomodo facis: & hoc intelligendo totum cum memoria recordanti, intellectu intelligenti & voluntate diligenti, & frequenti lectura, multiplicatur memoria, perſcrutatione & contemplatione aſsidua.
Intellectus per nouem diſtinctiones ad penetrandum cauſas rerum acuitur, dum tamen limites rerum non tranſcedat. Quia ſi fuerit extra lineam naturæ errãs in deuio poſitus

tus dirigat ſe, & reformabitur cum expermentali ſemita veritatis. Amoris vinculo veritas gignitur & vehitur indiſſolubiliter, tam in diuinis quàm in naturalibus, vt ex viſibilibus argumentis nobis ex exuberantia illius extitit patefactũ. Calcinare tunc naturam terræ ſapienter præcognitam, igne ſuo fortiter accenſo cum reiteratione attractionis, & aquarũ diſtillatione, ac corporum calcinatione non omittas, donec terra ipſa ſubalba remaneat ab humiditate vacua, & ipſe ignis ſit in puluerem redactus, rubeus vt iacintus: cuius ſignum tunc oſtenditur, cum humiditate radicali omnino remanet priuatus. Hæc humiditas radicalis tardius ſemper ſeparatur à corporibus, eò quòd ipſa magis exiſtit de natura, quam fuerunt aliæ caliditates. Et quia in natura eſt calidior, ideo in vltimis incærationibus, reperta eſt prætioſior. Propter quod ſepara ſemper illam modicam humiditatẽ ad partem

tem vice post vicem, semper eam in paruo receptaculo recipiendo, in quo obseruari præcipitur, ne tãtus thesaurus deperdatur confusione plurium, cùm ipse sit modicæ quantitatis, cui⁹ vna gutta certissimè potest in mille partibus corporũ * incerari. Postea quãdo volueris incærare, misce de re calida et humida, magis quã de re frigida & sicca. Sed cũ fixare volueris, misce de re frigida & sicca magis quàm de re calida & humida. Hoc tamẽ intellige post extractionẽ naturæ * naturatæ. Sed quia talis extractio fieri non potest absque elemẽtorũ corruptione, & partiũ separatione, clarũ est ꝙ sine illis magisterium non perficitur. Et ideo oportet te separatiõem elemẽtorum subtiliter facere ꝓ tuo posse, cum præparatione lenta tibi nota: cùm talis separatio, naturarum sit mutatio: & constat quod huius operis ingenio instans erit perfectio. Pone ergo super prædictorũ corporũ calcinatorum substantias

al. incarare.

al. maturatæ

ex quib. adhuc oleum extrahere voˊlueris, tantum aquæ ſuæ puriſsimæ, quòd quatuor ſupereminieat digitis aut plus, & alembicum ſuper pone & luta. Fili per hoc quod diximus puriſsimæ, indimus rarefactionē aquæ Mercurij in aëris leuigationē. Et per hoc quòd diximus ſubſtantiam intelligas materiam terreſtrem albam ad modum ſalis vel luminis reſolutā, aut ſicut taliumvel foliorum criſtalli ad albū: ſed ad rubeum ſubſtantiā adde rubeā quaſi nigram vt ſanguis gelatus. Quia inſtinctus ſiue appetitus naturalis in elementatione prouenit ex rerum ſubtiliatione & rarefactione, vnde cùm nō diu vacuitatem tollerare valeat natura neceſſe eſt quodlibet elementū iam rarefactum ſtatim de alio condenſetur, & illud ad ſe attrahat & cōuertat: vt terra in aerem per aquæ medium, & ignis in aquam per aeris medium. Ex hoc elucidatur capitulum illud teſtamenti quod incipit. Fili impoſsibilitas &c. & alia

plura

plura capitula. Quare capitula illa relegas & intelligas. Ab hinc per diſtillationem balnei totam aquam ſepara, & videbis in fundo oleum, corpus in aërem groſſum per media minima iam reductum ſuper Mercurium ſiccum qui indiſſolutus remanſerat. Demum verò ſepara oleum cautè ab aëre, in ſicco igne de ſerratura, & ſeorſum ſerua. Poſtremum verò receptaculo depoſito, & alio vitro paruo ſuppoſito [ad recipiēdum illud quod tardius ſeparatur: quod ad partem ponas] Et ſtatim de carbonibus ignem ſubijcias maiorem quàm in iam dictis aſſationibus ſuppoſitus fuerat, paulatiue tamen ſecundum naturæ exigentiam & rationis mēſuram, nouem horis illum augmentando, & diligentiam rectam adhibere cognoſcas. Sic autem corpora calcinātur, aſſantur, & comburuntur, ac omni ſpirituali humiditate priuantur: et hoc cum pręparatione lenta, donec ſint in mo-

deeſt in alie.

dum pulueris insensibilis , cui non est tactus, nisi leuis fortè. Cùm autem per iam dictam solutionem Mercurius diminutus fuerit à corporibus, Mercurium superadde alium mundum, calidum & rarefa-
non erat ĩ al. ctum vt expedit in natura[& in balneo Mariæ iterum distilla, quod frigidiꝰ est in natura separãdo, &] repone vt expedit ad coquẽdũ:quia sic continuè faciendum est, donec totum oleum sumas à corporibus, & nihil de eo spiritibus remaneat insolutum,& demũ corpora benè combusta sint, & in tenuissimum puluerem redacta. Quia tunc in eis importãt signum manifestũ, quod non remansit aliquid de anima in corporibus, quod ab artifice sentiri possit in sua operatione, vel spiritus sublimatione. Cuius manifestius signum demonstratiuum erit, cũ parũ de his laminæ superposueris ignitæ,tunc subtilia & pura si efficaciter erunt appropriata sub nomine spiritus subtilia & pura

non minus erunt quàm appropriata nomine animæ tingentia & lucentia: & etiam tanquam appropriata nomine corporis per media ad extrema, ſubalba, rubea, ſicca, fixa. Et illud ideò eſt, quia in nulla noſtra operatione indigemus aqua, niſi candida, cum anima, ſimplici propinqua: nec oleo indigemus niſi albo, ſubertrino aut croceo: nec igne, niſi rubeo: nec terra niſi pallida & ſubalba cum ſubtili ſubſtantia & fixa. Quia ipſa deſiccat & figit, ſed aqua mundat & abluit. Aër verò & ignis tingunt & fluere faciunt. Propter quod docet philoſophus artificē multā neceſſario habere debere aquā & aerē multum: quia quāta erit multitudo ignis et aquę, tāta erit multitudo olei. Ecce quomodo ex duob. extremis reſultat mediū cōmenſuratiuum in natura. Ex quo patet ignē in aquam reduci non poſſe, niſi prius reducatur in aërem. Vnde per inſtinctū naturæ, vtruſque amor gignitur:

ſimiliter & quanta fuerit multitudo olei, tanta erit multitudo tincturæ. Ecce quomodo aqua reducitur per aerem determinatur ĩ ignem. Et hoc ideò quia aqua iam attracta fuerat per ignem in aerem, qui cibus eius eſt. Cùm ergo taliter præparaueris elemẽta tũc terra erit habilis ad ſoluendum non in aquam vulgarem, ſed in aquam ſiccam ſulphuream & Mercurialem. Hoc in hac tertia diſſolutione, aqua etiam erit efficax ſubtilitate & rarefactione ad ingrediendum, et oleum in quo portatur ignis eſt ad tingendum ſuperabundans penetratione & acuitate & quanta erit multitudo olei, tanta erit etiam multitudo tincturæ. Quia hoc oleum eſt tinctura, aurum & anima, ac philoſophorum vnguentum, quo totum perficitur magiſterium. Si verò talia elemneta non habueris, certum ſignum demonſtratiuum erit erroris. Errorem ergo tuum corrige, totum inſumũt ponendo ad inhumandum

mandum cōplete, & poſtea redeunt ad ſeparationē elementorum: quia propinquior eſt præparatio in ea, quam ſi inciperes in opere nouo: ſubtiliora ſunt iam & quaſi elementata quia omnia in operatione iam cepta. Memoriæ ergo commendes cùm erratum conſtiterit in operatione, ſemper ad ſeparationem elementorum redeundum.

De diſtillatone aquæ, aeris & olei Mercurij Cap. XII.

CVm verò argenti viui humiditas per modum traditum, à corporibus fuerit penitus reſoluta, diſtilla eam per alembicum in balneo Mariæ [ſepties] inhumatione lentiſsimi caloris ſemper interpoſita. Et ſicut feciſti de aqua, ita fac etiã de aere: et ſicuti feciſti de aere fac ita de igne vel oleo. Quia ablutio eorũ eſt eadẽ, ſicuti fuit aquę primæ: quę quidem inhumando & diſtillando pariter fieri poterunt, *nõ erat in al.*

 donec

donec aêr & oleum ad criſtallinam perueniant ſerenitatem ſine fecibus. Et licet aer & oleũ feces non habeant, alba tamen ſunt eius ſigna demonſtratiua certa, & gutta ſpiſſior, & aquæ color intenſior, & ſubſtãtia aerea leuior: quod patet per hoc, quia ſi miſcueris ipſum aqua, natabit ſuperius & congelabitur ad modum tenuiſsimæ pelliculę diuerſorũ colorũ apparentis. Si igitur ſolis radio fuerit circũſeptum, criſtallinã etiã tingit laminam ſulphureã tertio in auro puro extinctã: & cum hoc cõpletũ elementorũ ablutio. Ipſa ergo ita abluta in vaſe ſigillato reſerua, & maximè oleũ ab aere * quia cõſumeretur ipſum oleum, & ipſe aer ꝑpter naturæ ſuę vicinitatẽ. Et quia nihil aut parũ ſaltem diſcrepant in ſimilitudine ad inuicem, ſuper totum ſcribas quod recorderis ſeorſum ſingulariter, virtutes, nomina & colores, ne vnum accipias pro alio cùm operatus fueris, nec corrumpatur opus.

al. quoniam ipſe aer conſumeret oleũ

Tres

Tres humiditates sunt specificæ differẽtes scilicet aquea, aerea & oleaginosa.

TRes quippè sunt humiditates. Prima est aqua, caput resolubilium. Secunda est aer, medium inter aquam & oleum. Tertia humiditas est oleum ipsum, omnium elementorum cæratiuum, & nostrum finale secretum & vltimum. Prima humiditas supararur per balneum, quia calida est. Secũda in sicco de serratura, quia calidior. Tertia in igne de carbonibus sicco, quia caldissima. Et si oleum est frigidum, aer erit frigidior, aqua erit frigidissima. Et similitudinariè hoc etiã intelligas de terris, si naturas lapidis effectualiter perscrutari volueris: quia virtutes naturę denominationes semper accipias à suis substãtijs, & secundũ quod illarũ subiecta earum virtute alterationes accipiunt, secundum illud enim diuersimodè operantur & alterantur: quia

quia per tales alterationes corpora ſemper labuntur de natura in naturam. Et quanto magis natura illorum patitur ad ima, tanto magis gradualiter ſublimatur graduãdo ad virtutes ſuper cœleſtes: & quanto magis ad virtutes permittat cœleſtes, tantò nobiliores & altiores ſunt eius operationes vt ſuperabũdans actionib. proprijs toleratur. Si ſcire vis causã fili quarè terra noſtra magis efficax eſt ad penetrandũ & congelandum argentum viuum quam terra ſophiſtarũ, ſcias quòd hoc eſt, quia ſiccitas terræ noſtræ per digeſtionem caloris complexionalis ſubtilis facta eſt: & ideo magis congelat & ſubtilius penetrat in profundo, non ſolum ſubſtantiam argenti viui, ſed etiam cæterorum corporum quibus applicatur: quam penetrationem frigiditas terræ ſophiſtarum facere non poteſt, quia nec congruit, eò quòd complexionale & non eſt: nec penetrat, quia per calidum virtutes & ſubtilitatẽ

non

non habet, quæ cũ aqua prima peragitur & oleis perficitur. Hanc autem virtutem ſublimiter informatur operatio noſtra in terra noſtra per reductiones in magiſterium.

Tres ſunt terræ philoſophicæ quemadmodum tres ſunt eorum humiditates.

TRes ergò ſunt terræ. Prima eſt ex metallo ſoluta, & illa ſimplex eſt, cum qua mergitur aqua prima. Secunda media eſt magis aërea, quæ ex illis duobus elementis reſultat, cum qua mergitur aqua ſecunda, q̃ ſimplicior eſt. Tertia eſt terra luminoſa fulgẽtiſsima Solis radios in ſe habere cupiẽs: & hęc dicta terra ac ſuis fermentis accedit ad ſubtiliorem gradũ eleuata: quę poſtremò ad perfectionem cum aqua tertia ęſt incæranda, & hæc eſt ſimpliciſsima. Prima terra ſupradictis regiminibus præparatur: ſecunda tertio principio, operatiuo mediatur.

Tertia, quarto & vltimo principio cum ſui indulcoratione perficitur. Prima terra calida eſt, ideò aqua adiungitur ſibi prima quia frigidiſſima vt ignis menſtruum. Secunda verò calidior, propterea aqua illi adiungitur ſecunda, quæ frigida eſt vt lactis ferculũ. Tertia eſt calidiſſima, propterea illi aqua appropriatur tertia & propinatur: quia frigidiſsima eſt vt caloris nutritiuum & conſeruatiuum, ac totius rei penetratiuum & perfectiuum. Per oppoſitum igitur patet, ſi vltima terra eſt frigida, prima erit frigidiſsima, quia euacuata eſt à calore naturali, & ſi calor veneni ei adiungatur, in calorem naturalem & proprium cõuertitur. Coniũge ergo extrema extremis, & reſultabunt tibi media quibus nobiliſsima retinẽtur extrema. Ex iam præmiſsis patet, quòd niſi reuerſionem hanc perfectè intellexerís de differentia in differentiam, nihil valebit opus, præſertim cùm ſecundum ſuam qualitatem magis

propriam quodlibet elementum habeat ſuum proprium actum, finem perfectionis reſpicientẽ. Nec eſt ſolũ lapis de calore in frigidum permutandus, ſed etiam de frigido in calidum, gradualiter terminandus. Et cùm hoc perfecimus ſecundum practicale principiũ cum materialibus principijs ſecundi generis & ſignis demonſtratiuis.

De tertio principio practicali cum ſuis tertij generis materialibus principijs & demonſtratiuis: quæ ſunt Leuificare & lapidem nutrire.

Cap. XXXXX.

INtentio huius practicalis principij eſt vt argentum viuum à corporibus extractum, per diſſolutionem, ſui ſulphuris vapore per reductionẽ congeletur, ac in ipſum vertatur & exaltetur, donec vim habeat ſulphuream congelandi Mercurium, aut aliud argentum viuum. Quia ſi primo exaltatus fuerit

fuerit à terra ſua propria, omnia trahet ad ſeipſum, & in ſui naturā conuertit: quia ex puriſsima argenti viui & ſui ſulphuris ſubſtantia ſunt, quæ magis naturæ metallorū cōueniunt, & magis in profundo ſibi naturaliter adhærent. Medicinam igitur noſtram neceſſario creare expedit, antequam illius cōuerſionem perficere poterit. Vnde proprium argenti viui noſtri eſt quod vapore ſui ſulphuris congelatur. Quia omne ſiccum naturaliter ebibit ſuū humidū, & illud ad ſe naturali calore cōuertit. Hinc eſt quod vapor ſulphuris argentū viuum proprie coagulātis eſt terrea ſubtilis ſui ſubſtantia aerea, decocta & digeſta in mixtionib. ſcilicet prima naturali actiōe caloris ei vnita. Secūda, vt tā naturali quā artificiali coniunctim et diuiſim, diuerſis ſibi ordinatis digeſtiōibus, et artificiali proceſſu vt puta pręparatiōibus ſupradictis. Quia omne quod ſubtilis ſubſtantię eſt & ſimile, citius generatur

ratur & velocius quàm ſpiſſum & ſolidũ. In ſolido enim corpore, nulla fieri poteſt generatio, niſi terminata primo & digeſta fuerit materia: & digeſtio materiæ non fit niſi vſu, hoc eſt frequenti & continua actione calidi naturalis per minima ſuper eam. Vnde iſto modo, & iſta de cauſa, ſolutio fit in lapide noſtro eò quòd ſolutio ipſum lapidem omnino facit eſſe ſubtilẽ. Quia cum materia lapidis, poſtquam diſſoluta eſt, valde vicina ſit lapidi: in qua diſsimilitudine non diſtat in eo potentia ab actu: propter quod etiam citò terminatur ad actum, calore naturali operante, & igne artificiali excitante, vt velox eius efficiatur generatio. Et ideo reuelatur tibi quod cùm lapis nõ ſit niſi in potentia, procul dubio per ſubtilitatem reducitur ad actum. Vnde non indiget niſi ſubtiliatiõe, vt poſtea melius cũ ſpiritibus cõiungatur. Quia quod ſubtilis & raræ ſubſtantię eſt, illud cum ſubtili et rarefacto citius

Solutionis neceſsitas

con-

coniungitur, & celerius naſcitur quàm illud quod ſpiſſum eſt, durũ & compactum. Multis igitur digeſtionum viribus indiget corpus durum, compactum & ponderoſum, antequam rarum fiat et leue.

Generatio lapidis & medicinæ fit & completur ratione ſimilitudinis & ſubtilitatis partium ad inuicem.

QVapropter relinquitur quòd generatio tam lapidis quã medicinæ fit & cõpletur ratione ſimilitudinis & ſubtilitatis partium ad inuicem. Idcircò omne corpꝰ tranſmutabile, ad hoc vt in quacunque ſpecie tranſmutetur, ad primam materiam illud reduci neceſſe eſt, & primò in argentum viuum: & hoc per diſpoſitionem primam quæ pręcedit illam, quã tranſmutatione facit ſulphur per contrarium. Deinde reducitur in ſulphur per diſpoſitionem ſecundam iam dictam. In hoc enim contrarij fuimus Ariſtoteli quarto Meteororum dicenti, quòd omne corpus

pus paſsibile, reducitur ad ſuam primam materiam per operationes naturæ ſuæ contrarias. Item mundare corpora ſolubilia per ſpoliationem ſulphureitatum internorum accidentalium neceſſe eſt, donec ſint albiſsima vt criſtallus, omni viriditate priuata: quia ſulphureitate remanente in corporibus metallicis eſt impoſsibile ea coniungi cum ſpirítibus.

Et ideo contrarietate remota contrarium induci neceſſe eſt ſulphur purum per ignem materiæ.

ET ideò corpora calcinantur, vt citius ſoluantur: & eadem ſoluuntur vt ab oleagineis ſordiciebus et ſulphureis, ac alijs vicijs, ex inſufficienti digeſtione emergentibus, & à fixatione & fuſione recta corpora deferentibus, melius mundentur: & hoc ex ratione eadem, quia remota contrarietate, contrarium induci neceſſe eſt. Alia

quidem

quidem eſt cauſa vt ad penetrationem ſint aptiora, videlicet vt ſolutiuæ & Mercuriali humiditati appodeantur. Et ideo fit corporum luminarium combuſtio ex ſola aſperitate naturæ, igne noſtro & proprio ſpiritu, donec innaturalis eorum ſulphureitas deleatur, & multa argenti viui humiditas reſoluatur & ad modum ſquaniæ ferri aut æris combuſti redigantur, & ſicut corpora leuia & ſpõgioſa ſint: quia tunc per ſpõgioſitatem eorũ poſtmodum intrat humidum ſubtiliſsimum per viã reſtaurationis rei deperditæ, & confortationis corporum, vt calore naturali per minima gradualiter congeletur in ſulphur. Vnde paganus iſtud in ſumma efficaciter intellexit cùm dicat in capitulo, qd ſit ſublimatio, in fine: quòd melior modus eſt vt ſumatur ferri, ſtanni vel æris vſti ſubſtantia, propter priuationem humiditatis multæ, illaco agulãtur de facili, aut arſenicum ſolutum in argento viuo

ſimul vniuntur. Non enim ſolũ extrahimus ſulphureitatẽ à corporibus, ſed etiam humiditatem illam qua calor naturalis hebetatur, vt maiorem inde per reductionem humiditatem recuperent per minima: quam humiditatem in reſolutione perdiderunt in calce. Quia tunc neceſſe eſt ſpiritibus aquis & calce reſolutis, vehementi commixtione commiſcere per modum reductionis, vt omnium ſubſtantiarum fiat vna res ſtans, penetrans, tingens et permanens.

De inquiſitione cauſæ quarè fiat diſſolutio ſecunda, & quid ſit.

DVabus ergò de cauſis diſſolutionem facimus ſecundam. Prima eſt vt ſpiritus habeamus in ſubtili natura, de propria ſubſtantia corporum, ad modum aquæ claræ. Secunda cauſa eſt, vt corpora habeamus ſpongioſa & leuia de eorum natura, propria humiditate

priuata, in quibus ſit calor naturæ operans, penetrans, & congelans ſuum argentnm viuũ, & in ſulphur conuertens. Quia qui extractum argentum viuum à corporibus non coagulat per ſui cõuerſionem in ſulphur ꝓprium album, nullam viã ad preparationẽ elegit rectam. Si ergo in naturalibus ſublimationibꝰ fueris exercitatus, nos verum dixiſſe ſcies, quod talium ſecum adminiſtratio, quibus conuenire debent ſublimanda, pretermittenda nõ eſt, ac vnire humoris attractione in eorum profundo. Quia oportet vt de propria ſubſtantia ſpirituũ exiſtant, ac rara in ſubſtantia aërea ſint diſpoſita, ad reſumendam per minima eoſdem ſpiritus præparatos: nec inuenitur aliquid, quod eorũ locum poterit obtinere in magiſterio: cùm non reperiatur eiuſdem generis ſpiritus cõmiſceri per minima cum ipſis, non potuerunt vnione naturali vniri: & ſi nõ permiſcerentur vt expedit, tota ſpirituum ſubſtãtia aſcẽderet

deret ſine mundatione aliqua, & ſic nullo modo depurata poſt illorum inuenientur aſcẽſionem. Ideo qui argentum viuum noſtrum à re extranea, ſublimare laborat ab eorum natura, ſublimare fruſtra procurat. Et ſi cum calcibus duorum luminariũ ſublimâris, vtiliter ſublimabis, & mundabis cum facilitate, quia *facilis eorum ſublimatio: illud autem extraneum non eſt ei, in quo argentum viuum per magiſterium noſtrum conuertitur, ſcilicet ſulphur album & rubeũ, ex quo creatur argentũ & aurum. Quia ſi ſulphur et Mercuriũ haberem⁹ de illa materia ſuper terram, de qua aurum & argẽtũ fit ſub terra, benè poterimus aurum & argentum de illis facere cũ ꝓprietate ſuæ naturæ. Nihil ergò conuenit rei niſi quodq; ꝓpinquum eſt ei ex ſui natura. Vides enim quòd homo non generatur niſi ab homine: nec ab alijs perfectis animalibus, niſi ſimilia. Quia in hoc vnũquodq; generatur quod ſimile

*al. eſt in illis ꝑ generationẽ.

ſibi generatione conſequitur. Venerabili igitur vtimur materia, quoniam non emendatur niſi per reductionem illam in materia ſua, cui alienum nolite introducere nec puluerem, nec aquã, nec vllam rem niſi ſuũ proprium argentum viuum in materia propinquiſsima.

Terra eſſe debet ex duobus corporibus ſcilicet Sole & Luna: & duo elementa ſunt ſicca & lapidea ſcilicet ignis & terra.

CVm fecibus igitur corporalibus in natura maximè conuenientibus ſcilicet Solis & Lunæ, neceſſe eſt Mercurium commiſcere per minima, & quouſque ſulphur fiat decoquere. Reduc ergo aquam ſuper terram ſuam, vt recuperet humiditatem perditam. Generaliter enim terra illa in ſe continet fumũ album ſiccum illum tenuiſsimum, ſubtiliſsimum & inſenſibilem, congelantem argentum viuum, de ſua pro-

propria natura & ſubſtãtia exiſtens. Sed cùm terra ex duobus corporibus eſſe debeat Sole videlicet ac Luna, & duo eorum elemẽta ſicca ſint, dura & lapidea ſcilicet ignis & terra in ſiccitate concordantia, ſimul ſunt præparanda, cùm ſecundum eorum qualitates conueniant in vnam & eandem præparationem. Vt rurſus generaliter vapores fumoſi illorum, dum tertia diſſolutione vniformiter reſoluentur, & in ventre Mercurij deportantur, cum tota natura quinta vtriuſque corporis congelentur & retineãtur: Quia cùm argentum viuum in terra albiſſima conſtringatur virtute prædictorum corporum vtriuſque vaporis propinatur ibi quinta eſſentia, quæ in terris dictorum corporum duorum fuerat à natura infuſa. Et ideo cùm argentum viuum radioſis veſtibus induitur bipartitis, propinquior erit terra ſoliata ad tingendum in ſulphur rubeum, quàm ſi ſola alba ſimpliciter fuerit veſtitũ:

preſertim cũ de ſua natura ſimili per talem colligationẽ per minima iam imbibitur maximè etiam quòd argentum viuum continens germen diſſolutum in ſpiritum proprio aſſimuletur quæſito, neceſſe eſt vt attrahatur in locum in quẽ ſemen proijcitur maris, in quo eſt calor naturæ formans & ſigillans: quia ſic vertetur ad naturam venerabilis complexionis loci ipſius genrationis, quando fuit factus coitus materias à ſexus ſi terrarum Solis & Lunæ, & omnium eorũ quæ generationi talium circunſtant. Coniunge ergo groſsiorẽ Solis ſubſtãtiam cum terra Lunæ poſt aeris extractionem, & præpara inſimul propter eorum bonam commixtionem, et ne confundatur præparatio ob defectum confortationis, & vnus alium bene tingat, ac de vtriuſque natura in ſeipſo retineat ne aduratur in pugna ignis: quamobrem ſeparare eos ſaluum eſt & naturæ propinquum.

Quomo-

Quomodo corpora calcinata & totaliter discontinuata præparentur.

EOrum autem præparatio quæ calcinata ſunt corpora, non eſt aliud niſi vt maiorē humiditatem naturaliter recuperent, quam in calce perdiderant. Quia cū corpora ſunt calcinata totaliter ſunt diſcontinuata: eò quòd ab aqueo humido ingroſſante & continuante naturaliter ſunt priuata. Arida igitur cùm ſunt et vacua ac naturaliter multum ſitiētia, humiditate aquea confortari cupientia, proprio congelans calore humiditatem illam quæ in ſubſtantia ſulphuris eſt per minima operatione directa virtutem maſculinam in eo infundendo. Qui cum talia corpora formādi ſulphuris gratia ſint actiua prīcipia, caliditatem naturalē poſsidēt ī ſeipſis. Sed quia vlterius propter certa & determinata opera formationis neceſſarium ſit vt argentum viuum penetret partes eius congelationis, cùm

ipſe calor abſque penetratione & motu formaliter congelare eum nequeat, oportuit vt illa caliditas moderata foret: quapropter illam ſuperfluam humiditatem, calorem naturalem hebetantem, à corporibus ſubtraximus, quantum huic fini expediẽs fuit per ſolutiones et calcinationes ſupradictas. Et qa hæc digeſtio per calidum celebratur & humidum, medicina tamen digeſtiua participare notabiliꝰ eſt ſiccitatẽ quàm humiditatem, ita vt ſiccitas non ſit excellens, ſed tanta ſolùm, quanta moderatę ſufficit ſiccitati. Sed quæritur quarè menſura ſiccitatis plus conuenit medicinæ digeſtiuæ quàm humiditati: vade ad tractatũ de intentione Alchymiſtarum, quia ibi de iſta materia & de alijs digeſtionibus ad plenum tractauimus. Quamobrem recapitulare hîc ea non intendimus, niſi quantum immediatæ operationi fuerit expeditus.

Quæ

Quæ sit materia lapidis & quæ requiruntur ad eius creationem.

MAteria siquidem lapidis nostri vel sulphuris est humor seminalis per actum generationis decisus ex singulis partibus vtriusq; parentis, corporis scilicet & Mercurij. Ergò ista materia in loco cōceptionis dispersa, vi naturæ attractiua ĩ cellulis id est porris matricis terreis recolligitur, & per calorem cum cōntritione pariter commiscetur. Et nisi humoris commixtio reincrudati vtriusque parentis, corporis videlicet & Mercurij fieret, infantis nostri siue sulphuris nostri creatio fieri non potest: & materia amore redundat humoris siue vaporis à corpore procedens, vehementer sicca est & calida: & ideò præ nimia siccitate se non posset vniformiter dilatare seu continuare absq; deperditione suæ substantiæ, & materia etiam ex superabundantia caloris sulphuris in decoctione cōbu-

reretur, & destrueretur substantia sulphuris, nisi ex humore Mercurij qualitates contrarias habentis, ex inhumatione reciperet temperamẽtum. Et sic patet quod per contrarias qualitates reciprocè generetur infantulus noster. Circa igitur illius lapidis generationem quatuor exiguntur scilicet materia conueniens, vt est sulphur & argentum viuum, Locus expediens, id est matrix vel terra quæ propriè vas naturæ dicitur formatiuam virtutem lapidis retinens in quo si lapide vis naturalis infunditur, est etiam virt⁹ formatiua exiens à vase per spiritum, quantũ ideò appellatur matrix tanquam naturali sulphuri virtutem conferens & illud pascens. Tertiũ quod in generatione lapidis exigitur, est calor naturalis expediens, in loco generationis existens, per moderatum calorem velut causa effiiciens excitatus. Quartum verò quod est spiritus quintæ essentiæ corpori virtutem

Materia.
Locus.

Calor naturalis expediens.

Spiritus 5. essentiæ

tutem influens, & in loco generationis regens, vt virtus frigoris mortificatiua non ſuſcipiet virtutem ſpiritus attrahentis in ſe virtutem caloris cœleſtis, ſpiritum ipſum viuificantem. Et ſi ſpiritus deficit in calore, non erit receptiuus caloris viuifici, nec caloris recepti retentiuus vſi caloris recepti nõ eſt retentiuus, nunquam ex eo formabis quęſitum. Sic intelligis quomodo corpus ĩfantis ex maſculo & fœmina procedit in actũ, qui actus eſt in eorum materia in potentia. Et ſic patet quòd lapis noſter aſsimilatur creatiõi hominis, cui omnia inſunt. Fili notare debes quod vnũ documẽtũ, principiũ, doctrina et dẽonſtratio, ad aliud: & ſi viã huius inueſtigatiõis ſemel generaliter habueris gratia Dei infundẽte ſpiritũ intelligẽtię, ad oẽs alias ſciẽtias ſimiliter peruenire poteris. Conſidera ergo q̃ dico, & perſcrutare in ſtatu gratiæ, quæ in hac operatione ſunt neceſſaria & laude digna.

Recipro-

Reciproca in principijs materialibus primis est operatio.

SIcut argentum viuum virtute et proprietate sua sulphur deuictũ ad se attrahit per conuersionem illius in argentum viuum: ita sulphur operatione contraria proprietate sua argentum viuum deuincere potest, & illud conuertere per reductionem eius in seipsum. Et hæc reciprocatio fit virtute alterius digestionis scilicet caloris naturalis. Perfectio enim huius digestionis est, cũ calor naturalis viuat omnino suum subiectum vel saltem absolutè vt continet in omnibus alimentis. Ideo patet quod medicina digestiua nomine digestiuo absolutè est illa quæ caliditatem habet conformem in quantitate & qualitate calori naturali, per quem eundem confortat ad transmutationẽ alimenti perficiendum, & maximè *hæc redũdãt* in hac digestione prima. [Et hæc medicina, absoluto nomine dige-

stiua

ſtiua dicitur] quia in hac digeſtione, digerens maiorem habet repugnantiam. Et ex his ſcire poteris an terræ corporum debeant coniungi ad inuicem, cùm vna confortetur per aliam, & argentum viuum noſtrum complexionatum ſit alia cō-plexione, & alia natura naturatum, quàm argentum viuum vulgi, cuius natura eſt remotiſsima à ſulphure noſtro. Et econuerſo inter ſulphur & argentum viuum noſtrum non eſt differentia, quia in genere complexionis naturaliter conueniunt, licet vnum ſit de ratione humidum & alterum ſiccum. Et nos modum huius naturationis latius dicimus infra in noſtro Teſtamento, vbi de animatione Mercurij adplenum tractauimus. Quia cùm argentum ſit de ſui propria ſubſtantia corporis, neceſſe eſt vt cum eo cōcordet in complectione, eſſentia, qualitate, & natura. Et quia in habentibus ſymbolum, facilior eſt tranſitus ad eſſe, aderit tibi velox ſul-

phuris

phuris et lapidis generatio. Cũ ergò corpus ſulphureũ ſurſum aſcendere nõ poterit vt ſpirit⁹, niſi ſprit⁹ fuerit incorporatus cũ eo prius per minima, infunde ergò primam aquam per vices paulatim, hoc eſt vice poſt vicem, per minima conterendo & decoquendo quouſque congeletur: igne tamen taliter informato vt calorem naturalem à quo virtus formans & ſigillans procedit quæ eſt in materia. Cùm aũt aqua fuerit cõgelata, leuiter continuando ignẽ ſiccum materiam calcinat in ſiccitatem moderatam producendo, ad perficiendam digeſtionem ſeqentẽ ponendo ſuperius alembicum vt in tranſmutatione digeſtionis, aqueitatis argenti viui ſequeſtretur, & reſurgat incolume. Sic circulatione cuius medicina filia eſt artificialiter prouenit quod ſulphur per ingenium naturæ digeſtum eſt, & ad plenum præparatum, ad decoctionem poſtea tranſiens per organa Mercurij quorum excoctione artificialiter

tificialiter incrudatum in cauernas corporũ funditur: & tãdem alteratus qui virtute sulphuris naturalis calidi, cõstringitur et reuertitur in seipsum. Et ad hoc aduertãt præsumptores alũni, qui asserũt absolutè, quòd coctũ reincrudari nõ potest. Huius autẽ processus formam practicãdo, multoties te reiterare non tedeat, cõterẽdo & digerẽdo cũ igne naturę, imbibẽdo aqua Mercurij prima, decoquendo et leuiter calcinãdo cum igne excitanti, bene vt expedit informato, donec terra de sua aqua cõbiberit, quantũ euidẽtissimè videre poteris per eius volatilitatem, si modicum de ipsa super laminã ignitam fuerit superpositũ. Hoc eñ est vnũ de signis suis luculentissimis. Super omnia aũt cauendum est vice post vicem, ne terram imbibas nisi paulatiuè, hoc est per minima de octauo in octauũ diem, cum lõga trituratione in furno secreto, taliter vt virt⁹ Mercurij virtutẽ sulphuris nõ apprehẽdat: qa de-

biles

biles ſunt in principio ſui nutrimẽ-
ti. Nam ſi virtutes Mercurij, virtu-
tes ſulphuris deuicerint per appoſi-
tionẽ & multam imbibitionẽ aquæ,
debilitatur ſulphur diſſolutione ſui
& fit pelagus conturbationis: & ſic
calor ſpiritus hebetatus & mortifi-
catus remanebit abſque vtilitate.
Et propter hoc tibi notificauimus
confortationem eorum in princi-
pio huius, & etiam in noſtro Teſta-
mento. Errorem ergo tuum corri-
ge, ſi in hoc caſu aliqualiter defece-
ris, quemadmodum dicemus infra
in capitulo de virtutibus & doctri-
na, quibus corrigitur error. Quia
oportet quod in iſta tranſmutatio-
ne vires ſulphuris apprehendant vi-
res Mercurij, vt & illas ad ſe attra-
hant & in ſe conuertant. Quia opor
tet vt ſpiritus reſolutus per reducti-
onem ſui congeletur in corpus, &
cum ipſo fortiter colligetur & com
miſceatur per minima vt inſenſibiles
partes corporum & ſubtiles vnifor
miter cum partibꝰ minimis ſpiritus
humi-

humidi copulentur, & vnum alteri coniugatur. Et cùm hæ partes cõiuguntur nunquam separantur, sicuti nec aqua mixta aquę. Quia tũc corpora vi spiritus attractiua ad suam propinquiorem naturam post homogeneitatem eorum primam sunt redacta.

De Metallorum homogenitate.

PRima homogeneitas metallorum est sperma fœmineum metallorum vel metallicum, scilicet argentum viuum nostrum ad opus reductiõis: sed proxima natura aptum scilicet est & gelatũ in sulphur ad fixationẽ. Quia solutio corporis in spiritum est cum congelatione spiritus in sulphur: & congelatio spiritus in sulphur, est cum dissolutione corporis in spiritum, qui spiritus est aqua cõgelata. Et ideo corpora soluta, ad naturam spiritus sunt redacta, & non differunt nisi quòd magis fixa sunt ratione cor-

porum quàm ſpiritus volatilis, & ratione ſpirituum magis volatilia ſunt quam fixa corpora. Amorem enim natutæ vterque eorum agit in ſocium ſibi ſimilem. Et ideò qui tranſmutare vult ſpecies metallorum, laborabit in vanum, niſi prius corpora in talem reducat materiam, tunc autem in aliam raducantur, quam prius erant. Quia deſtructa prima forma corruptionis Mercurij, vt infra latius dicetur, immediatè introducitur alia per tranſmutatiouem Mercurij in ſulphur. Sapiens enim & ſtudioſus vtiliter corrũpere poterit corpora, & nouã ſulphuris formã introducere in illis. Quia noſtræ operatiõis intentio non eſt aliud, niſi vt eligatur puriſsima Mercurij ſubſtãtia, ad corpora in ſulphur reſoluenda: quia ex illis tantum cõſiſtit Elixir. Quia forma argenti viui in lapidem ſulphureum tranſmutata, mox alia forma introducitur per conuerſionẽ illius lapidis in Elixir, & hoc cum tépora

mento humidi & ſicci, quemadmodum declarabimus in fixatione ſequenti. Ex quo patet quòd non poteſt eſſe tranſitus de extremo in extremum, niſi per medium. In hac arte medium accipimus ſpiritum cõiunctionis medicę inter duas qualitates quæ ſpecie inter ſe diſconueniunt, non autem in genere, niſi ſolum ſecundum maiorem vel minorem diſtantiam vnius ab altero, quam in decoctionibus ſuſcipiunt tam per artem quàm per naturã. Et ideò ſpecies huius medij minorem habẽt ſimilitudinem cum temporamento, & puncto quod æquidiſtat inter extrema, et cũ virtute quæ conſiſtit in medio extremorum. Si intellectus tuus notitiam habet de medio in ſpecie antedicta, conſeruare poteris & reſtituere ſanitatem omnib. corporibus infirmis, et ęgritudinem eorũ mortificare omninò, ſi educere ſcis mediũ de potentia in actũ. Vnde ſpeciẽ huius medij augere poteris vel minuere, ſi iũgere vel diſiungere no-

ueris flores arboris & frondes per solutionem & congelationem, vt tradidimus in nostro testamento de multiplicatîonibus virtutum, seruatis suis conditionibus. Ad habendũ ergo et deducendum tale medium de potentia in actum, cõiunge corpus cum spiritu, & per illum modum, quem natura requirit, ipsum paulatiuè imbibendo cum aqua Mercurij, solo igne cõterẽdo decoctione lenta, vt misceantur per desiccationem vnius & dissolutionem alterius, vt totum vnum fiat.

De fixatione.

CVm hoc tibi reuelatur declaratio dicti Auicennæ præcipientis omnibus electis huius artis, vt inter copora & spiritus fiat amor. Et statim pòst subiungit & docet modum faciendi cùm dicit, Nisi corpus fuerit ablutũ & mundatum ab intus & extra, nunquam recipiet spiritus fermẽtales, qui sunt res perfici-

perficientes & deducentes illud cor
pus ad verum temperamentum,[& deeſt in al.
altera repetitione iterum & iterum
perficientes] Subiungit altera repe-
titione iterum &c. cum in effectu
idem dicat, fac pacem inter ignem
& aquam, & habebis magiſterium:
hoc eſt vt corpus deducatur in ſim-
plum illud medium aereum, vt ſit
quemadmodum ſpiritus de natura
aeris, participantis naturam aquæ
& ignis, ita vt ratione ſuæ ſimpli-
citatis per ſublimationem quaſi in
terreã aſcendat ſubſtantiam tenu-
iſsimam & aeream, quæ pars aquæ
eſt permanentis. Sed hoc eſt im-
poſsibile, niſi corpus prius bene-
ficio naturæ decoctionis incorpo-
retur cum ſpiritu, & fiat totum
vnum. Tunc * verò viuum aſcen- al. enim vere.
dit ſurſum, ſecundum maiores vel
minores decoctiones & imbibitio-
nes quas habuit in ſui diſſolutio-
ne, quia vniformiter eſt congela-
tum cum ſpiritu congelato, illud
quod ſolutum eſt de corpore, nec

minus quàm illud congelatum est de spiritu, & fortiter colligatum cũ corpore dissoluto certis & inenodabilibus naturæ vinculis, ita quòd nũquam amplius ab inuicẽ separabuntur. Expedit igitur & necessarium est, vt quantum summa volatilis, superat summã fixi, vt cum ea euolet, et attractiõe naturę non fixum superius ascendat & sublimetur vt spirit⁹. Quapropter illud quod ascendit de corpore dicimus esse solutũ in spiritum qui factus est sicut punctus in medio duorũ conueniens melius cum temperamento, tanquã medium duorum extremorũ contrariorũ, ratione speciei, & duorum concordantium ratione generis, quam aliquid aliud. Et ideo dicitur vnũ corpus & vnus spiritus, ac vnũ mediũ retinẽs in se naturã extremorũ, scilcet aquę et ignis, de ratiõe medij naturę inter illa, vt est aer. Sic ergò patet artifici ꝙ dissolutio corporis fit cũ cõgelatiõe spiritus, id est vt, patet asſentiõe sublimationis

onis: & fixio spiritus fit cùm dissolutione corporis, vt patet per reductionem eius, quæ fit cùm præcipitatione illius super corpus fixum. Propinquior autem causa huius fixionis, est mixtio vtriusque per minima, quemadmodum superius diximus: ita tamen vt summa volatilis non superet summam fixi corporis, sed virtus fixi superet summam spiritus non fixi, ad fixationis intentionem. Ex prædictis secretum totum huius artis recollige, & similiter intentionẽm Aristotelis qui dicere non tacuit, quòd lapides fugientes ab igne, suas virtutes demonstrare nequiunt, nisi cũ fixis fuerint mundati, id est coadunati, & artificiosis gummis artis sulphuris naturaliter constricti. Si hoc ĩtelligis fili, habere thesaurũ cœli et terrę poteris. Sed opus est vt in prĩcipio reductiõis huius aquæ, terrã nõ imbibas nisi paulatim, vt gurges nõ mare sit, ne se in dissolutionem ponat vulgi, & colores spi-

ritus ſeu virtutes terræ hebetentur & mortificentur, ſed potius per cõfortationem viuificẽtur cum longa trituratione ignea bonæ informationis, vt aqua vnum corpus fiat cum terra: nec ſuſpendas te ab opere donec ſit aqua ſicca & terra alba. Quia exiccatio cum forti trituratione & aſſatione terram facit albam. Nec minus tamen adhuc ipſam imbibere debes paulatiuè, & poſtea calcinare ſuauiter, vt argẽti viui ſequeſtretur aquoſitas, ſub conſeruatione tamen illius, vt ſit vrina infantis, albificans diſſoluens & viuificãs lapidẽ precioſũ. Cuius quidẽ vrinæ virtꝰ ſeu veneni ſublimati, multiplicatur per reſolutionẽ in eadem. Et caue quòd aſſatio lapidis nõ ſit multum fortis, ne corpus ſolutum & ad naturam ſpiritus redactum, ratione ſuæ ſublimitatis & acumine ignis vertatur in fugam & pereat magiſterium. Et cùm naturaliter fuerint exiccati, iterum eius virtutem cõfortando, ipſum imbibe per ingenium

tibi notum, & post decoctionem illudin digestione dimitte: & cùm digestum fuerit & congelatum, cõforta per virtutem eius sequestrando superfluam vrinam naturalis humidi iam conuersi per assationem naturalem. Hoc enim fit vt virtus sulphuris promptius sui acumine cũ informatione notabili, residuam humiditatem spiritus congelare valeat, & cõgelatum per naturam sui retinere. Omnes enim istas operationes reiterabis sine tædio, vice post vicem, per Mercurij incorporamẽtum, donec terra de aqua sua biberit, quantum manifestabitur per signum supradictum.

De Sublimatione Mercurij & nutrimẽto per multiplicationem.

FIlli operatio huius est sublimatio Mercurij & nutrimentum vel multiplicatio lapidis in substantia Mercurij: cum qua nutritur, augetur & multiplicatur sicut res

cæteræ. Quia in nutriendo non modicum aſsimulatur puerorum educationibus, quorum virtus digeſtiua vel digerens inualida eſt, nec patitur lac ſugere, niſi per minima, do nec calor naturalis cum virtute ſui multiplicatus ſit in eius ſubſtantia, & virtute valida præmunitus. Et ideò cùm corpus in ſuæ nutritionis principio ſit fragiliſsimæ virtutis, ita vt lac virginis infans epotare ne queat, niſi quantum ſua virtus attrahere valeat de ratione ſui, & corpus de dicto nutrimentali humido ſecundum menſuram ſuæ qualitatis & virtutis ipſius retinere poterit. Et ſi hoc intellexeris, intelliges quarè multa quantitas ſpiritus humidi, congelari non poterit cum parua quantitate ſicci corporis, nec parua quantitate ſpiritus. Sic. Diſſolui multa quantitas corporis diſſecati. Et ſi hoc iterum intellexeris, velociter pondera intelliges naturæ in qualibet imbibitione, quæ quidem à quolibet exercitato medi-

antibus

antibus ſignis quæ in qualibet decoctione demonſtrantur cognita exiſtunt: quorum vera informatione præcipitur, at terram tantum aſſando decoquas, quantum diſſolutio adiecit, & tantum imbibēdo diſſoluas, quantum aſſando deficit omni genere poſt calcinat. omni ergò vice poſt calcinationē terræ ſuperfunde aquam temperatam ſecundum pondus notum, aut ſecundum æſtimationem probabiliter veritati appropinquantem, quantum tibi poſsibile fuerit, non multum neque parum: quia ſi multum fuerit, diſſoluetur corpus non diſſolutione ſolenni ſed potius vulgi, & ſic mortificabitur in conturbatione pelagi, & ſi parum fuerit, comburetur in fauillam & non perficiet qua corpus comburitur & naturalis calor ſuffocabitur, cùm materiā nō habeat, in qua natura ſua & proprietas cōtinuari poterit, & à cōbuſtione defendi. Illud verò quod probabiliter eſtimationē ponderum

artificis regulat in approximando veritati, est regula artis principiorum demonstratiuorum, quorum visibilibus signis intellectualis regulatur doctrina: quia incerta probari nequeunt, nisi ex his quæ aliquam habēt certitudinem, ex quibus ars semper debet procedere, cùm circa suam materiam sint certiora. Et hoc ideo, quia ars esse non potest, nisi à certis & determinatis principijs inchoet artifex: & regulare se debet per signa demonstratiua, quæ sunt colores in opere apparentes tam substantiales quam accidentales, licet alumnus artis de accidentalibus non curet, sed solum de substantialibus coloribus, qui sunt quatuor: scilicet niger, albus, citrinus & rubeus in qualibet decoctione apparentes, secundum magis & minus, donec completum sit magisterium. Et cùm videris corpus tuum in quantitate, pondere & colore augmentatum, tunc noueris substantiam

Mercu-

Mercurij mediam, quę causa est albedinis in sulphur esse congelatam, per vniformem mixtionem sibi vnitam naturaliter cum corpore actione caloris: quia sic corpus vniformiter de substãtia sua vniformiter exuberata augmentatur per minima, & ratione spiritualis nutrimenti crescit, ita vt in parua quantitate corporis siue principij seminalis sit magna substantia & quantitas virtutis sulpur, qđ est medicinarũ principiũ seminale, & medicię crescẽtis & multiplicãtis causa ac restaurationẽ deperdita, cũ exuberata humiditate nutritura. Quapropter expedit cũ corpus ita naturaliter augmetatur & nutritur per conueniens humidũ, quod iuxta mensuram vt tũ suæ nutritionis siue augmentatione maiori imbibas aqua, secundum pondera reuelata per artem ad conformitatem principiorũ & quantitatem corporis augmentati, datam. Quia tunc corpus maioris est attractionis, & per conse-

quens

quens ratione ſuarum partium ſpiritualium in corpore aſſatarum & congelatarum, maiores virtutis digerentis exiſtit, & per totum corpus eſſentialiter & naturaliter per minima permixtarum ratione bonæ & perfectæ contritionis vtriuſque, quibus partibus ſpiritualibus nutritur copus, & in purum ſulphur redigitur. Et tum maiori quã prius indigebit alimento quod primo indigetur, imbibatur & nutriatur ſecundum menſuram portionis determinatæ, ad conformitatem principiorum & virtutis vice poſt vicem, & decoquatur igne lento, naturalem calorem excitante, & non excedente, donec ad perfectam perueneris albedinem. Quia tunc verè calor naturalis ſe viriliter defendit ab omni igne extraneo rationibus in noſtro Teſtamento expreſsis, & infra in cap. fili de abſolutione terræ &c.

De calcinatione imbibitionis vltimæ.

Cum

CVm autem ad finem peruene-ris decoctionis & vltimæ imbibitionis, calcina corpus expellendo humiditatem vrinalem, quãtum dissolutio illius abijciet suauiter & non festinanter, ne corpus dissoluatur in fumum, & magisterium sit deperditum. Hoc autem reiterare te non pigeat multis vicibus, quamuis sit longum, quia tincturam non videbis proficuam donec colorem compleas albedinis permanẽtis, ꝙ secundum prĩcipale est demõstratiuũ principiũ. Hic est color qui per ignẽ nõ vt inferius diximus vritur, nec intus nec extra, sed per maiorẽ decoctionẽ ignis, cũ in citrinitatẽ reducitur, ꝙ est tertium principale principiũ demõstratiuũ: & demũ per successionem & maioris ignis digestionem, terminatur in rubedinem, quod signum est numeri cõplẽtis, & quarti prĩcipij demõstratiui, quibus alũnus se regulari debet in magisterio. Studeat ergo artifex & prudẽter attẽdat cùm

in opere fuerit, omnia ſigna demon ſtratiua, quæ in qualibet decoctione apparent: & illa in mente ſua recondet & ſapienter eorum cauſas inueſtiget: quia dum terra egreditur nigra, imperfecta eſt, & ideo non completa. Quacũque ergo vice poſt vicem paulatim vigora ignem in calcinatione, donec ex ignis fortitudine terra egrediatur alba: Quia ſicut calor agens in humido primo generat nigredinem: ita agens in ſicco generat albedinem, & ſucceſsiuè in illo albo citrinitatem generat, ſed cum additione rei tingẽtis illud perficitur, quæ nota eſt naturæ: & hoc in calcionatione plumbi videtur, quia primò in cinerem nigrum vertitur, poſt in album, deinde in citrinum, & poſt modum in rubeum. Sic etiam ſulphur habebitur album & rubeum ex metallorum materia ad plenum depurata, diuerſo tamen modo ſicuti declaratum eſt, decocta & digeſta. Ideo ſi dominium humidi in terra fuerit magnum, & parum

in ea de domino calidi, certiſsimè nigredo apparebit ĩ ea. Et ſi in ea dominium fuerit calidi temperati, & parũ de dominio humidi, ita vt humidum a quę expulſione taliter, mẽſurato calore exhalari poterit. Et ſi ibidem inſit etiam parum de dominio frigidi ad hoc vt poſt exhalationem humidi aquei, tanquam complexionabilis, ratione calidi temperati, retinere valeat ſpiritus congelatos certiſsimè apparebit citrinitas, & exinde apparebit rubedo. Quæ actio, licet frigidati conueniat, non tamen conuenit excellenti, ſed potius ei qui eſt complexionalis quæ aſsiſtentiam naturæ retinet medicinalis, ne ex ipſa calores fluerent & ſpiritus in ea fixi. *al. albedo generabit.*

Aqua prius terræ iungitur quàm aer & oleum.

CAuſa tibi reuelatur in hoc paſſu, quarè anima non coniungitur cum corpore, niſi ſpiritu medi-

ante: & quare primò aqua in terram figitur, antequam aer vel oleum per reductionem configantur * in terram. Intellige intentum naturæ, ſcilicet quod calor in humido agens, primò nigredinem generat & fumum: ſed vincens humiditatem, inducit poſtea ſiccitatem in materia in quam agit: & ſic in illa materia inducta ſiccitate, tranſmutationem facit nouam, & colorem generat nouum in ſubtiliatione ſicci, pulchrum, album ſplendidum & nobiliſsimum. Si igitur terra non fuerit alba, tere eã cum aqua lĩpida, et iterato calcina: qui Azoth, id eſt aqua & ignis, latonem, id eſt terram abluũt, & obſcuritatẽ ab ea auferũt: quia præparatio terrę ſemper fit cũ aqua: et qualis fuerit claritas aquę, talis erit claritas terrę. Et quãtò magis fuerit abluta, tãtò magis erit alba eò quòd humidũ per calidũ cõgelatiuũ, dum rectificatũ fuerit cũ humidum aqueo vrnali magis ſe habet ad albedi-

al. tertiam

albedinem, quàm ſiccum ad nigredinem. Et ideo quando quantitas humidi congelati & ſubtiliati quantitatem obtinebit corporis, albedo magis generatur in materia quàm alius color, ratione ſui proprij humidi depurati: eò quod in humido ſemper eſt natura perſpicui. Et hæc eſt propria materia coloris. Et ideò quantum magis terra noſtra cum tali humido abluitur, tantò magis albificatur: & quantò magis tale humidum depuratur, ſubtiliatur & præparatur, tantò plus colore limpidiore, ſubtiliòri & magis ſereno nobilitatur. Et ſimiliter à cõtrario ſenſu, quãtũ noſtrum nutrimẽtale humidum minus præparatur, & à gradu ſublimationis magis remittitur, tantò plus ꝑportionatur nigredini & cõbuſtioni. Et quantò magis approximatur combuſtioni, dũmodo in ea ſit dominium calidi, tantò magis erit fumus, caligo & denigratio. Perſcrutare hæc ergo fili chariſsi-

risſime,& alia quæ dico:et pręparã elementa vt ſint à ſordibus munda, *& à combuſtione tuta, donec earum ſumatur tinctura. Quia ſi comburantnr, effectu & commodo priuãtur. Ex his recolligere poteſt elementorum præparationem fieri debere arte & eorum coniunctione vt eorum melioretur tinctura ab omni corruptione ſeruata.

al.& ab aduſtione luti.

De virtutibus et doctrina quibus corrigitur error per inſtrumenta propria.

DIcimus autem quòd virtus eſt primum & particulare operationis prĩcipiũ in materia propria. Primum diximus ad differẽtiam argenti viui noſtri, quod eſt proximũ & immediatum operationis prĩcipium, vt diſſoluens aut congelans. Particulare dixim⁹ ad differentiam corporis coiuncti, quod eſt vniuerſale principium operatiõis ſulphuris vt eſt cõgelans vel diſſolués. Ideo

non volumus quòd ab essentia, distincta sint genera virtutum, sed solum ab operationibus proximis, & earum origine quam habent in materia. Quantum verò ad considerationem operationũ proximarum vnum est genus virtutum, scilicet naturalium: dicitur verò naturalis, cuius operatione principaliter saluatur natura, & perficitur tam species quàm indiuiduũ. Et huius duo sunt genera: quia quædam sunt quibus ministrantur, & illæ ministratiuæ vocantur. Quædam verò sunt ministrãtes virtutes naturales, quiministratur generatiua, augmentatiua & nutritiua. Generatiua quidẽ illa est quæ ad hoc operatur vt corpus procreetur simile: quod fit dupliciter, vel per longam & successiuam operationem, quæ fit per minima: vel per promptam & breuem transformationem repentinã quæ fit absque eo quod sensibiliter aut visibiliter per sua trãseat media. Et sunt hui⁹ generatiuę opera duo.

Primum opus generatiuæ eſt in matrice vel terra quæ vas philoſophiæ dicitur, in quo virtus naturæ diffunditur: & nihil aliud eſt quàm immutare materiam generationis:hoc & eſt ſecundũ qualitatẽ & ſubſtãtiam, prout ſulphuris diſpoſitio generandi exhibet, veluti fumoſos vapores ipſius ingroſſare humectando, & argentum viuum deſiccare congelando,& materiam mediam quæ propinqua eſt naturę ſulphuris retinendo. Hãc partem generatiuæ,matutiuam hic appellare volumus, cuius duæ ſũt differentiæ. Vna eſt principium paſsionis in ſubſtantia, cuius ratione multa & diuerſa procedunt inſtrumenta à materia, vt ſunt colores, & accidentia & ſimilia. Alia verò differentia actiua dicitur, quæ agit motum conſtrictionis & dilatationis in materia Mercuriali, in qua facit ſuã impulſionem & habituationem vel inſpirationem licet quandoq; iuuari

iuuari poterit per contritionem exteriorem, ſicuti eſt cibus, qui niſi per artificium comminutus fuerit & bene maſticatus, materiam ſui corporis valdè defraudat. Et ideò ex prima inſtitutioue naturæ habetur, quod cibus prius perfectè comminuatur dentibus ad hoc deputatis, antequam ad locum digeſtionis tranſmittatur. Et ideo quia conſtrictio exarcetur & dilatatur animali virtute, licet antiqui impropriè eam illi aſsimilauerint.

De ſecundo opere generatiuæ informante.

ALiud quidem opus eſt generatiuæ informare virtute informante: & iſta eſt duplex. Quia vna eſt intrinſeca, & naturaliter eſt in materia innata per naturã, p quã immediate materia trãſmutatur metalli. Alia eſt extrinſeca, & iſta depẽdet ab artifice, in quãtũ materiã pparat

& diſponit per artificiū naturæ, ſecundum exigentiam virtutis informatiuæ quæ eſt in materia. Propter quod dicimus quòd Alchymiſta nō eſt niſi ſimplex adminiſtrator naturæ: quia ipſe non tranſmutat metallum ſed natura: ipſe verò per artificium materiam præparat: & ſic ipſa natura quæ ſagax eſt & ſapiens, artificium peragit. Sufficit igitur artifici ſapienter diſponere & informare materiam extrinſecus, ſecundum vires naturæ cum ipſa ſufficienter per ſe operetur intrinſecus ad ſui perfectionem. Motus ſiquidem ſui ipſius adhærentes ſibi, viæ vni, & ordini vni meliori & certiori modo quæ excogitari poterit, ſicuti patet in incæratione cuiuſlibet generati. Propter quod patet quòd præparamentum eſſe debet in magiſterio philoſophorum. Lentum & tardum vt natura motus preteri re nō poſſet & ſimiliter. Præparamentum ratione informationis,

qua

qua materia per artificem recipit ab extra, vt interius natura motus eius integret. Quamobrem cōueniens est vt virtus caloris excitantis, virtutem caloris naturalis excitati non excedat, alioqui motus non integrabit, sed ad alia transient quæ non sunt de virte huius naturæ aut informationis, cuius notitiam superius per signa dedimus demonstratiua. Qui autem principia huius artis ignorat, informationem materiæ necessario habet ignorare: quarè experimentatorem huius artis ad plenum oportet cognoscere vires naturæ & illis mediantibus firmiter adhærere principijs iam dictis, maximè cùm sufficiens sit natura tibi & sibi, in omnibus quibus ad sui perfectionem indiget. Quia ipsa sagax est sollicita in contritione, continuatione & incæratione sui corporis, cuius sollicitudinis non est finis. Vnde certum habet tempus ad imprægnādū, ad pariēdum,

ad nutriendũ et operãdum. Cũ terram habueris impregnantẽ, expecta partum: cùm verò terra peperit nutri eam, donec omnem ignem tollerare poterit. Tunc de ipso proiectionem facere poteris.

Quid sit informare & quot sint informationis opera.

EX his poteſt ſenſus rationabiliter cognoſcere, quòd opus informare nihil aliud eſt quàm debitam & naturalem formam ſulphuri vel lapidi, & poſtea Elixiri & medicinæ tribuere. Cuius virtutis informatiuæ in genere tot ſunt opera, quot ſunt ea quæ ad formationem ſulphuris vel lapidis poſſunt eſſe neceſſaria & ſunt ſex in ſenſu viſus ſi in quantum dependent à virtute formatiua quæ eſt in materia ſeu in ſenſu viſus, ſcilicet figura quæ ſub diuerſis coloribus oſtenditur antequam ad perfectionem perue-

perueniat meatus, vel ſpongioſitas, gracilitas, leuitas, aſperitas & lenitas. Sed in guſtu ſunt duo, ſcilicet amaritudo & dulcedo. In odore duo aut tria ſunt, ſcilicet fœditas, inſipiditas, vel quaſi fragrantiæ vel redolentiæ magnæ. Sed hæc quidem in elixiri, illa verò in lapide noſtro. Neceſſe igitur eſt, licet eliciatur lapis à natura duorum luminarium, antequam de eo elixir fiat perfectum, vlterius digeratur, & ſulphuris ſalſedines auferantur, quæ à menſtruali ſexu primæ originis in eo conuenerunt: & poſtea fermentis ſuis complete albis vel rubeis decoquatur, quouſque fixum ſit, & liquefactum adminiſtratione incærationis naturalis. Sed opera informationis extrinſecæ, quæ immediate procedunt à notitia practicæ, ſunt tot quot iam diximus, & dicturi ſumus, licet exercitatus poſsit illa ſi intelli-

intelligens eſt valde abbreuiare, vel etiam elongare. Et nos de illa prima nigredine à paucis cognita, benignum ſpiritum aggregare affectantes pugnam ignis vincentem [& non ſuperatum] licet ſenſibus multo tiens corporis palpauimus, & oculis proprijs vidimus, extractionis tamen ipſius notitiam non habentes quacunque ſcientiarum vel arte, ſentientes nos adhuc aliqua ruſticitate ſuffultos, nullo modo eam plenè comprehēdere valuimus, donec aliꝰ ſpiritus prophetiæ, ſpirans à patre luminū deſcendit, tanquam ſuos nullatenus deſerens, aut in ſibi poſtulandis deficiēs, qui nobis in ſummis vigilantibus tantā claritatem oculis mentis noſtrę infulſit, vt illum intus & extra remota figura gratis reuelare dignatus eſt, inſatiabili bonitate nos reficiendo, demonſtrans vt ad eam implendam diſponeremus corpus ad vnam naturalem decoctionem ſecretam, quam penitùs ordine retrogrado cū pungenti lancea,

al. aut ſuperatum ſed ꝑ ſeparantem quē licet etc.

tota

tota eius natura protinùs in meram nigredinem viſibiliter ſit diſſoluta: cuius modum expreſsè tradidimus in præſenti volumine per excerpta, vt de more ſuſcepimus antiquorum, cùm cælare fuerimus coacti loca, in quibus ea poſuimus. Nos ſacra pandimus illis, qui Dei ſecreta decenter ſeruando honorant: cùm ſolius Dei ſit reuelare ea, homo diuinæ maieſtati ſubtrahere nititur, cùm talia ſoli Deo pertinẽtia vulgat, ſpiritu prolationis humanæ aut literarum ſerie. Propterea operationẽ illam habere nõ poteris, quouſque ſpirituali prius fueris diuinitatis meritis comprobatus. Tradidimus nihilominus practicam certam ex ſecretis illis extractam, præcepto naturæ opificis: per quam facimus noſtram ſecretam diſſolutionem infra nouem dies mediocriter intellectam cùm non fiat tranſitus à prima ad tertiam, niſi per illam quæ eſt media inter hanc & illam. Quia hoc ſe-

cretum à nemine mortali reuelandum est, præterquam ab almo spiritu, qui vbi vult spirat, inspiretur. Proinde informatiua sulphuris vel Elixiris certo linearum concursu figuram propriam adaptat vt perforata quandoque, quandoque aspera, & quandoque leuia, tamen cum adiutorio exterioris virtutis intrinsecam informãtis, quæ ab artificis ingenio necesse est prouenire, præsertim cùm per illam virtutem directum motum acquirat ad formandum quæsitum virtutis in formantis & naturaliter informatæ, quæ est materia, informans naturaliter informata in materia.

De agmẽtatiua & de exuberatione Mercurij per resolutionẽ indiuiduorum.

AVgmentatiua est illa quæ vel sulphuris aut lapidis per medicinæ quantitatẽ naturaliter perducit ad illum terminum, ad quem indiuidua peruenire possunt. Et in

iſto paſſu reuelatur exuberatio Mercurij, & ad quid prodeſt, quæ per reſolutionem perficitur indiuiduorum ſub cõſeruatione proprietatis. Qui ergo proprietates indiuiduales ignõrat, proprium regimen corporis & eius exuberationis ignorabit. Quia augmẽtatiua proprietas cum ſuis virtutibus indiuiduis exiſtit ſulphuris & argenti viui: & ideo cùm indiuidua ſulphuris ꝑ minima ſint cum indiuiduis argenti viui ſoluta, ſcilicet per reductionem illorum in argentum viuum, exuberatur illud proprietatibus permixtis ſub alteratione notabili in ſpeciem & formam argenti viui noſtri. Et cùm tale argentum viuum à proprietate ſui ſulphuris exuberatum, iterum per contrariam ſui operationẽ in lapidem reducitur, proprietas ſulphuris ingreſſa in argentum viuum ratione exuberationis & amore actractionis, cum auxilio proprietatis illiꝰ quę in ſicco ſulphuris,

reman-

remansit assiduo vt augmentatiua. Et quàm diu hæc virtus operatur in lapide semper deperditio amplius restauratur ex talis argenti viui substãtia exuberata, quæ ei est vt lactis ferculum in infante, & magis propriũ quàm alimentum in animalibus, & ideò ad quantitatem deuenit maiorem. Propter quod amplius virtus pascitiua fuit appellata. Et illud ideò, quia sicut pastus satiatiuus si lactea quam substãtia media oratione sublimata ad conformitatẽ qualitatum sulphuris, lapidem nostrum extendit in quibus intuens proprijs oculis videre potest manifestè in suis enutritionibus. Alij autem appellauerunt ipsam virtutem nutritiuam, & hoc quam diu lapis crescit restauratione deperditi. Sed quia cibus sibi propinatus introducitur veluti pascens, ideo pastatum merito nuncupatur: ex se tamen solũmodo reparat quantum deperditum est in proprium sulphur vel minus, cuius propria operatio est alimentũ siue Mercurium

curium exuberatũ in ſulphuris ſubſtantiã aſsimulatione perfecta trãſmutare albi vel rubei cum igneitate ſimplici non vrenti: de cuius ſubſtantia aurum vel argentum ſubtus terram fuerat procreatum.
Et per hunc actum aſsimulationis ſeruit augmentatiuæ. Et quia hæc deperditio multam ambit latitudinem, & hæc latitudo terminũ continet infinitum quod eſt continens in natura creata quantitatis finitæ magnitudinis & augmenti multorum lapidum metallorũ ſuper quãtitatẽ finitam. Et terminũ terrę magnitudinis & augmenti cunctorum animaliũ & vegetabilium eſſet, ideò ei9 augmẽtatio eſt indefinita, ideſt, infinita ſi mundus nunquã ei deficeret. Quia continuè operatur in augmentatione ſui quàm diu ei durare poteſt informatiua virtus exterius data per quemlibet qui fuerit alumnus in arte, verùm poſsibile eſt aurum vel argentum eorum omni perfectione ſecundum magis et

minus, ſecundum quantitatem magnitudinis turris & vltra vidiſſe. Cũ natura oſtendat continuationem partium ad illam quantitatem vel maiorem vel minorem, ratione vniformis proprietatis & ſubſtantiæ argenti viui immortalis, reſpicientis indeſinenter naturam metalli & formam. Quarè conſtet ſi perſpicaciter intueris naturæ paruam quantitatem multam amiſiſſe de ſuo, cũ elongata vel ſeparata fuerit à quantitate magna, cum qua amoris conſortio poterat naturali vinculo colligare ſeruatis proprietatib. & magna à maiori & maiora à maxima. Non enim vidimus hominem vel capram continuatos naturali potẽtia, ad quantitatem vel magnitudinem turris præterquã à communioris magnitudinis quantitate, quã indiuiduorũ natura expoſtulat, tũ propter diſsimilitudinem quã propria; ſagacitate natura illius generis partibus contribuit, tum quia illa de

de causa illius speciei indiuidua, quę ex parte sexus fœminei educuntur nisi semel cum masculi semine miscentur in matrice ad generationē non introducuntur vlterius valet naturale principiū aliud quàm misceri illud quod primo radicali humido existit colligatum.

Causa huius est, quia materia spermatica mulieris pro maiori parte maris & potius remanet passiua & in radicale humidum nequit transmutari: eò quòd partes non sunt similes sicuti sunt illa quæ per totum vnius sunt essentiæ: quemadmodum sunt metalla in se.

Natura verò vltra quam perfecta, species requirit per solam infusionem, & si abundat in materia, dissimilitudo propriæ speciei sequitur, vt monstrum sit duorum capitum vel trium: & hoc ratione dissimilitudinis partium

à partibus differentium. Aut adhuc poteſt exiſtere ratio, quia hoc quod debeat aut valeat maioris quãtitatis eſſe, quàm proprium genus requirat, ratione ſuæ ſpeciei, qua cogitur eſſe, ſub termino certæ magnitudinis & argumenti, cùm videamus manifeſtè illã ſequi formã determinatæ quantitatis vt patet per omnia naturæ generata, & ideò cùm metallorum indiuidua ſunt vnius eſſentiæ, & hæc materialis eſſentia purum eſt argentum viuum hermaphroditum, & naturam in ſe poſsidet vniformẽ. Conſtat quòd pars addita parti & totum ad integram partem vice poſt vicem per minima, abſque diſsimilitudine partium radicalium à partibus radicalibus quinimo ad quantitatẽ maximã, id eſt, indefinitã vniformis ſimilitudinis congelare valeat in ſulphuris ſubſtãtiam. Et hæc eſt ſulphuris illa ſubſtantia media, qua certa & naturali proprietate tenuiſsimus ſpiritus ille retinetur, cùm ſit de natura ſua:

ra ſua: virtute cuius amoris copulæ & infrãgibili preuilegio in rectam ſe fuſionem conſtituit, vnde & ſuper primo paſſu ſi huius redicalitatis obmutuit Pagan⁹ dicere in ſumma ſua hebraica quo exercitato & maxime experto in adminiſtratione minima pars ſecum ſufficit, licet cauſam diuerſitatis inter hanc proprietatem & cæterorum generatorum propriè ignorauit explicare, quapropter ipſum hanc habuiſſe ſcientiam per cauſæ notitiam conſtat nullatenus ſed per experientiam laboris & diuturnæ conſiderationis, ad mediatas cauſas vt cõſtat per hoc tãquam referens per demonſtrationem ingenij ſui ſtatim ſubiungit, quod quantò feces fuerint minoris quantitatis tantò maioris exuberantiæ ſublimationi Mercurij neceſſe eſt eſſe. Et hoc ideo, quia ſciuit per cauſam mediatam, tota illius ſubſtantia & totam radicalitatem cõuertendã in complemento quantitati naturæ ſecum

per demonſtrationem circa quā ver ſatur tota experientia huius artis & ſi tu hoc intelligis ſine fallacia po teris operari, tamen conſtat magnam quantitatem citius maiorem recipere quam paruam, oppoſitum verò faciendum ad cautelam expertum & ſollicitum te eſſe oportet vt in parua quantitate fecum, paruū ſubijcias ignem ad perfectionem ſublimationis illius: & cùm augmētatæ fuerint feces ex illo maiorem tunc adhibeas ignem neceſſe eſt. Ad primam igitur formationem lapidis valdè modica quantitas fecum, ſufficiens erit ſeminali principio quod albi ſunt fumi. Sed ad augendum & nutriendū ipſum principium, exuberare oportet humiditatem nutritiuam, de duobus fumis tenuiſsimis albis, quorum vnus eſt ſenſibilis vt Mercurij, & alius īſenſibilis vt vapor ſulphuris in opere depurati. Qui igitur amator fuerit veritatis, & inquiſitione propria ſublimationem noſtram rectè ſci-

revo-

reuoluerit & vtiliter, primo ad naturalium recurrat principia, de gradu in gradum generalem rotam huius artis voluendo, ſcilicet extremorum et mediorum, donec per girum expletæ fuerint ad plenum reuoluta, & inſuper addiſcat qualiter primo in lac exuberata ſubſtantia menſtrui in vaſis mamillatibus ſit retenta: deinde in ſubſtantiam fœtus vehitur, & ad extremũ proprij complementum ſolenniter in vberibus ſublimatur.. Sagax in arte non eſt qui nutriendo lapidem cum continua ſucceſsione lapidis, aquam facere ad partem ignorat, vnde exuberationem Mercurij tempore formationis illius cum exuberata tam ſubſtantia conficere debeat. Si hæc intelligis, euidenter tibi patet multiplicationis complementum] Fac ergo ex ſubſtantia illius, informatione ſuperius data attenta, aſcendere fumum, & erit in vapore ſublimatus. Hanc ſublimationem vocamus exuberationẽ

al. Etenim ſagax in arte non qui nutriendo lapidem cũ continua tẽpori ſucceſsiõe ignorat à partẽ facere debeat exuberationẽ Mercurij tempore formatiõis cũ ex illis creari exuberata ſubſtãtia conſtet euidẽter patere multitudinis cõplementũ Fac ergo &c

ratione bonæ mixtionis & ſubtilis, quam partes vaporabitur mixtę ſuſcipiunt in pręſenti eorum decoctione. Sed complementum earum partium exuberatarum ſublimatio eſt, cùm in ſulphuris ſubſtantiam à ſubſtantia aquea fugitiua ſeparata ſunt congelatæ quantum eſt expediens ſulphuris acumini & opus eſt ne per retentionē illius in reductione fixionis totam eius ſubſtantiam mediam in proiectione fugitiuam faciat.

Quatuor ſunt naturales virtutes, quæ tribus ſeruiunt prædictis: ſcilicet attractiua, elementatiua, retentiua & expulſiua.

VIrtutes naturales quę prędictis tribus ſeruiunt & miniſtrant ſunt quatuor: videlicet attractiua pquam ſubſtantia lapidis de Mercurio attrahit id quo in artificio indiget, & hoc per virtutem elementatiuam, implere cupiens vacuum. Reten-

tentiua virtus eſt quæ retinet ratione vacui appetentis. Elementatiua potentia et digeſtiua retentũ tranſmutat ab vna diſpoſitione in aliam, vt argentum viuum in ſubſtantiam ſulphuris coagulantis: & poſtea aliud argentum viuum coagulans & hoc ratione vegetatiuitatis vel quaſi: cuius virtus ex igne prouenit occulto in fixa argenti viui ſubſtãtia. Et hic eſt ignis naturæ abſconditæ filijs veritatis reuelatus. Per quem ignem tantùm facere poterũt in vna die, quantùm calor Solis in mineris efficit in mille annis: quia ſicut glutinum vituli vel agni ſua proprietate lac coagulat in caſeum, ita iſte ignis per abſconditam virtutem naturæ congelat Mercurium per magiſterium. Expulſiua eſt illa per quam natura expellit quod ei non conuenit. In hoc paſſu attenti & ſolliciti ſint huius artis & totius medicinæ artifices, vt quæcunque facienda præparent ad volitum & beneplacitum naturæ, cum ipſa ſit

 ſuffici-

ſufficiens attrahere quòd ſuæ naturæ eſt cõueniens, & alienum reijcere, vt auxiliatrix principalis in fine ſuæ perfectionis. Scire etiam te oportet in complementa tuæ correctionis erroris, quòd virtutes prædictæ, quantum ad originem quam ab elementis elementatis contrahunt dupliciter differunt. Quia quædam illarum ſunt innatæ, & quædam influentes. Innatę virtutes illę ſunt, q̃ propriè ſunt elementorũ lapidis elemẽtatorũ. Dicitur autem innata virtꝰ vniuſcuiuſque elementi, pro tanto quia non inhæret illi ex influẽtia alterius elementi, vt poſt illorum diuiſionem per effectum patet in quo oſtẽditur propriam virtutem minimè non adhærere, niſi ex proprijs & intrinſecis generationi ſui principijs. Influentes autem dicuntur virtutes quæ ab aliquo alio elemento elemẽtato, vel à pluribus eorum deriuantur. Ex quo clarè tibi patere poterit quòd vnum quodq; elementum elementatum, lapidis innata vir
tutę

tute tantũ regitur, vel virtute innata & influente ſimul. Sicut in reductionibus coniũctionum, iam alteratorum mixibilium propriè demonſtratur autem ſufficere artiſtæ huius magiſterij, nec oberit auferre aliud quod illa elementa elementata ſolũ ab innatis reguntur virtutibus, quæ à prîncipijs deſcenderunt ſenſibilibus, ad quorum meatus nondum venerunt. Sed ab innatis & influentibus reguntur virtutibus, quę aliquo meatu ſenſibili emanationes recipiunt ab illis.

Quibus inſtrumentis prædictæ virtutes operationes ſuas perficiant.

NEceſſario ſcire habet artifex in magiſterio & cognoſcere quibus inſtrumentis præfatę virtutes operationes ſuas perficiant in elementis elementatis, ad hoc vt peccata operationem rectè corrigere valeat, & etiam perfectiones conſeruare. Illa ergo inſtrumenta quibus innatæ

innatæ virtutes operationes ſuas producunt, & in elementis elemẽtatis perficiunt, ſunt compoſitio & complexio: vnde omnis vis & virtus localem motum exrcens per ſe, vtitur compoſitione immediatè. Et licet non inſit talis virtus localem motum exercens, tamen in ea virtus eſt motum exercens immobilem ſecundum locum. Et licet primò & principaliter inſit ibi motus immobilis, tamen eſt ſecundum locum. Secundo modo & poſterius, motus ineſt ei quidem in attractione alimenti. Quia ſicuti probatũ eſt in libris de animalibus, nutrimẽtum mouetur ad partes eius quod nutritur, ſicuti locatum mouetur ad locũ. Sed hæc attractio cibi quãtum ad locũ ad quem alimẽtũ attrahitur, eſt vis terrę, quæ eſt in concauo ſuo aëre plena, exuberatũ, ad ſe humorem attrahẽs, licet forma alimẽti per digeſtiuum calorem ei dati, cibum miſceat cũ terra. Etiam vis terrei elemẽti trahit ad ſe alimen-

alimentum & ſicut locus trahit locatum, ſic nutrimentum eius quod nutritur, intra ipſius ſpõgioſitatẽ receptum, Ex quo de neceſsitate oportet, quòd talis virtus vtatur ſecundo, ſiue poſterius compoſitione. Cæteræ autem virtutes vtuntur immediatè complexione: & etiam prædicta, quæ non exercet motum ſecundũ locum: & hoc in quatuor naturalibus miniſtrãtibus certi⁹ artifex experitur. Naturalis vero compoſitio terræ lapidis, quia particeps eſt caliditatis, quantum ſibi ſufficit attrahere poteſt. Quia verò particeps ſiccitatis, quantum ſufficit poteſt retinere. Quia verò humiditatis, expellere: quia verò caliditatis & humiditatis, digerere. Et ſic fit quòd vna qualitas, qualis eſt in ſulphure ex diuerſis qualitatibus quatuor elemẽtorũ compoſita, fit prĩcipiũ vnum operationum diuerſarum: videlicet in compoſitiõe Elixiris. Cui quidẽ qualitati ſiue principio, calor etiã naturalis et ſpiri-

ſpiritus fluentes inſtrumẽtaliter ſeruiunt. Quamuis tamen etiam in lapi de formato, non ſit niſi vna qualitas actualis, vel in Elixire compoſito, vel adhuc in terra depopulata, videlicet complexio qua omnes naturales virtutes eius, ſuas operationes perficiunt. Veruntamẽ quiſque ſagax artifex, in hoc magiſterio, quatuor eſſe determinatas, cõſiderare debet. Non quia ſic terra lapidis, vel ipſe lapis aut medicina realiter informetur, ſcilicet determinatè cum vna qualitas inſtrumẽtalis in terra, vel ſulphure, vel Elixiri, ex diuerſis inſimul mixtis componi ſit neceſſe, vt ſit proprium inſtrumentum cum quo perficiuntur actiones. Sed quia ſic exigit forma practicalis in opere practicandi, vt ſciat artis alumnus, quòd labilitas vel lapſus cuiuſcunque virtutis naturalis, ſiue in terra, ſiue in lapide ſiue in elixire, qualitatibus determinatè alterãtibus ꝓprijs, rectè corrigitur. Ita quando peccat retentiua

tiua in actione ſua, tunc determinate ſufficit exiccare, quantùm & quãdo prædictorum quodlibet indiget ſuo loco. Sed cùm retentiua cõfortatur per deſiccationèm & exhalationem humidi, tunc expulſiua debilitatur in ſicco: & cum retentione illius, confortatur in humido, & hoc per aggregationem humoris aquei ſcilicet Mercurij, cuius natura ſufficienter exuberatur cum vapore corporis, de quo exiccatur. Idcircò ſi expulſiua debilitatur in corpore vel lapide, confortabis illam, humectando determinatè cum aqua propria. Si verò digeſtiua in aliquo defecerit, & maximè in vltimis reductionibus, ſuccurrere ei confortãdo eam per modum quem tradidimus in tractatu de intentione Alchymicorum, ſcilicet calefaciendo & humectando cum calore ſpirituali, donec recuperauerit virtutem perfectè digerendi. Similiter peccante attractiua, ſufficit calefacere & moderatè

deſicca-

deſiccare. Proinde intelligens hoc magiſterium atque practicans, debet cum virtutibus lapidis operari cum eis, & non lapis informati ab eis. Ad notitiam verò certitudinis menſuræ virtutum cuiuſlibet prædictarum habēdam, generaliter obſeruare debet quiſque naturalis in magiſterio, quòd velocitas atq; frequentia, vel etiam vehemētia cuiuſcunque naturalis actionis, eam qualitatem ſignificat in congelatione dominari, per quam actio illa maximè perficitur. Sicut poteſt certitudinaliter experiri per elemētorum cuiuſlibet actionem in aliud. Exemplū velocitas digeſtionis velut in igne ſpirituali mediocriter viſcoſe, caliditati atteſtatur: & moderatæ humiditati. Fortitudo autem attractionis, caliditati et moderatę ſiccitati. Proinde priuamus eius ſubiectum humiditate propria ad menſuram attractionis. Retentio verò atteſtatur dominio ſiccitatis. Expulſio humiditatis dominio. Ex his verò patebunt

vtique

vtique rationes, propter quas naturalis artifex notare debet oēs quatuor qualitates complexionales actiuas, vel operatiuas ſeu effectiuas. Quarum vna eſt, quia ſunt principium actiuum naturaliū operationum in quolibet corpore, tanquam inſtumenta virtutis. Alia verò eſt, quia per ſe faciūt immutationes vel alterationes in corpore quolibet. Nam ſiccitas & humiditas, ita benè ſecundum naturam corpus alterant faciendo impreſsione in eo, ſicut & reliquæ duæ, licet non ita citò aut fortiter. Conſiderare verò has ſecū dum quod ad inuicem ſe habent. In tranſmutationibus philoſophicis, ſolius eſt naturalis.

Partus verò terræ fit per viam ſublimationis inuentæ. Cùm igitur terra cōceperit et biberit de aqua Mercurij, quantum cognoſcere poteris per eius volatilitatem, & ſpoliationem fecum à ſubſtantia puriſsima alba & per iam dictas reductiones mūdaueris à ſulphureitate corrum

penti non ſixa: protinùs eius materiam ſublima, cum fortiore igne quo poteris, donec aſcendat ad modum albiſsimi pulueris vel foliorum Lunæ aut talchi ſplendidi, cuius maior pars eſt argenti viui quantitas, quàm ſulphuris corporis. Et ideò ſubita ignitione, ſpiritus vnitus per minima, corpora ſecum eleuat in fuga ſulphuris. Cũ autem videris naturam terrę puriſſimam ſurſum eleuatam, & tanquã rem mortuam aludel ſpondilibus adhærere, tunc ſublimationem ſuper eam reitera, ſine fecibus inferius remanentibus: quoniam pars illius fixa cum fecibus adhæreret, & tunc per aliquod ingenium, ab illis ſeparare non poſſet aliquis. Illud verò quod in ſuperficie aludel tam à fecibus, quàm à ſua ſubſtantia media fuerit ſublimatum ad modum ſubtiliſsimi pulueris, aduſtionem cum corruptione inducit: licet pro maiori parte in perforatione vaporis, tempore conceptionis vel

vel reductionis, ſcilicet in calcinationibus, quod ſubtilius eſt & magis intenſum, à puro vapore euolet altius fuliginoſum, & à fixionis retentionis ſubſtantia ſeparatur: cùm non ſit de argenti viui ſubſtantia, neque de perfectione illius. Reſiduum verò quod ſublimatum eſt à fecibus, eſt pars illa quæ ita in æqualitate conſiſtit, quòd ſimplicem fuſionem ſuper ignem facit ſine aduſtione aliqua, tanquam onus & fundamentum totius magiſterij. Eſt enī ſubtilis ſubſtãtia media Mercurij, ex qua noſtra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, & ex illa debet creari immediatè. Cui alienum noli introducere aliquid: niſi illud ꝙ ortum ſit ex eo in propinquitate ſuæ naturæ. Et in iſto paſſu realiter oſtenditur doctrinæ filio, quod materia de qua componimus medicinam, non eſt argentum viuum in natura ſua cum iam mutatum ſit in ſulphur. Nec in tota ſua ſubſtantia,

cùm iam partes extremæ terræ & aquæ fuerint ſeparatæ ab illa media ſubſtantia. Imò eſt lapis benedictus & ſpiritus participans duabus extremitatibus. Veruntamē quãuis lapis ſi factus ſit de ſua ſubſtantia media, vocatur ſimpliciter argentũ viuum, quia ſuũ ſulphur illuminat, et ab adustione cõſeruat, quod eſt ſibi proprium ſignum velut cauſa perfectionis. Fac ergò agnitionem inter clarum & limpidum eius, quoniam illud quod immediatè aſcendit ſuper fecibus, adhærens aſcenſione menſurata, vocatur cinis à cinere extractus, vel à concauo illius ſublimatus & honoratus. Quod verò remanet in parte inferiori ſcilicet in fundo aludelli, eſt inferior cinis, vituperatus, damnatus, fex, ſcoria & nigredo obſcura, qua nullatenus indiges in magiſterio. Collige ergò cautè quod in medio ſublimatum inueneris, ne fugiat in fumum: quoniam illud eſt approbatum, quæſitum, bonum, melius, optimum, terra alba folia-

foliata, coagulans vt coagulũ agni congulanti, cinis cinerum, lapis & Mercurius, arſenicũ & ſulphur, album, & ſal naturæ proximum, ac infans generatus & natus & alumẽ noſtrũ, & genus, & prima & proxima materia metallorum, & primum ſubiectum in quo ſua elementa propria eiuſdem ſcilicet natura naturata, humida & temperata quæ debet reduci atq; figi in & cum igne ſuo, per modum nutrimenti, donec fluat cum ſuo fermento ſicut cæra ſine fumo, & omnem patiatur ignẽ. Operare ergò cum eo ad argentũ, & citò incipias magiſterium ne inueteraſcat ſine commixtione, quoniam aſſumere eum non debes niſi recenter poſt partum cum ſanguine ſuo, vt natura venerabilis quę ex labilitatis violẽtia fuit debilitata, laſſata, & à ſuo temperamento diſtracta vel elongata, confortetur cum ſuis fermentis albis, quouſq; ad melius ſit temperamẽtum propinquũ. Cuius ſignum erit tunc quãdo flu-

et per minimum ignem, ſcilicet ante argenti viui fugã: & inſuper augmẽtatum remãſerit ad vltimũ ſtans & penetrans, profundans, tingens & perſeuerans.

Cùm autem ad Elixir rubeum, naturalem ignem dico viſibilem, in colore ſuo habere volueris pro ſulphure rubeo, hoc facias per tertiã coniunctionem, tertiam prægnationem, & tertium partum. Fac ergò maſculum aſcendere ſupra mulierem candidam, vt generet filium ſibi ſimilẽ. Naturaliter enim deſiderat pater multiplicare ſpeciem ſuam in filium, vt naturam quam non poteſt ſeruare in ſe cuſtodiat in ſua prole. Et ideò ad generationem illius oportet quòd tranſfundat de ſua propria ſubſtantia. Huius verò pater eſt Sol, & Luna mater ad eorum primam ſimplicem materiam redacta. Argentum quoque viuũ in cuius naturã ſunt redacta, & mediũ gignens naturam cõiunctionis illorum: quia cum argentum viuũ cum

cum argento viuo coniungitur, nunquam amplius ſeparantur, ſicut nec aqua mixta aquæ. Coniunge ergò ſperma maſculinum, ſcilicet ſulphur rubeum abſconſum & ſolutum in aqua, cum ſpermate fœminino ſuperius collecto ad modũ ſulphuris albi, per modum contritionis, imbibitionis, & lentæ decoctionis, donec in aquam rubeã diſſoluatur, & totum fiat vnum veriſsimæ mixtionis. Cùmque verò diſſolutum fuerit & vnum quidem factum, per modũ reductionis congeletur. Coagulatum, iterum ſolue in aquam, & iterato cõgela in lapidem per modũ ſuperius oſtenſum. Tertiò verò ipſum in aquã diſſolue & decoque, donec totũ fiat rubeũ. Fili non enim ſubtiliat, qui non coniungit per minima. Nec ille qui deſiccat priuſquam imbibat, nequit coniungere per minima. Imbibe ergò totum & deſicca, & fiat puluis tenuiſsimus ſcilicet ſolutus, non in aquam nubis,

ſed in aquam ſanguinis & mercurialem. Deinde adminiſtra ſibi ignem fortiſsimum, vt ſeparetur ſubſtãtia alba non tincta, & reſiduum deauretur, tingatur, digeratur, coquatur, & rubificetur. Quod verò in ſimilitudinem pulueris ſubtiliſsimi aſcenderit ſurſum, eſt ſulphur ſublimatum albiſsimum. Quod autem in fundo manet deorſum, eſt ſulphur fixum, rubificatum cum igne lapidis, quod prius videri non poterat, cum quo artifices faciunt elixir ad aurum. Nam illud argentum viuum conuertit per artificium in veriſsimum aurum, & in iſto paſſu manifeſtam⁹ philoſophos verum dixiſſe, quòd ignari & ruſtici tenent pro impoſsibili. Et nos ſimiliter obuiati fuimus hoc abſolutè non credere longæuis temporibus, donec in fine vidimus & manualiter probauimus, ſcilicet quòd vnus eſt lapis, vna medicina, vna natura, vna diſpoſitio, vnum opus, ac vnum vas ad

album & ad rubeum ſulphur, ſimul & ſemel faciendum. Quanquam omnes huius artis inueſtigatores videntes prædictam albedinem in vaſe apparentem, aſtare credant in illa rubedinem occultantem ſeſe eſſe. Non enim oportet te fili, ſi totum ſulphur album in rubeum conuertere volueris, albidinem prædictam extrahere per ſublimationẽ à rubedine, ſed ſolùm coquere cum igne lapidis, donec totum fuerit rubeũ atque fixũ, & nihil de eo in ſulphur album valeat ſublimari, quod erit ſignum completæ decoctionis. Caueas tamen in modo faciendi & intelligendi effectum facientis ſcilicet ignis rubificãtis. Nam ſecus quod virtus ignis lapidis exiſtens in ſemine Solis, vincit virtutem aeris puri ſulphuris albi in ſemine Lunæ, ſulphur album purum erit ſimile Soli in rubedine & etiã in põdere. Sic enim pater generat ſuũ filiũ in ſpermate mulieris, ita vt per filium ſpiret ſpiritũ, quo

tingimus tinctura inseparabili, cùm amor sit vtriusque atque nexus, qui per filium suum sulphur rubeum à parte procedit, ad omne imperfectum, perficiendum vt puta in Solificum verum. Et ex hoc tibi reuelatur, quòd perfectio circularis relucet in magisterio cum complemẽto lapidis: quo mediãte per sequẽtem operationem facimus Elixir completum.

DE

DE QVARTO ET VLTIMO PRACTICALI PRINCIPIO: IN QVO DETERminatur de potentia secũdæ reductionis aquæ quæ traditur cum intentione figendi, & corporis abluendi, vt totum sit fermentum.

Incipit Quartum practicale principium.

Cap. XXXXXIIII.

INtentio huius quarti & vltimi practicalis principij, est figere album sulphur & rubeum, super corpus fixum: vt scilicet album sulphur figatur super argentum, & sulphur rubeum super aurum. Quoniam qui argentum viuum à corporibus extractum & in sulpur conuersum, non coagulat in sulpur album fixum ignem patiens, per additionem vnius 'cum argento viuo nullam certè viam exigit ad albedinem.

nem. Et qui ipſum argentum viuum in ſulphur album mutatum, non coagulat in ſulphur rubeum fixum ignem patiens, pro certo nullam viã exigit ad rubedinem. Fili cauere debes cùm fueris in coniunctione iſta: quia ſine ferméto, nunquam exibit Sol neque Luna. Et illud ideo, quia locus certus & deterĩnat⁹ generat locatum certum et determinatum, per proprietates ſuas. Quamobrem reuelamus tibi, quòd natura omnium conplexionalorum, ſiue plantæ fuerint, ſiue animalia, ſiue mineralia, vergit ad naturam complexiõis loci generationis ipſorum. Coniunge ergò ſulphur cũ corpore, de quo fuit præparatum ab initio, vt generet ſibi ſimile & fiat Elixir totum quod couiungis cum eo quod ſuæ naturæ eſt, alienum verò reſpuit igni exponens. Cùm igitur coniunxeris eum cũ ſuo corpore, nunquam deſinet ipsũ ſulphur in aliud agere, donec totum conuertat. Nã ſicut humidum per primã reductionem

Locus matrix.

indura-

induratur, commiſcendo vaporabi liter cum vapore terreo & pręfocatur, vt fiat ſulphur ſimile terræ, quæ eſt matrix ſua vel nutrix, ſic & illud ſulphur per ſecundam reductionem illius, in propriam materiam metalli conuertitur, & in naturam fermēti, per proprietatem ſui additamenti liberè permutatur. Primò quando volueris fermentare, miſce ſulphur cum corpore, vt totum ſit fermentum. Quoniam fermentum redigit ſulphur noſtrum ad ſuam naturam, colorem & ſaporem per omnē modum. Non tamen putes hanc coniunctionem, primam fermentationem me dixiſſe, ſed quandā: in quātum reducit lapidem ad appropriamentum temperamenti cuiuſdam, & corpus ſimpliciatur ac præparatur ad modum pulueris calcinati, ſoluti & indurati atq; fixi, ad reſumendum fermentum propriū quod dicimus oleum. Sit autem fermētum ad album, album: & ad rubeum, rubeum. Si verò poſueris vel præparaueris

ueris corpus argenti, cum ſulphure auri: reducetur in naturam argenti, ſed non ad illius colorem, & econtra, & erit turbatio naturarum in magiſterio. Caueas ergò tibi ne ponas fermentum vel corpus vnius ſulphuris, cum ſulphure alterius. Quia fermentum auri, nihil niſi ſuum ſulphur rubeum in aurum conuertit. Nec fermentum argenti, niſi ſulphur ſuum album, in argentum. Quia illud nunquam poteſt figere, quod naturaliter fixum non eſt, nec fuit. Hoc igitur erit proprium ſulphuris ferculum in hoc regimine. Ipſum enim modo indiget nutiiri, maiori & fortiori cibo. Quapropter in ſui fixione adminiſtratur ei de corpore fixo in cibũ, quem ſua virtute potenter digerit, ſubtiliat & ad naturam ſublimem conuertit, & ſeipſum attractiõe illius in fermẽtum naturaliter, & per minima, in verum temperamentum conſtituit, in forma pulueris ſicci. Quod patet, quia ſi modicum

dicum ſulphuris proijciatur ſuper multum corporis, ita tamen vt ſuper illud habeat potentiã, cõuertet ipſum citò in puluerem, cuius color erit ſicut color corporis ſuper quod proijcitur ſpiritus. Fili non eſt autem hoc corpus fermentum, licet fuerit argenti puriſsimi ſubſtantia, ſed eſt in genere participãs cum eo, q͠a exiuit ex eo, & iterũ per minima, ſeruata ſui medij natura, reducetur in illud. Animæ eñ ſunt fermenta, olea, vnguenta, aurum & argentum noſtrũ. Igitur appropria corpus fermenti ante fermentationem, ſcilicet antequàm animę coniungantur cum eo. Quia certũ eſt quod anima non coniungitur niſi in ſpiritu: nec ſpiritus cum corpore, niſi prius fuerit ſubtile & ſimplex ad modum ſpiritus. Vnde verſus.

Corpus ſubtile anima.

Hæc res eſt actu, dum ſit puluis ſine tactu.
Simplex, corroſus, ſubtilis, erit pretioſus.

Et

ET illud ideo, quia cùm ſit ſubtile vt ſpiritus, amplectitur ſpiritum & retinet animam. Ergo fiat de corpore puluis calcinatus, ſolutus, induratus, dealbatus & illuminatus: vt ſit ſpiritus cum quo anima præcipuè coniungetur. Niſi enim corpꝰ perfectè ſimplicietur per ablutionem & illuminetur, non poterit ſpiritum fermẽtalem retinere, quin in fugam cõſtituat ſe. Nã ſimplicia groſsis & groſſa ſimplicibus nunquam benè cõueniunt. In quãtum ergo corpus tuum alleuias ipſum ſublimendo cum mixtiõe ſublimati ſpiritus, erit fixioris retentionis animarum, & tardioris fugę. Nec minus toties lucraberis in proiectione 100. partes Vt ſi primò cõuertit 100 ſecundò conuertit 1000. tettiò 10000. quartò 100000. quintò 1000000. & ſic ꝓſequẽdo multiplicationem per millia infinita. Quia quãtò magis huius operis reiteratione regimen aſsiduatur ſuper medicinã, tantò meliùs digeritur, vnitur

vnitur, & figitur, & perfectius operatur. Perſeuera ergo fili, & videbis mirabilia, qualia Deus poſuit ſua bonitate in natura. Si quis diſcendi horum gratia, aliquo fortunio aſtans in opere fuerit ſagax & prouidens, quàm plurima, imò multa & maxima videndo, dupliciter poterit adipiſci. Multa enim ſigna poſſunt videri in opere, qualia prouidens ſecretè debet in mente ſua retinere & recõdere, & aſsiduè cauſas eorum proprie inueſtigare, ſi veritatis amator cupit exiſtere, & verus effugator mũdanorum vtentium fallacijs, ac fugiens: & inſuper redarguens quotidiana opera ſophiſtarum, per ea quæ videbit aut viſus fuerit vel perceptus clara notitia in magiſterio. Si verò ſtultus adfuerit & quia à ſapientia refugit, nihil mũdi videre poterit, cœca mẽte & ſpiritu conſiderationis obnubilato & denigrato, quòd valeat: nec de ferculo exuberãtiſsimæ refectionis aſſaporare vel ſolo odoratu

O ſenti-

ſentire. Cum per illud pateat, tributorem omnium bonorum tanquam à grano ſummæ veritatis eiectio, vt indignus ſuis demeritis, præſens donum noluiſſe largiri.

De modo præparationis ſecũdi ferculi vel fermẽti cũ ſulphure, & cõgelatiõe Mercurij & illuminatione velablutione ac fixatione totius compoſiti per reductionem illius in calcem.

Caput LV.

Illi nos appellamus corpus Lunare ad album, ſicut eſt creatũ à natura, propriè fermentum, ratione ſuæ naturæ temperatæ. Et vocamus ſulphur noſtrum, venenum peſtiferum, ratione labilitatis ſuæ & elongationis ſuæ à temperamento: propter quod omnia corrodit & comedit, cum cauda propria quæ eſt aqua. Cùm ergò volumus ipſum reducere ad temperamentum, coniungimus eum

cum corpore temperato, vt per confortationem illius, deducatur ad tēperamentum, & quod corpus administret ſibi de ſuo temperamento, vt totum fiat fermentum. Nam ſulphur multum elongatum eſt ſeu diſtractum à temperamento, ratione ignis participantis cum illo, qui eſt contra naturam. Et ideò ignorantes indigentiam naturæ, putauerūt hòc fermentum præparari debere cum nouo menſtruo in quo eſt ignis contra naturam, non videntes perditionem temperamenti à quo corpus recedit per ignem vrentem, qui eſt contra naturam: nec præmeditantes virtutes & potentias ignis naturalis exiſtentis in ſulphure iam creato ſine ignitione adurente, qua corpus fermenti promptius ſub cōſeruatione naturæ temperatæ tranſmutatur modica reincrudatione in calcē ſicut ſpiritus, vt ſit proprium & appropriatum ad reſumendum ſuam naturam fermentalem ſcilicet animam, & vltra quā nunc perdidit

in prȩsenti calce, ac per talis attra-
ctionis temperamentum, totum in
naturam fermenti conuertatur. Fili
corpus fermenti modicum reincru-
datur per ſulphur noſtrum, ſcilicet
in quantum adhuc ſe ſentit de igne
non naturali: & decoquitur argen-
tum viuum, in quantum eſt magis
participans cum igne naturali, &
mortificat ipſum coagulando, & in
ſuæ rectitudinis naturam conuer
Ferm̄eti ratio. tit, Non tamen reincrudatur fer-
mentum tantum, quantum ſi foret
coniunctum (quod abſit) cum igne
qui eſt contra naturam: cum calor
naturalis potius operetur in ipſo
ſeipſum confortando, quàm inna-
turalis. Si verò fermentum præpa-
retur cum tali menſtruo nouo, ſci-
licet ſimile illi cum quo corpus pri-
Mēſtruum mum fuit ab initio cōiunctum pro
ſulphure creando: tunc oporteret
ipſum tranſire per tantam reincru-
dationem, per quantam & lapis, &
per conſequens per tantas digeſtio-
nes & depuratiōes. Et inſuper opor
teret

teret ipſum tantum amittere de natura ſua confortanti & confortatiua per labilitatem ſui à vero temperamento, ratione principij, ſcilicet noui menſtrui remoti ab omni temperamento, nec vnquam approximanti ad illud in toto vel in parte, niſi hoc fuerit per naturam remiſſiſsimo modo: vt patet per ſuam venenoſitatem, & qualitatem non confractam ſimplicis elementi ignei adurẽtis, & potientis virtutes temperatas, niſi paulatiuè confortetur per confracta menſtrua, vt patet in ſulphure noſtro. Et ſic ſi fermentum tantum amiſiſſet de natura ſua ſicut & lapis, non poſſet eundem confortare, quinimo ipſummet indigeret tali confortatione ſicut & ſulphur, ratione ſimilis labilitatis à temperamento. Et ſic non eſſet fermentum nomine aut virtute, cùm non aſſumpſerit fermenti præparatorium, nec per conſequens debilitatum valeret confortare, nec facere quod expedit

Mẽſtruũ ab omni tempe-ramẽto remo-tum.

proprietati boni fermenti, cùm non sit præparatum rebus appropriatis, quibus pparari debet appropriate. Fili aduerte in hac lectione regali, quoniam res cum quibus teneris fermentum præparare scientificè, sunt illæ quæ tam in parte deductæ, quã in parte vlterius deducendæ sunt, ad viam temperaměti, & tenent de natura temperata in radice suæ naturæ, vt sulphur nostrum & argětum viuum nostrum iam per artificium nostrum creata. Illa quidem sunt principia materialia appropriata, et propria præparatoria nostri regalis fermenti & coniunctoria, vt ipsum fermentum reducant eo per confortationem, scilicet exuberãtissimam refectionem ad temperamentum & naturam sui. Attende tu veritatis amator & compreheñsibilis ad ea quæ dixi, quibus euidenter cognoscere pòtes, quòd fermentũ scilicet corpus inquãtum intelligitur pro fermento, nunquam præparatur nisi cum igne naturali & aqua Mercurij mediocri-

diocriter coѼti & ſublimati, vt ipſe ignis digerendo materiam metalli iuxta vires & propoſitum ſuæ naturæ, deducatur ad temperamentum perfeѼtum, & hoc per humidum ſibi connaturale, quod fermento radicalius ineſt. Item & in præparatione fermenti ante vltimam ſui fermentationem apponimus Mercurium vulgi, non tamen ſolemni præparatione pręparatum ſcilicet in lac virgineum, ſed prout exiſtit in natura ſua per ſolam, qualem poſtea dicemus, ſublimationem ad hoc vt reducat corpus fermenti in ſimplicitatem, & ſit medium coniungēdi tinѼturas. Inter ſulphur & fermentum, cùm ſit radix & fermentum omnium liquabilium quæ non liquantur niſi per ipſum: & ideò à natura illius liquabilia fugere nequeunt, & hoc cùm ſit congelatum atque fixum in calcem, ſubmergatur in oleo ſuo, quod in iam diѼta ſui fixione poſt aquæ ſublimationem recipiendum eſt, cum intentio-

tione restituendi sibi quousque fluat & sit fixum. Propter hoc enim amalgamari debet corpus fermenti cum spiritu, id est argentum viuum, vt subtilietur, donec fiat vnũ corpus mollissimum, ad instar argenti viui spissi non currentis, velut pasta metallina in effigie. Hoc enim erit secũdum ferculum, cum quo habet nutriri sulphur, donec valeat tollerare omnem ignem. Idcircò ad hoc faciendum per iam dictam intẽtionem, incipe nostrum fermentationis magisterium & compositionem Elixiris cum sulphure & argento viuo nostro: ita vt tria põdera Lunæ puræ in folijs tenuissimis, aut limatæ, sumantur: & cum duplo sui ponderis de Mercurio albo vulgari præparato vniformiter misceatur, totum terẽdo in simul in mortario vitreo fortiter cuius pistellus sit ex eodem, quousque Mercurius totum combiberit argẽtum: ita quòd nullo modo sentiãtur de eodẽ, sed fiat amalgama. Pòst cum aceto distillato &

sale

ſale communi præparato & trito, fortiter abluatur, fricando ſine timore cũ iã dicto piſtello, donec videris acetũ dein exire clarũ atq; purũ: & ſemp auferatur q̃ ex eo ad partem ſeparatur de nigredine in lauatione. Cùm autẽ acetũ clarum exierit, ablue cõpoſitum ſeparando ſalẽ cum aqua dulci per alembicũ diſtillata, & illud ad ignem deſicca.

De coniunctione ſulphuris cum fermento.

Caput XXXXXVI.

POſtmodum verò coniunge illi vnum põdus ſupradicti ſulphuris congelati & ſublimati ad album, ſcilicet quartam partem totius cõpoſiti, & tere inſimul totum in mortario vitreo, vt ſulphur miſceatur cum compoſito, & fiat quaſi corpus vnum in effigie. Hoc enim eſt quod facit viſibiliter animas à corporibus reſoluere.

De reductione aquæ supra compositum.
Caput LVII.

ILlud ergò imbibe per minima cũ aqua sua alba in vase philosophiæ, vt in corpus virtutes sulphuris confortentur: nam in paucis horis fiet totum pasta.

De prima sublimatione huius massæ.
Caput LVIII.

DEinde mitte totum ad sublimandum, in principio subtus faciendo ignem lentum donec receperis aquam, & postea aërẽ. Quoniam quæ subleuantur & euolant aquæ & aëris per rationem sibi nomina appropriant. Et quod grauius & stabilius ad ima residet, per ipsius ponderositatem sibi nomen terræ vsurpat, quæ cum fermento sublimantur. Vigora igitur ignem paulatim de carbonibus, donec sublimetur quicquid ex ipso fuerit volatiuum & permitte infrigidari.

De

De ſecunda incæratione.
Cap. LVIIII.

CVm autem fuerit infrigidatũ extrahe opus: & quod ad ad latera vaſis ſuperius eleuatum videris, cũ alia parte aquę ſuæ repones ſuper feces ſuas, cum contritione, imbibitione, & aſſatione, quouſque fiat vt paſta: & remitte ad ſublimandum, primò recipiens aquã, & poſtea oleum in ſublimatione forti. Has aũt aquas pone ad partem, & olea ſimiliter per ſe.

De tertia incæratione rei incærandæ cum aqua prædicta.
Caput L X.

POſtmodum verò iterato qnod ſublimatum fuerit cum altera parte ſuæ aquæ, reduc ſuper feces terendo vt prædixi, imbibẽdo et aſſando quouſque fit ſicut paſta, & corpus cum ſpiritibus fit commixtum: & iterũ mitte ad ſublimandũ vt ſupra dictum eſt, recipiẽdo aquã

&

& oleum. Hoc autē reitera quousque de aqua ad duplum sulphuris fuerit perfectè rotata.

De quarta incæratione per viam reductionis congelationis & subtiliationis.

Cap. XXXXXXI.

ADhuc verò sumatē quod sublimatum est ad latera sublimatorij: & cum vna parte aquæ suæ, quæ exinde extitit distillata cōiunge cum fecibus, & hoc per modū reductionis, donec aqua cōgeletur. Deinde vigora ignem paulatim donec benè desiccetur: & postea superleuetur ex illo quicquid fuerit volatile. Ordinē huius capituli te reiterare nō tædeat, conterēdo, imbibēdo assādo, et sublimādo, ac semper ignē vigorando, donec ad sulphuris duplum cum terra figatur de aqua iam rotata cum viscositate fermenti, & nihil penitùs sublimetur ab ipsa terra.

ra.Et ſemper repone quod ſuperius aſcendit ſuper id quod inferius remanet fixum, quouſque per talem præcipitationis modum figatur deorſum. Verùm nullum ſulphur promptius argentum viuum congelat, quàm ſuum proprium: in cuius ſubſtantia ipſummet argentum viuum extitit,tam natura quã artis ingenio iã conuerſum.Et ideo cum ſit fixum, id eſt, habeat naturã fixãdi, & coagulans coagulũ quod naturaliter coagulat ſuum Mercurium, & hoc per frequentem reiterationẽ ſublimationis ſuper ipſum quouſq; ſit fixum & in terream ſubſtantiã iam mutatũ. Tunc em̃ eſt aptũ vt per ſucceſsiuã illi⁹ iterata vice ſublimationem, fuſionem metallicam præbeat, velut cõſequenter dicemus. Nam pro certò maxima & firma vnio fit inter ſiccum & humidum,per iſtas tales operationes,quę ferè ſimiles ſunt illis, quas natura in opere mixtionis ſuæ facit, vt poſtea humi-

humiditas nõ valeat relinquere ter-
ram suam, imò eam protegat & ab
adustiõe defendat, quia est de natu-
ra sua, & cũ hoc benè mixta: ita qđ
minimũ terrei sulphurati, est cũ hoc
minimo aquei argẽti viui, & ecõtra.
Et plurimũ vniꝰ cum plurimo alte-
rius. Sic quòd neutrum à suis parti-
bus homogeneis in posterum separa
tur, nec vlterius permittat se corrũ-
pi, cum per ingressionẽ furiosę flam
mæ, se in fumum vlterius non patia-
tur eleuari propter partes conden-
sas per ignem inspissatas cõpositiõis
fortissimæ & vniformis naturæ, ac
adustionis carentiam: & hoc totum
per sulphuritatem quam habet non
corrumpentẽ perficitur. Argentum
ergò viuum in regimine fixionis cũ
primo per ignem incipit conuerti,
ad speciem efficitur glandulosum,
ratione sulphuris penetrantis vbiq;
suam substantiam: & postea incipit
crustari paulatim et inspissari, & de-
inde conuerti sulphuris virtute de-
gerentis ipsum, taliter quòd non si-
nit

nit eum in toto diffluere, ſed quaſi per globulos conſtare: eò quòd iam in eo vapor ſulpuhris depurati apprehendit ſubtile, & tanquã glutiendo ligatum tenet humidum, & terminat ipſum in tantũ quod nõ permittit eum adhærere alij quàm ſibi, cum ſit de natura ſua. Et ideò cùm humidum ſit vbique extra ſeipſum cõſtrictum & terminatum, & illud humidũ educat ſuũ propriũ ſiccum terreum, conſtringens eum vt ſulphureum in vẽtre ſuo, neceſſe eſt illud per calorem fluere, & fluxũ currere in plana ſuperficie, donec frigido cogente redire humorem ad interiora congelatur conſtãti terreo prædicto. Ex quibus patet non eſſe niſi vnum lapidem, qui argentũ viuum habet neceſſariò congelare.

De vltima fermentatione lapidis cum nostro fermento, quæ fit per tertiam reductionem atris ſuperius rotati.

Caput L X I I.

Fili

FIlli hoc fermentum eſt vltimum cõfortamẽtum lapidis, & cibus regalis, in quo inſunt virtutes cœleſtes & elementales, quibus confortantur illæ quæ in vaſis naturæ artificialiter pręparati exiſtũt vel remanſerunt, in ſui radicabilitate. Nam cum virtutes ſulphuris & argenti viui ſubtilibus circulationum ingenijs, confectorum quæ inſunt eorum medicinæ radicabiliter, elementales & cœleſtes confortantur per illas ſcilicet virtutes, quæ in pręſenti regali ferculo in actu ſpiritualium elementorum exiſtunt, vt res quinta: & hoc ad proportionem mixtionis metalli ſuperius poſiti in fixionis principio, & etiam lapidis, per quem argentum viuum intẽditur notabiliter effici. Tũc pro certo videbis naturam illi9 mirabiliter operari cum omnibus ſuis inſtrumentis, ſcilicet quando virtutes ſupradictæ in vnum, per artis ingenium fuerint circulatione vltima coniunctæ.

De circulatione vltima, cur fuit inuenta.

Caput LXIII

CIrculatio iſta fuit inuenta poſt alios circulos circulatos, vt lapis noſter (in quo cęteri circuli sũt rotati frigidi elementaliter: qui ingreſsionem propterea non habet in corpore ex priuatione ſuæ naturæ liquefacientis ipſum, ad alterationem cum incæratione facienda in radice naturæ lapidis fuſibilis) mollificetur cum humiditate iam dicta, quæ ſuper omnes humiditates eſt expectans ignem quouſquæ fluat, & ingreſsionem habat. Fili antequã hoc volueris attentare, oportet te primò de neceſſitate rectè & formaliter intelligere, quales circulos & quomodo elementa ac qualia & quando debeant per inſtinctũ naturæ, eoſdem circulariter circulare, & quibus & quantis modis, & quot circuli generaliter exiſtunt. Vltimum tamen

ad ſatisfaciendum reſponſioni vltimæ quæſtionis per modum informationis ſcilicet documentalis artifici traditæ: Dicimus quod licet plures circuli extiterint, quatuor videlicet in minori numero comparatione plurium ad duos, tantùm habendo reſpectum ad ſiccum & humidum, quæ poſtea reducuntur vniuerſaliter in vnum. Ex quo eleganter dixerunt philoſophi, quòd opus magnum non eſt niſi ſolutio & congelatio, ſed iſta fiunt per viam circulorum, ignorantia quorum plures magnates in literatura fuerunt decepti in magiſterio, credẽtes notabiliter cum confidentia eorum ſcientię, formam intelligere dictorum, & circulandi modum, ex quibus nos fore vnum letaliter vulneratum non cælare intendimus.

Cum ſola præſumptione & temeritate, ſcientiæ alterius naturam firmiter intelligere credebamus, idem vllo modo nec intellexeramus, donec tempus adfuit, in quo ſpiritus

non immediatè ſed mediatè per M. Arnoldum de Villanoua, qui immediatè ſua largitate immenſa reficienter inſpirauit in nobis. Etenim multifariè multisque modis rotarum circulationibus, circulauimus, reſumendo vegetatiuum exemplar, cuius opus nuſquam abſolutè patuit minerale, donec proprijs gubernatoribus nouiter pullulauit, quibus natura vera conſtringitur ſub conſeruatione ac ſucceſsiua confortatione virtutũ illius in magiſterio. Circa quod loqui pro nũc, aſtrictus vinculis tibi non audeo cũ lingua propria vt ſolebã fauorabiliter in hoc paſſu, quanquam reuelãdi licentiã accceptauerim⁹, dono cõſtrictus ſolito videlicet alienatæ linguæ. Et ideò quia natura generalis naturę particularis admixtos poſſidet circulos, et diuerſos multifariè .i. diuerſimodè occultãtes ambitibus ad indefinitas virtutũ ꝓbationes oſtendẽdas, expedit cũctis inquiſitoribus veritatis, & incumbit maximè

practicantibus tam prudenter illos circulos exquiſitè cognoſcere, ne de ignotis incautè conſiderantes, per ipſos ſicut & nos lethaliter vulnerentur. Ad quorum cognitionem vti recolui arte demonſtratiua & infallibili, vt per certitudinem cognoſcantur qui & quales ſunt, tantummodo in curſu, naturæ mineralis circumamictæ generali prædicta, ne uagans animus per opinionum nebulas, incidat in errorem aut pereat in conflictu. Nam ſemper in agilibus cognitio ſterilis reperitur tunc, quando non ſequitur rectum opus. Quapropter nos ad tantum vlterius recoluiſſe meminimus extẽdere veram artem per vnum capitulum, ſub totius ſecreti comprehenſione, quod tibi preſtabimus mutuo tantum, in fine noſtri Compendij, ſub reſtitutione coram iudice generali quo mox ad practicę aſsiduationem cogimur, & ob hoc cupimus excitari.

De

De modo fermentationis rerum cærandarum per viam confortamenti, & naturæ spiritus.

Cap. LXIIII.

DIcimus ergò quòd modus cærationis est, vt totiens super lapidem reiteratur partis humidæ reseruatæ sùblimatio, donec in ipsum cum humiditate propria, scilicet radicaliter manente atque fixa, quæ nunquam deseruit suũ corpus mixtione circulata, fusionẽ rectam pręstet. Nec putes hanc humiditatem esse primam, sicut erat cum tota sui substantia crassa, spissa & indigesta vt oleum vel adeps pinguosus, quoniam faceret lapidem cremabilem seu combustibilem. Nec ita parum fore secũdam, quia phlegmatica est, nec generat vel augere potest, quantum est de natura sui, nisi solum humectat lapidis partes illas vaporabiliter, in suis digestionibus deserendo, ne & substãtiam mediam in to-

to faciat fugitiuam, cùm de sui proprietate non sit sustinere ignitionem neque fusionem, quin contingat ex toto recedere cū tota substantia supradicta. Sed tertiam radicalem fore proposito conferendam à primæ tamen visceribus eradicatam, scilicet & extractam cum magisterio. Et hæc est illa secunda vnctuositas quæ erat intrīseca, multum subtilis, non cremabilis, continens admixtum scilicet subtile terreum, deductum ad actum igneum vel aëreum fortiter digestum, quod retinetur in radicibus rei taliter, quod amplius per ignem nullo modo potest euelli, seu in flammam defici. Quinimò ignem mirabiliter patitur & nō crematur. Ideò si mixta fuerit toti substātia lapidis ipsius, ignē superabit, nec vnquā superabitur ab eo, nisi per iteratā destructionē suę substātię cum natura sua. Ex quo tibi præcipitur, quòd cū ista humiditate scilicet permanēte, quę similiter ex argēto viuo sum-
psit

psit originem, nostrum imbibas lapidem quoniam per illam partes eius cōstāt clarissimæ, vt patet, quādo post illius perfectam mundationē ab omni recorrumpēte, & maximè ab humoribꝰ duob. superfluis, scilicet pinguinoso adustibili, et phlegmatico euaporabili redigitur ī propriam sulphuris substantiā nō vrentem: & sine illa nunquam emendatur, nutritur, augetur nec multiplicatur.

De modo practicandi & indulcorandi lapidem cū humiditate nota. Caput LXV.

IN modo enī faciendi lapidis huius indulcorationē, est ordo tripartitus, & etiā bipartitus. Quia aut per reiterationē, solutionū, coagulationum, aut sublimationum, vel ex vtroque fixio & recta fusio perficitur. Ille verò qui per regimē solutionū, efficietur sine ignitiōe, ad instar naturæ, rectè dirigitur sine vasis

periculo fractionis. Qui autem per ſublimationis regimē intēditur gubernari, tunc prudētia artificis nuſquā debet omittere periculū proteſtari. Quamobrē ratione modi præcipitatiōis, citius figitur, ſed tardius funditur. In cuius cōplemētum recurrendo ad primū ſcilicet ordinem, regimē tertiū ex vtroque mixtum, ſcilicet cū ignitione & ſine ignitione ſagaciter eſt inuētum. Idcirco ſumatur lapis, & terendo illum imbibe in ſuo vaſe, imbibitione per minima ſcilicet per vices, factas etiam ad modum roris cum vna et dimidia parte ſui. Poſtea decoque cū igne leui donec pars illa fuerit in lapidis ſubſtātiam cōgelata. Poſtmodum vigora ignē de carbōibus paulatim & paulatim, donec ſublimetē ex eo quicquid reſolutū fuerit, tam de aqua ſulphuris ſicca, quā argenti viui humida.

De ſecunda roratione ad indulcorandum ſeu mollificandum.

Caput LXVI

Tunc

TVnc iterum quod ſublimatũ extiterit, reduc ſuper feces ſuas terendo & imbibendo cum dicto ſpiritu, qui magis in humiditate exuberanter abundat: & hoc iterata imbibitione rorida, decoctione, ſublimatione & congelatione, & ſublimatione cum ignibus ſuis ſucceſsiuis, & diligenter continuatis, ſi cum moderamine notæ ignitioni quã natura exigit, & hoc per hoc qđ in ſequenti capite dicit. Fortè donec per continuam ſublimationum reiterationem ſpirituũ non flammabilium ſuper illas & cõtinuum motum, totum figatur deorſum.

De vltimis digeſtionibus opteticis.
Caput LXVII

CVm autem fixum fuerit ſecundum proportionem ignis ſibi appropriati cum moderatione, tũc ſub eo ignem facias fortem, benè continuatum per diem naturalem,

Secundo verò die naturali, fortiorem: ſed & tertio die naturali, fortiſsimum, prout eſt ignis fuſionis vel quaſi. Per primum verò continuatur materia, & ſpiritus domatur, ac partes illius digeruntur, et ab humido primæ originis emendantur. Nec minus quoque per ſiccum diffunditur, & eorum malitia confringitur, ac crudum decoquitur, vt ignem fortiorem ſcilicet ſecundum valeat tollerare, per quem aêr manifeſtabitur actu in materia fluente. Sed per tertiũ recipit medicina potentiam ad actum, quem agere debet. Nam oportet materiam metalli, à ſuo phlegmate fortiter depurare, & crudum coquere per ignem opteticum. Non quòd intelligas ſecundum naturam animalium corporum ſeu plantarum, cùm ſint humidioris naturæ, quàm materia metallorum: vt patet ex hoc, quòd natura mineralium, quàm plurimum ſicca reperitur, ratione cuius eſt de ſui proprietate tollerare ignẽ. Propter

pter quod debes intelligere hoc fieri in arte, ſecundum rationem ſubiectorum, quemadmodum natura exterius manifeſtat: digeratur ergò medicina, vt humidum terminetur in ea, & ſit fixum, vt ſtet: ne ſeparetur à metallo dum ingreſſum in eo fuerit cum alteratione. Verũ oportet ſicut dictum eſt, vt radicalis humor imbibatᷓ à ſuiſmet partibus rei, ex quibus maiores virtutes, vt puta confortatiuæ, tam elementales quã cœleſtes eſſentialiter & corporaliter, rerum conſtant. Cuius exempli gratia certificamus nos vidiſſe argentum viuum fixum, ac fluens in veram fuſionem metallicam, & feciſſe cum magiſterio, ſine additione vlla rei extraneæ. Sic igitur talis decoctio optetica, optimam facit cõmixtionem in medicina noſtra, ſicut euidenter apparet in elixationibus eius. Quia cùm aër proſequatur aquam, tunc auis fuga detentæ, immediatè perit.

De vltimo confortamento post fixionem perfectam.

Caput LXVIII.

HOc autem confortamentum per modũ vltimæ incærationis supplemus medicinæ quãdoque, & quãdoq; nõ. Cuius causa est quia cũ ignis opteticus sibi ad vltimũ suę fixionis præbeatur, aut est in gradu fixo, vt absolutè posset ignem opteticum tollerare, aut non. Si est in gradu fixo cum tota sui humiditate, nec aliquid de illo possit amittere, quin insit ibi iuxta pondus dictum: tunc nulla recta fusione anticipabitᷣ per aliquod diminutũ, nec per consequens est vltima incæratione incæranda. Si verò ad conformitatem vel æqualitatem fixionis dictę, iuxta mensuram ignis optetici, nondum aduenire cõtigerit: aut hoc erit ratione malæ informationis ignis, quæ nimia festinatione necesse est euenire, aut macritudine spiritus, ĩ quo phlegma domi-

dominatur, ſuperat virtutes humidi radicalis, propter defectum exuberationis. Per primam verò natura eradicata ſuos ſpiritus reſumere nequiuit in confortando ſeipſam: quia feſtinata motus retentionis gradatim proprios complere nō potuit. Et ideò ſpirit⁹ theſauriſantes de neceſsitate fugere decuit defectu retentiuæ alienis motibus occupatæ, videlicet in conſeruādo illos quos aſſumſperat cōtra ignem præliando, cum de more naturæ fuerit conſeruare in ſpecie indiuidua ſua. Per ſecundam verò, nec potuit natura ſuperfluum in ſui alimentum conuertere quod nunquā fuit de natura ſua. Et ideò cum loco ſpiritus velut verus cibus, credat humidum phlegmaticū aſſumere, ratione minimi ſaporis illius ſcilicet ſpirit⁹ quē in ſe continet: non tamē ī radice naturę ſuę ipsū poteſt amicabiliter colligere, quī ſuperfluum recedere habet p ignē opteticū. Et quod eſt deteri⁹, cū maiori parte

ſubſtan-

ſubſtantiæ mediæ, cedit & deficit, niſi adhibeatur ignis adminiſtratio nalis, quæ augmentando ei ſecundũ exigentiam ſui tollerabilitatis, ex illo ſuperfluã humiditatem tollat, cũ conſeruatione illius ĩ igne proprio. Cùm verò contigerit defici, poroſam reddet medicinam duriſsimæ fuſionis: cuius cauſa eſt defectus humiditatis naturalis, quam radicitùs natura appetit colligare, ad ſua indiuidua protegenda contra ignis pugnam. Et ideò fuit inuentus ſuccurſus ſupplendo & corrigendo erroris prædictos per vltimum confortamentum: vt quod de non fixo recedit igne optetico, per incærationem infra ſcriptã naturaliter reſtauretur, donec fluat virtute non fixi quod fixum eſt, & ingreſsum habet incomplementũ ſuæ naturæ.

De modo faciendi vltimam incærationem.

Caput LXVIIII.

Suma-

SVmatur ergò de lamina criſtallina, quam in fundo vaſis fixam reperies, quantum volueris: & illã incrucibulo tenui ſuper leuem ignem incæratione vltima cæra cum aëre ſuo albo prædicto, guttando ſuper ipſam guttam poſt guttã cum ſagacitate & prouidentia diligenter reſpiciendo donec fundatur ſicut cæra ſine fumo. Tunc de illa aliquid ſume, & ſuper laminam ignitam pone. Si verò conſpexeris eam velociſsimè reſoluere quaſi cæra, tunc ſatis eſt cærata in radice naturæ ſuæ. Si autem adhuc non videris certiſsimæ liquefactionis ſignũ reitera ſuper eam cærationem dicta, donec fundatur ſicut cæra ſine fumo. Deinde fac proiectionem per illum modum per quem medicina requirit, & explicauimus in noſtro Teſtamento. Quoniam Elixir eſt completum, & inappreciabile precium, ac theſaurus incomparabilis conuertens omne in infinitum Lunificum verum.

De

De compoſitione Elixiris rubei ad rubeũ, per traditionẽ generalis doctrinæ. Caput LXX.

CVm ergò volueris facere Elixir ad rubeum, doctrinam faciendi Elixir ad album reſumes in exemplum. Nam hîc modum faciendi repetere non oportet niſi ſolum pro quolibet elemento albo, elementum apponas rubeum. Quoniam in Elixire ad rubeum apponitur ignis vlterius, qui totum rubificat. Et eſt vltimum ſecretum in natura, & ſublimatur vt ſpiritus. Pondera verò elmentorum ſunt, quòd apponas duo pondera terræ, & tria aquæ, de aëre totidem, & vnum pondus & dimidium de ſulphure rubeo. Primò enim ponas terram, quia participat cum fermento. Secundò ponas aquam quia eſt medium inter terram & aerem. Tertiò ponas aerem, quia eſt inter aquam et ignẽ. Quartò ponas ignem ſcilicet ignis per aërẽ figitur vt aqua per terrã

De

De forma circulorum & totius secreti, per quod reuelatur totius operis intentio.

Caput LXXI.

TOtum autem secretum & modus operandi, in rotatione elementorum consistit. Verùm nisi circulum naturæ, ꝓpriè prius perfectè cognoueris, illorum circulationis notitiam intelligere non poteris. Quoniam ignorantia teget te tenebroso velamine formam rotandi ad instar naturæ, & circulandi modũ. Vides ergò quòd natura non attrahit nisi modicum, nec conuertit: & hoc secũdum Mercurij quantitatẽ. Quod ergò magis attractum est in profunditate naturæ, separatur tardius. Et ideò quod grauius separatur de humido, sẽper illud educit de re, scilicet de materia Mercuriali in natura sua alterata per rotã præsentem. Et quod eductum est in illo vel de illo humido, est siccum subtilissimum ligatũ cum humido, ita quod

neutrum dimittit reliquum in distillationibus succesſiuis. Et tunc totum illud dicitur vapor, in quem ſiccum ſulphureum eſt conuerſum, quia tunc in in illo vapore elementa ſunt benè mixta. Cum verò taliter elementa ſicca rotata ſunt in humidum, per plures circulationes totius humidi, tunc primò ſeparatis exinde elementis, poſt per alias circulationes quæ per modum fiunt reductionis elementa humida rotantur in ſiccum. Et quantò magis iſtæ duæ rotæ reiterantur, tantò magis depurantur terra vel lapis à ſulphure immundo terreo ſibi extraneo, ꝙ de macula originali prouenit. Et intellige benè quod tinctura mēſtrui ſeparatur à ſuo terreo groſſo feculento per diſtillationes lentas, & in aqua Mercurij deportatur. Caue ergò ne opus rubeſcat ante nigredinem, & tinctura cōcremetur, quæ in ventre Mercurij debet deportari & abſcondi. Quoniam Mercurius eſt terra ſua propria ſub

tilis

tilis valde, in qua ignis tã Solis quã menſtrui retinetur. Recorderis ergò quando vidiſti ignem in Mercurio, & feces erant nigræ. Ex quo patet quòd nunquam opus nigreſcit, donec à terra extrahitur tinctura per ſuaues diſtillationes, & in ventre Mercurij deportetur. Et iſte ignis eſt illa proprietas Mercurij, quã debes totis tuis viribus à combuſtione conſeruare, ſcilicet tinctura vitrioli (alias ſulphuris) cum qua debet Mercurius ſublimari, quoniam eſt primus maſculus eius. Et eſt additamentum tincturæ noſtræ, quod eſt additio magna in virtute & poteſtate: quoniam coniuncta eſt cum tinctura Solis. Præterea ſi à vitriolo & ſale ſcis extrahere proprietatem Mercurij, & ſibi amicare per coniunctionem quæ fit per ſublimationes lentas, non ignorabis vnum de ſecretis naturæ maximum, & veram perfectionẽ principalem.

De primordialibus coniunctionibus secretis trium generum, tam simpliciter quàm compositiuè, Solis, Lunæ & Mercurij.

Caput LXXII.

Dissolue ergò primò Solem purissimum in aqua sua feruenti, postea separa flegma, & remanebit Sol inferius cum substantia salis aquæ. Postea dissolue Mercurium in aqua sua, & post congela: et iterum dissolue in aqua sua distillata, & separando iterum aquam per balneum congela. Et semper oleum extrahe per cineres, & pone ad partem in qualibet distillatione. Hanc autem dissolutionem & congelationem tribus aut quatuor vicibus reitera aut plus: & vltimò congela. Deinde infunde aquam suam primam super Solem cõgelatũ, & mox dissoluetur in aquam rubeam vel citrinam. Congela ipsum in balneo Mariæ. Reitera hoc tribus viribus sicut de Mercurio fecisti: tamẽ non extra

extrahes aêrem ex illo quia nondũ tempus eſt: & vltimò ſoluatur. Hãc verò diſſolutionem totum infunde ſuper Mercuriũ calcinatum & ſiccum, & diſſoluetur totnm in aquã turbidam, nigram, colore ſubrubeam. Diſtilla & rediſtilla vt totum elementetur. Et poſt iſtum paſſum recorderis de ſigno terræ putrefactæ & combuſtæ, quod vidiſti ſuper vitrum per ignem candelæ exſpiratis ſuis ſpiritibus, quod eſt ſignum putrefactionis. Putrefac totum in ſimul, ſine diſtillatione per tempus ſuum. Deinde ſepara elementa, & proſequere magiſterium. Tu non obliuiſcaris ponere etiam aquam Mercurij cùm fueris in elementatione vt totum animetur et elementetur.

De ſecunda coniunctione eiuſdem cum Mercurio & Luna.

Caput L X X I I I.

SVmatnr Luna & Mercurius, & quilibet eorum in aqua ſua diſſoluatur ad partem. Poſt coniunge aquas, & diſtilla aquam, & inuenies argentum ad modum ſalis precioſiſsimi. Accipe illud ſal & liquefac in igne trium candelarum. Deinde infunde aquam deſuper, & diſſoluetur in aquam albam. Illam aquam ınfunde ſuper Solem congelatum poſt eius primam diſtillationem. Et poſtea procede vt ſupra.

Alia coniunctio per aliã præparationem Mercurij. Et nota quod in hac præparatione includitur ſublimatio Mercurij vſque ad reuiuificationem qua indiges in omnibus principijs & fermentacione: vt ſupra dictum eſt.

Caput LXXIIII.

ACcipe Mercurium & ſublima cũ vitriolo & ſale aſſato: poſt pro-

proijce eum in aqua vegetabili in ymine, & poſito coopertorio decoque per diem naturalem: poſt ſuper pone alembicum & diſtilla aquam totam. Deinde vigora ignem, & ſublimabitur viuus: Illud viuum ſume & ablue cum aceto diſtillato, ſed magis valet cum aqua vegetabili ſimili primæ, & non miſceas aliud cum illa ablutione. Poſt terge cum panno lineo mundo. Inſuper feſtina ad aliam præparationem, videlicet quòd in aqua ſua diſſoluas ipſum: poſt diſtilla & rediſtilla per viam elementationis. Poſt putrefac per menſem philoſophorum. Deinde ſepara elementa & de aqua & de terra, & ſume ſubſtantiam mediam per ſublimationem: & de illa fac coniunctionem cum corporibus, ſicut volueris, præparatis. Nam multæ ſunt viæ coniunctionum & ſeparationum ad vnum finem & ad vnum effectum quas vide-

dere poteris per totam latitudinem magiſterij. Et ſecundum iſtas quas tibi dedimus, multas alias ad libitum facere potes, dum tamen intelligas magiſterium.

Explicit Codicillus M. Raymundi Lulli Maioricani.